

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دین و بین الملل

شماره نهم

بهمن ۱۴۰۰

ماهنامه دین و بین الملل

تهیه و تدوین: مرکز ارتباطات و بین الملل حوزه های علمیه

با همکاری اندیشکده راهبردی مرصاد

ناظر علمی: سید مفید حسینی کوهساری

سرمدیر: علی امیرخانی

آدرس: قم، جمکران، بلوار انتظار، مجتمع دارالولایه،

مرکز مدیریت حوزه های علمیه، طبقه ۳

مرکز ارتباطات و بین الملل حوزه های علمیه

تلفن: ۰۲۵۳۳۱۳۳۱۴۰

فاکس: ۰۲۵۳۳۱۳۳۱۲۸

آدرس پایگاه اطلاع رسانی: www.hawzah-ird.ir

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۷
بخش اول: اخبار.....	۱۲
جهان اسلام.....	۱۳
راه زمینی حج بین عراق و عربستان در فهرست اولیه میراث جهانی یونسکو	
ثبت شد.....	۱۳
مرگ جودت سعید؛ رهبر فکری مکتب «عدم خشونت».....	۱۵
بازداشت یک روحانی شیعه دیگر در عربستان.....	۱۷
دیدار عبدالله بن زاید با اسقف اعظم واتیکان در اکسپو ۲۰۲۰.....	۲۰
هند به پاکستان پیشنهاد باز کردن زیارتگاه‌های بیشتر را داد.....	۲۲
مرگ سید القمنی، متفکر مصری مخالف اسلام‌گرایی.....	۲۴
حزب النهضة تونس انحلال شورای عالی قضایی را محکوم کرد.....	۲۷
غرب.....	۲۹
دانشگاهی اسلامی در آمریکای لاتین ایجاد می‌شود.....	۲۹
محکومیت سلب حضانت کودکان خانواده‌های مسلمان در سوئد.....	۳۲
دیدار کریم آقاخان با رئیس‌جمهور پرتغال در لیسبون.....	۳۴

سایر ادیان.....	۳۶
افزایش دوبرابری کمک‌های فرانسه به مدارس مسیحیان.....	۳۶
پاپ فرانسیس خواستار «روز دعا برای اوکراین» شد.....	۳۷
پاپ بندیکت شانزدهم تقاضای عفو کرد.....	۳۹
اخبار کوتاه.....	۴۱
بخش دوم: روندها.....	۴۴
حجاب.....	۴۵
ممانعت دختران محجبه از تحصیل در ایالت کارناتا‌کا هند.....	۴۵
«تب زعفران» هندوها در اعتراض به حجاب دختران مسلمان.....	۴۷
معلمان و دانش‌آموزان در هند مجبور به برداشتن حجاب شدند.....	۴۸
فرانسه حجاب در مسابقات ورزشی را ممنوع کرد.....	۴۹
روز جهانی حجاب اسلامی؛ تمام بانوان حجاب بپوشند.....	۵۰
آزادی استفاده از حجاب برای دانش‌آموزان دختر در نیجریه.....	۵۲
اسلام‌هراسی.....	۵۴
چامسکی: اسلام‌هراسی کشنده‌ترین شکل را در هند به خود گرفته است.....	۵۴
افزایش حملات اسلام‌هراسانه در فرانسه.....	۵۵
اظهارات جنجالی کاندیدای جناح راست فرانسه علیه مهاجران مسلمان.....	
الجزایری.....	۵۷

- هتک حرمت مسجد «دیدیموتیچو» از سوی افراط‌گرایان و افزایش نقض حقوق
مسلمانان در یونان ۵۹
- ایران‌هراسی و شیعه‌ستیزی** ۶۲
- هجوم «آل‌الشیخ» به ایران؛ مقابله با صدور انقلاب خمینی واجب شرعی است
..... ۶۲
- تلاش عربستان سعودی برای اتهام‌زنی به جوانان شیعه ۶۶
- دین دولتی** ۶۸
- گام بلند آذربایجان برای اسلام دولتی و کنترل دینی ۶۸
- جمهوری آذربایجان آثار ارمنی را از کلیساهای قره باغ حذف خواهد
کرد! ۷۲
- یکسان‌سازی متون درسی در پاکستان؛ شیعیان چه می‌گویند؟ ۷۶
- اعمال محدودیت‌های سخت‌گیرانه برای برگزاری جلسات آنلاین مذهبی در
چین ۸۱
- انحلال شورای مسلمانان فرانسه و راه‌اندازی مجمع دولتی «اسلام در
فرانسه» ۸۳
- مشارکت اجتماعی زنان** ۸۷
- انتصاب‌های تاریخی زنان در نهادهای دینی سعودی ۸۷
- اولین قاضی زن دیوان عالی پاکستان سوگند یاد کرد ۸۹

- معرفی نخستین زن مسلمان به عنوان قاضی دادگاه فدرال در آمریکا ۹۱
- انتصاب نخستین زن فلسطینی در شورای شهر پترسون آمریکا ۹۲
- پاپ برای نخستین بار زنان را به طور رسمی در وزارتخانه‌های قرائت و تعلیم منصوب کرد ۹۳
- همجنس‌گرایی** ۹۶
- پاپ: والدین، فرزندان همجنس‌گرای خود را حمایت کنند ۹۶
- واکنش الازهر به نمایش فیلم عربی مروج فحشا در مصر ۹۸
- صدور مجوز اکران فیلمی درباره همجنس‌گرایان در سینماهای امارات ۱۰۰
- بخش سوم: تحلیل‌ها** ۱۰۲
- دیپلی میل: در فرانسه مسلمان بودن دشوار است؛ راست و چپ همه علیه تو هستند ۱۰۳
- چرا اسلام‌گرایان ترکیه به واعظ مشهور سوری پشت کردند؟ ۱۰۷
- شیعیان و سنی‌های بحرین؛ همچنان دور از هم! ۱۱۳
- انفعال مستمر در برابر اسلام هراسی، تأثیر خود را بر رأی مسلمانان در انتخابات بعدی انگلیس نشان می‌دهد ۱۱۶
- چرا در مصر از بردن جایزه ملک فیصل توسط دکتر حسن الشافعی چشم‌پوشی کردند؟! ۱۱۸
- مسیر گردشگری ابراهیم: از نیل تا فرات ۱۲۳

چرا حملات مرگبار گاوها به یک موضوع انتخاباتی در هند تبدیل شده است؟

۱۲۸.....

لایحه پیشنهادی خشونت خانگی انتقادهای نادری را از شیخ الازهر به دنبال

دارد ۱۳۱

رونق عبادت در دنیای مجازی؛ خدا وارد متاورس شد ۱۳۶

چرا لایحه تابعیت در انگلیس، اقلیت‌ها را نگران کرده است؟ ۱۳۹

افزایش فعالیت‌ها و تعاملات شیخ زکزاکی در نیجریه ۱۴۳

بخش چهارم: گزارش‌ها ۱۴۵

گزارشی از «نشست بررسی فعالیت‌های تشکلهای دینی حوزه در عرصه

بین‌الملل» ۱۴۶

شیعه‌هایی که انگلیسی بلدند اما انگلیسی نیستند؛ انتظار «منجی» با لهجه

بریتیش ۱۵۱

بخش پنجم: منشورات ۱۶۳

نظرسنجی نشان می‌دهد که انگلیسی‌های طبقه متوسط بیشتر نسبت به اسلام

تعصب دارند ۱۶۴

کتاب «بازاندیشی در سلفی‌گری؛ شبکه‌های فراملی علمای سلفی در مصر، کویت

و عربستان سعودی» ۱۶۷

کتاب «وهابیت و جهان؛ درک تأثیر جهانی عربستان سعودی بر اسلام». ۱۷۰

- مقاله «Süslüman»: در مورد مسائل طبقاتی و جنسیتی در اسلام سیاسی
معاصر ترکیه» ۱۷۴
- توافق همزیستی بین حوثی‌ها و سلفی‌ها: انگیزه‌ها و چشم‌اندازهای آینده. ۱۷۷
- نقش آموزش دینی در ساخت هژمونی: مورد مدارس امام هاتپ در
ترکیه ۱۸۹

پیشگفتار

تشکل‌های دینی و فرهنگی در حوزه‌های علمیه از بهترین ظرفیت‌های مختلف آموزشی و پژوهشی و تبلیغی، رسانه‌ای و مدیریتی برخوردارند و به عنوان صف و بازوان توانمند حوزه‌های علمیه در عرصه‌های مختلف بین‌المللی به شمار می‌روند.

غالب فعالیت تشکله‌ها به صورت گروهی و تیمی است و تجربه نشان داده که کار گروهی و تیمی همواره دارای برکات و تاثیرگذاری شگفت‌انگیزی است، ولی مهم‌تر از کار تیمی آگاهی از قوانین و ضوابط و بایدها و نبایدهای کار گروهی است.

تنوع در تخصص و مهارت‌ها، تعیین وظایف، برقراری ارتباط، حمایت از اعضا، احترام متقابل، همبستگی، هیجان و ریسک‌پذیری، مشارکت‌پذیری، ارتقا‌پذیری، مسئولیت‌پذیری، اعتماد و.... همگی از اصول کار گروهی هستند که توجه به آن می‌تواند گروه و مجموعه را تقویت و ارتقا ببخشد.

کار تیمی به ویژه در امور دینی و فعلیت‌های بین‌المللی باعث می‌شود که تجربیات افراد به یکدیگر منتقل شود که حتی در دوره تحصیلی به این سرعت به دست نمی‌آید. در کار تیمی همه سیستم رشد می‌کند و به درکی جدید از کار

و ارتباطات می‌رسد. این مورد از جمله مهم‌ترین فواید کار تیمی است زیرا انعطاف‌پذیری به شدت بالا می‌رود و ذهنیت یک فرد حرفه‌ای را پیدا می‌کند. اگر فردی از شما دانش بیشتری داشت متواضعانه از او بیاموزید و خود نیز دانشی را که در اختیار دارید به دیگران منتقل کنید. در کار تیمی به ترکیب جدیدی از مهارت، ایده و خلاقیت می‌رسید که مطمئناً در هیچ فردی وجود ندارد. در تیم هر فردی دوست دارد که دستاورد و یافته‌های خود را با بقیه به اشتراک بگذارد و به معلومات خود اضافه کند، اما در کار فردی اغلب مواقع این انگیزه شدت کمتری دارد و تلاش زیادی برای به روز بودن نمی‌شود. در یک نگاه برخی فواید کار گروهی را می‌توان این گونه برشمرد:

۱. ارتباط بهتر

ارتباط بین کارکنان و سازمان رمز موفقیت است. تیم‌سازی، کارکنان را به برقراری ارتباط با یکدیگر برای انجام وظایف و حل مشکلات ترغیب می‌کند. با قرار دادن افراد در یک محیط سرگرم‌کننده و آرامش‌بخش، همه را به آرامش، خودشان بودن و گشاده‌رویی در برابر دیگران تشویق می‌کنید.

یک فعالیت به عنوان مثال برای تشویق ارتباطات بهتر، پیاده‌روی، روی یک صفحه است که در آن هر عضو تیم باید به طور موثر ارتباط برقرار کند تا همگام با دیگران راه برود.

۲. افزایش بهره‌وری

ارتباط و همکاری بهتر تأثیرات مثبتی بر سطح بهره‌وری خواهد داشت. با همکاری بر روی یک هدف مشترک، تکرار کار کاهش می‌یابد، اصطکاک و

مقاومت کمتری به وجود می‌آید، بنابراین نتیجه بهتری از هر یک از کارکنان می‌بینید.

این یکی از مهم‌ترین اهدافی است که کارفرمایان در هنگام تیم‌سازی به دنبال دستیابی به آن هستند.

۳. روحیه بهبود یافته

یکی از برترین مزایای فعالیت‌های تیم‌سازی بهبود روحیه در اداره است. نیروی کار مشتاق و مثبتی که احساس می‌کند به آن اهمیت داده شده است، این احساس را در سراسر دفتر منعکس کرده و محیطی را برای کار خوب و سرگرم‌کننده ایجاد می‌کند.

تمرینات تیمی و بازی‌هایی که باعث بهبود روحیه می‌شوند، می‌توانند به از بین بردن موانع بین اعضای گروه کمک کرده و ایده‌هایی را به مدیران بدهند که چگونه فضای مطلوب را ایجاد و حفظ کنند.

۴. افزایش انگیزه

شرکت در یک کار جدید و هیجان‌انگیز مانند تمرین تیمی انگیزه کارکنان را افزایش می‌دهد، زیرا آن‌ها می‌دانند که از آن‌ها مراقبت می‌شود و به خاطر کار خوبشان پاداش می‌گیرند.

این افزایش انگیزه باید به بهبود سطح بهره‌وری، روحیه و اعتماد به نفس دیگران کمک کند.

۵. ویژگی‌های رهبری شناسایی می‌شود

کارفرمایان و مدیران می‌توانند رهبران را در بین نیروهای کار در حالی که در فعالیت‌های تیمی شرکت می‌کنند، شناسایی کنند. زیرا آن‌ها وظایف حل مسئله را دارند و با سایر اعضای تیم کار سازنده می‌کنند و آن‌ها را تشویق می‌کنند.

۶. خلاقیت تشویق می‌شود

فعالیت‌هایی خلاقانه گروهی اعضای گروه را به فکر و خلاقیت ترغیب می‌کند و به نوعی تشویق نیروی کار به خلاقیت و استفاده از ابتکار عمل می‌تواند تأثیرات شگفت‌انگیزی بر سازمان بگذارد زیرا کارکنان احساس اطمینان می‌کنند که خارج از چارچوب فکر کرده و برای مشکلات احتمالی راه حل پیدا می‌کنند. ایده‌های تازه می‌تواند یک مجموعه را جلوتر از دیگران قرار دهد و طیف گسترده‌ای از امکانات را برای شما باز می‌کند.

۷. افزایش سطح اطمینان

روزهای تیم‌سازی می‌تواند اعتماد به نفس کارکنان و همچنین اطمینان از توانایی‌های همکارشان را افزایش دهد. افزایش اعتماد به نفس به نیروی کار شما جسارت درونی برای بیان ایده‌های جدید را می‌دهد و به افراد دیگر در گروه بستگی دارد تا بتوانند وظایفی را که برای موفقیت یک شرکت لازم است به اتمام برسانند.

۸. بهبود سلامت روان

چالش‌های حل مسئله و فعالیت‌های بدنی برای سلامت روان افراد مفید است. با اثبات این‌که توانایی انجام چالش‌ها را دارید، اعتماد به نفس و عزت نفس خود را افزایش می‌دهید.

بیرون رفتن و شرکت در فعالیت‌های بدنی نیز راهی عالی برای پاکسازی سر و احساس سلامتی است که تأثیر زیادی بر سلامت روان فرد خواهد داشت.

سید مفید حسینی کوهساری

مسئول مرکز ارتباطات و بین‌الملل حوزه‌های علمیه

بخش اول: اخبار

جهان اسلام

راه زمینی حج بین عراق و عربستان در فهرست اولیه میراث جهانی یونسکو
ثبت شد

وزارت فرهنگ عراق اعلام کرد که «درب زبیده»، راه زمینی حج از عراق به عربستان بین شهر کوفه و مکه مکرمه در فهرست اولیه میراث جهانی یونسکو درج شد.

وزارت فرهنگ عراق توضیح داد که این پرونده با عربستان مشترک است و هر کشور ۴ موقعیت و مکان باستانی در این مسیر تاریخی که کوفه را به مکه متصل می‌کند، ثبت کرد.

«درب زبیده» یا مسیر زبیده در مرزهای شمالی عربستان واقع شده که از آثار باستانی و راه و شریان حج و تجارت از زمان ظهور اسلام به شمار می‌رود. قدمت این مسیر به دوره قبل از اسلام برمی‌گردد. دوره شکوفایی آن اما در دوره اول خلافت عباسی است که در آن استراحتگاه‌ها و کانال‌های آب برای تأمین آب زائران ایجاد شد.

نام درب زبیده منسوب به زبیده (متوفی ۲۱۶)، همسر هارون الرشید، است. اما این انتساب، با توجه به سابقه ذکر این منزلگاه‌ها در حوادث جنگ‌های رده و فتوحات صدر اسلام، احتمالاً به علت نقش زبیده در بهسازی و آباد کردن آنها باشد.

به گفته کارشناسان در ساخت این مسیر از روش‌های بسیار علمی و مهندسی بی‌نظیری استفاده شده است.^۱

^۱ <https://fa.shafaqna.com/news/۱۳۱۳۴۶۹>

مرگ جودت سعید؛ رهبر فکری مکتب «عدم‌خسونت»

جودت سعید متفکر برجسته اسلامی معروف به «گاندی عرب» ۳۰ ژانویه در سن ۹۱ سالگی در شهر استانبول ترکیه درگذشت.

مرگ او بازتاب گسترده‌ای در میان علما مسلمان، سیاستمداران و متفکران عرب داشت و بسیاری از کاربران شبکه‌های اجتماعی برای او سوگواری کرده و سخنان معروف او را به اشتراک گذاشتند و زندگی فکری سرشار از کتاب و تحقیق او را به یاد آوردند.

جمعی از سیاستمداران ترکیه مانند مصطفی شنتوپ، رئیس پارلمان ترکیه، قره‌داغی، دبیرکل اتحاد العلماء و بسیاری دیگر از شخصیت‌های اسلام‌گرا درگذشت جودت سعید را تسلیت گفتند.

جودت سعید در سال ۱۹۳۱ در استان قنيطرة در جنوب سوریه به دنیا آمد و در دانشگاه الازهر تحصیل کرد.

او را یکی از برجسته‌ترین متفکران اسلامی معاصر می‌دانند. اندیشه‌های او امتداد مکتب اصلاح‌طلبی مالک بن نبی و محمد اقبال است.

جودت سعید دارای کتاب‌های فراوانی از جمله «مذهب ابن آدم الأول» است که از طریق آنها از اصل «عدم خشونت» و دیدگاه خود نسبت به عقیده ترک خشونت در اسلام حمایت کرده است. علاوه بر آن کتاب‌های دیگری مانند «حتی یغیروا ما بأنفسهم» و «فقدان التوازن الاجتماعي» از وی منتشر شده است.

جودت سعید حمایت خود را از اعتراضات سوریه اعلام کرد و در تظاهرات شرکت و بر لزوم پایبندی به «صلح و عدم خشونت» تأکید داشت.

پس از آن سعید و خانواده‌اش در سوریه تحت تعقیب امنیتی قرار گرفتند و پس از اعتراضات سال ۲۰۱۱ به ترکیه رفته و در آنجا درگذشت.

علیرغم تمجیدهای گسترده از کارنامه و مشارکت‌های این متفکر، برخی از مردم درخواست‌های او را برای صلح‌آمیز ماندن اعتراضات سوریه، «غیرواقعی» توصیف کردند.

او از ضرورت مسالمت‌آمیز بودن انقلاب صحبت می‌کرد و می‌گفت: «اگر انقلاب با سلاح به پیروزی برسد، بر ما همچنان با سلاح حکم خواهند راند، با

همان سلاحی که ۱۴۰۰ سال است پس از معاویه با آن بر ما حکومت کرده‌اند؛
هر چه با شمشیر گرفته شود با شمشیر نیز هلاک خواهد شد.^۱
**در ادامه بخوانید: «چرا اسلام‌گرایان ترکیه به واعظ مشهور سوری
پشت کردند؟»**

بازداشت یک روحانی شیعه دیگر در عربستان

به گفته منابع شیعه عربستانی نیروهای امنیتی سعودی در روزهای گذشته اقدام به بازداشت شیخ «کاظم العمری» از روحانیون سرشناس مدینه منوره کرده‌اند. دادگاه سعودی همچنین شیخ «عبداللطیف الناصر» را به هشت سال زندان محکوم کرد.

^۱ <https://www.bbc.com/arabic/trending-60201168>

شیخ «کاظم العمری» فرزند آیت‌الله مرحوم «محمد العمری» و نماینده آیت‌الله العظمی سیستانی در مدینه منوره است. که در سال ۲۰۱۰ نیز بازداشت شده بود. هنوز دلیل بازداشت اخیر وی مشخص نیست و نهادهای سعودی نیز توضیحی در این باره نداده‌اند.

در همین حال شیخ «عبداللطیف الناصر» که از ژوئن ۲۰۱۹ در بازداشت به سر می‌برد، در بی‌دادگاه سعودی به هشت سال زندان محکوم شد. او زمانی که به همراه خانواده‌اش قصد سفر به بحرین را داشت بر روی پل «ملک فهد» در مرز دو کشور بازداشت شد و اکنون با گذشت بیش از دو سال و نیم، به تازگی محاکمه شده است.

ظلم و ستم علیه شیعیان در عربستان هرچند همواره وجود داشته است، اما از زمان روی کار آمدن «محمد بن سلمان» به عنوان ولیعهد سعودی، شیعیان نیز در کنار اقشار دیگر جامعه عربستان به شدت سرکوب شده‌اند. در ماه‌های گذشته حداقل چهار جوان شیعه به اتهام اعتراض علیه رژیم سعودی اعدام شده‌اند.

«مسلم بن محمد المحسن» از اهالی شهر قطیف در مهر ماه، «مکی کاظم آل عبید» از اهالی منطقه شیعه‌نشین «ام الحمام» در «قطیف» در ماه آبان، «احمد سعدی علی الجنبی» از اهالی منطقه «القديح» در شمال قطیف در مرداد ماه و «مصطفی بن هاشم بن عیسی آل درویش» یکی از جوانان شیعه اهل تاروت عربستان در ماه خرداد، اعدام شدند.^۱

^۱ <https://www.farsnews.ir/news/۱۴۰۰۱۱۱۲۰۰۰۴۸۷>

دیدار عبدالله بن زاید با اسقف اعظم واتیکان در اکسپو ۲۰۲۰

مصادف با سومین سالگرد امضای «سند برادری انسانی برای صلح جهانی و زندگی مشترک»، شیخ عبدالله بن زاید، وزیر امور خارجه و همکاری بین‌المللی امارات با اسقف اعظم ادگار پنا پارا، از دستیاران نزدیک پاپ فرانسیس در دبی در مقر نمایشگاه اکسپو ۲۰۲۰ دیدار کردند.

اسقف اعظم پارا، جانشین دبیرخانه امور خارجه در واتیکان، که به عنوان بخشی از یک هیئت بلندپایه توسط پاپ فرانسیس به امارات فرستاده شده، همچنین دفتر جدید سفارت واتیکان را در ابوظبی افتتاح کرد.

واتیکان در پستی در حساب تویتر خود از قول اسقف پارا گفت که افتتاح «این پایگاه دیپلماتیک به عنوان نشانه‌ای ملموس از نگرانی پاپ برای مردم امارات متحده عربی است.»^۱

ملاحظه: سند برادری انسانی که به عنوان اعلامیه ابوظبی یا توافقنامه ابوظبی نیز شناخته می‌شود، بیانیه مشترکی است که توسط پاپ فرانسیس و احمد الطیب، شیخ الازهر، در ۴ فوریه ۲۰۱۹ در ابوظبی امارات امضا شده است. این سند به این موضوع می‌پردازد که چگونه مذاهب مختلف می‌توانند در یک جهان مسالمت‌آمیز زندگی کرده و «فرهنگ احترام متقابل» را به پیش برند.

^۱ <https://www.thenationalnews.com/uae/government/.۵/۰۲/۲۰۲۲/sheikh-abdullah-bin-zayed-meets-vatican-official-at-expo-۲۰۲۰-dubai/>

هند به پاکستان پیشنهاد باز کردن زیارتگاه‌های بیشتر را داد

حتی در شرایطی که روابط دوجانبه هند و پاکستان در انجماد عمیق باقی مانده است، هند به دنبال ایجاد حسن نیت از طریق گردشگری مذهبی است. هند به پاکستان پیشنهاد داده تا فهرست توافق شده از زیارتگاه‌هایی که زائران هر دو طرف مجاز به بازدید از آن هستند، افزایش یابد. هند همچنین در روز جمعه به پاکستان پیشنهاد داد که به زائران اجازه سفر هوایی نیز داده شود. دولت هند روز جمعه گفت که رویکرد مثبتی به این موضوع دارد و مایل به تعامل با اسلام آباد است. هند معتقد است اجرای زودهنگام این پیشنهاد به سیک‌ها و هندوهایی که مشتاق بازدید از مراکز زیارتی واقع در پاکستان هستند، کمک می‌کند.

وزارت امور خارجه هند نیز روز جمعه تأیید کرد که هند به زودی عرضه گندم به افغانستان را از طریق پاکستان آغاز خواهد کرد.

گفتنی است بر اساس پروتکل ۱۹۷۴ بین هند و پاکستان، بازدید از زیارتگاه‌های مذهبی به طور منظم تسهیل می‌شود. هر دو طرف به گسترش فهرست مورد توافق زیارتگاه‌ها و تسهیل شرایط سفر علاقه دارند.

از سال گذشته که کریدور کرتارپور بازگشایی شد، هر دو کشور به دنبال تسهیل بازدید زائران (از زیارتگاه‌ها) بوده‌اند. پاکستان ماه گذشته برای ۱۱۲ زائر هندی ویزا صادر کرده بود که به آنها اجازه می‌داد از معبد هندوها در پنجاب پاکستان بازدید کنند.

گردشگری مذهبی و مسائل بشردوستانه، دیپلمات‌های هر دو طرف را حتی در غیاب هرگونه تعامل دوجانبه اساسی بین دو کشور، درگیر نگه داشته است. بازدیدهای زائران بر اساس پروتکل ۱۹۷۴ علیرغم اختلافات گاه به گاه مانند سال ۲۰۱۸ که هند به دنبال اختلاف بر سر پرونده کولبوشان جاهاو، ویزا برای زائران پاکستانی را متوقف کرد، ادامه یافته است.

از جمله سازوکارهای تسهیل گردشگری مذهبی می‌توان به ۵ توافقی اشاره کرد که نارندرا مودی نخست وزیر هند در سال ۲۰۱۵ با همتای وقت خود نواز شریف در یک نشست دوجانبه در روسیه به دست آورد.

هند نیز در حال حاضر با پاکستان برای تأمین گندم از طریق مسیر زمینی عطاری-واگه به افغانستان همکاری می‌کند. دولت روز جمعه گفت امیدوار است

که تحویل به زودی آغاز شود و هند همچنان به ارائه کمک‌های بشردوستانه به افغانستان متعهد است.^۱

مرگ سید القمنی، متفکر مصری مخالف اسلام‌گرایی

سید القمنی، نویسنده روشنفکر مصری، بر اساس آنچه تعدادی از همکاران و شاگردان وی روز یکشنبه، ۶ فوریه، اعلام کردند، پس از مبارزه با بیماری در سن ۷۵ سالگی درگذشت.

القمنی که بیشتر در موضوع تاریخ اسلام تمرکز داشت، یکی از نویسندگان جنبالی در جامعه مصر بود که به خاطر نوشته‌ها و عقایدش بارها خشم جنبش

^۱ <https://timesofindia.indiatimes.com/india/lets-expand-religious-tourism-india-tells-pakistan/articleshow/۸۹۱۸۸۵۱۳.cms>

به اصطلاح اسلام‌گرا در جهان عرب را برانگیخت و گروهی از رهبران این جنبش را بر آن داشت تا او را مرتد توصیف کنند.

القمنی در مارس ۱۹۴۷ در شهر الوسطی، استان بنی سویف، در جنوب قاهره، پایتخت مصر به دنیا آمد.

القمنی که خود را نومعتزلی می‌خواند (معتزله گروهی از متکلمان مسلمان اهل سنت هستند که معتقد به اصالت عقل در برابر نقل بودند)، در کتاب‌های خود مانند «الحزب الهاشمی تأسیس الدولة الإسلامية» و «حروب دولة الرسول» تلاش کرد تا نقش عامل سیاسی را در تصمیم‌گیری‌های دینی در تاریخ اولیه اسلام نشان دهد.

کتاب «رب هذا الزمان» که در سال ۱۹۹۷ منتشر شد، یکی از مشهورترین آثار او به شمار می‌رود، به ویژه پس از آنکه از سوی «مجمع البحوث الإسلامية» وابسته به الازهر مصادره شد، و پس از آن القمنی توسط دادستانی امنیت کشور درباره «معانی ارتداد مندرج در کتابش» مورد بازجویی قرار گرفت.

لحن مقالات القمنی بر ضد اسلام سیاسی، به ویژه پس از بمب‌گذاری‌های طابا در اکتبر ۲۰۰۴ (انفجارهایی که توسط یک گروه اسلام‌گرا در شبه جزیره سینا و به خونخواهی شهادت شیخ احمد یاسین، رهبر جنبش حماس، صورت گرفت و ۳۴ کشته و ۱۵۰ زخمی که اغلب اسرائیلی بودند، در پی داشت) شدت گرفت. او مقاله‌ای با عنوان «إنها مصرنا یا کلاب جهنم! (این مصر ماست ای سگ‌های جهنم)» نوشت و به تندی به رهبران اسلام‌گرا حمله کرد.

پس از این مقاله القمنی اظهار داشت که تهدیدهای زیادی به مرگ دریافت کرده است تا اینکه از سوی شخصی به نام ابوجهاد القعقاع از جنبش جهاد مصر به مرگ تهدید شد. نامه تهدید به مرگ به او در یک وب سایت منتشر شد. در نتیجه القمنی نامه‌ای نوشت که به رسانه‌ها و مجله‌اش «روز الیوسف» فرستاد و قصد خود را برای کناره‌گیری از نویسندگی اعلام کرد.

قمنی در سال ۲۰۰۹ برنده جایزه دولتی مصر در علوم اجتماعی شد که مورد استقبال اسلام‌گرایان قرار نگرفت، شیخ یوسف البدری، واعظ اسلامی، شکایتی قضایی را علیه فاروق حسنی وزیر فرهنگ وقت و شیخ الازهر مطرح کرد و گفت این جایزه هدر دادن پول برای شخصیتی بوده است که به ذات الهی و دین اسلام بدگویی می‌کند.

در سال ۲۰۱۶، دادستان عمومی مصر گزارشی را بررسی کرد که خالد المصری، وکیل مصری علیه القمنی ارائه کرده بود و او را به خاطر گفته‌هایش در کنفرانسی که توسط سازمان ADHOC در پایتخت بلژیک، بروکسل، در مورد اسلام سیاسی برگزار شد، به تحقیر اسلام و توهین به صحابه متهم می‌کرد.^۱

^۱ <https://www.alhurra.com/egypt/> - وفاة-القمنی - المفکر-المصری - ۰۶/۰۲/۲۰۲۲ /سید-

أثار - حفيظة - الإسلاميين

حزب النهضة تونس انحلال شورای عالی قضایی را محکوم کرد

حزب اسلام‌گرای «النهضة» تونس تصمیم رئیس‌جمهور این کشور درباره انحلال شورای عالی قضایی را «مغایر با قانون اساسی» دانست و آن را محکوم کرد.

حزب النهضة دوشنبه، ۱۸ بهمن، در بیانهای اعلام کرد: «ما تصمیم قیس سعید مبنی بر انحلال شورای عالی قضایی را غیرقانونی و مردود می‌دانیم.»

در ادامه‌ی این بیانیه تصریح شده است: «هدف قیس سعید از این تصمیم سلطه و کنترل رئیس‌جمهور بر دستگاه عدالت، تسویه حساب با رقبای سیاسی، بستن فضای عمومی و ایجاد یک حکومت مطلقه فردی است.»

گفتنی است رئیس‌جمهور تونس در اقدامی بحث‌برانگیز، در نخستین ساعات بامداد روز یکشنبه، ۱۷ بهمن، به بهانه مبارزه با فساد تصمیم به انحلال شورای

عالی قضایی این کشور گرفت؛ اقدامی که به نوشته رسانه‌ها جرعه اختلاف‌ها بر سر دستگاه قضایی را شعله‌ور خواهد کرد.

دو روز پس از اعلام انحلال شورای عالی قضایی تونس با دستور رئیس جمهور این کشور، نیروهای پلیس مقر این شورا در پایتخت را محاصره کرده و هرگونه دسترسی به مقر این شورا را مسدود کردند.

این اقدام قیس سعید با واکنش‌های بین‌المللی گسترده‌ای روبه‌رو شده است؛ از جمله کمیسیون بین‌المللی قضات که مقر آن در ژنو سوئیس است، روز دوشنبه با انتشار بیانیه‌ای نوشت که سعید «عزم خود را برای حذف آخرین خط دفاع در برابر قدرت تک‌نفره او در تونس، یعنی قوه قضاییه نشان می‌دهد».

رئیس‌جمهور تونس در ماه ژوئیه سال گذشته نیز با تعلیق پارلمان و برکناری نخست‌وزیر اسلام گرای این کشور، همه قدرت اجرایی کشور را در دست گرفت. او پس از مدتی خودش نخست‌وزیر جدیدی را منصوب کرد.

قیس سعید همچنین تمایل خود را برای بازنویسی قانون اساسی فعلی تونس که در سال ۲۰۱۴ به تصویب رسید، اعلام کرده است.^۱

الدول - العربية / تونس / النهضة - ترفض - قرار - سعید - حل - <https://www.aa.com.tr/ar/>

المجلس - الأعلى - للقضاء / ٢٤٩٦٥١٨

غرب

دانشگاهی اسلامی در آمریکای لاتین ایجاد می‌شود

انجمن‌های اسلامی آمریکای لاتین اخیراً در شهر سائوپائولو برزیل گرد هم آمدند تا توافق‌نامه‌ای را برای ایجاد «دانشگاه اسلامی آمریکای لاتین و کارائیب» امضا کنند.

این موسسه آکادمیک به رهبران مسلمان آینده این امکان را می‌دهد که در منطقه خودشان تحصیل کنند، بدون اینکه نیازی به مهاجرت به کشورهای خاورمیانه و سایر ملل مسلمان داشته باشند.

رهبران مسلمان در آمریکای لاتین سال‌ها در مورد این ایده بحث می‌کردند. اکنون «مرکز تبلیغات اسلامی آمریکای لاتین» واقع در برزیل که با نام اختصاری

پرتغالی CDIAL شناخته می‌شود و «شورای عالی ائمه و امور اسلامی در آمریکای لاتین و دریای کارائیب» بالاخره این امکان را فراهم کرده‌اند.

مرکز CDIAL و شورا با دانشگاه اسلامی مینه‌سوتا قراردادی منعقد کردند که دوره‌ها و مواد آکادمیک را برای موسسه جدید فراهم کند.

در ابتدا، دفاتر مرکزی این دانشگاه در سائوپائولو با کلاس‌هایی به زبان پرتغالی و در مکزیکوسیتی با کلاس‌هایی به زبان اسپانیایی برپا خواهد شد.

زیاد سیفی، معاون CDIAL به عرب نیوز گفت: «ما با شهرهایی با تعداد دانشجویان بالقوه بیشتری شروع می‌کنیم. اما ایده ما این است که در کشورهای دیگر آمریکای لاتین نیز شعبه‌هایی ایجاد کنیم».

او گفت که برنامه این دانشگاه اسلامی از دروس سنتی اسلامی مانند دوره‌های ارائه شده توسط دانشگاه مدینه در عربستان سعودی و دانشگاه الازهر در مصر الهام گرفته شده است.

او افزود: «هدف دانشگاه فقط تربیت شیوخ آینده نیست، بلکه برای هر فردی است که می‌خواهد دانش خود را نسبت به اسلام تعمیق بخشد».

شیخ عبدالحمید متوالی مصری الاصل که رئیس و مدیر علمی دانشگاه خواهد بود، گفت که حتی دانشجویان غیرمسلمان نیز می‌توانند در کلاس‌ها ثبت نام کنند.

شیخ محمد منصور که دوره‌های اسپانیایی زبان مکزیکوسیتی را هماهنگ می‌کند، گفت: «ما باید مردم را در اینجا آموزش دهیم تا بتوانند از اینجا فکر کنند. خیلی وقت‌ها مردم برای تحصیل به خاورمیانه می‌روند و وقتی برمی‌گردند

می‌خواهند فرهنگ خاورمیانه را در آمریکای لاتین تحمیل کنند. این امکان پذیر نیست.»

منصور گفت: «اسلام در سراسر آمریکای لاتین و کارائیب در حال رشد است، اما اگر دانش واقعی نداشته باشیم، رشد خوبی نداریم. ما به یک پایه دانشگاهی نیاز داریم، چیزی که فراتر از آموزش مساجد باشد.»

زیاد سیفی گفت بین دانشجویان شیعه و سنی تفاوتی قائل نخواهد شد و زن و مرد به طور یکسان می‌توانند ثبت نام کنند.

سیفی ابراز امیدواری کرد که شعبه برزیل در آینده پذیرای دانشجویانی باشد که از سایر کشورهای پرتغالی زبان مانند آنگولا و موزامبیک می‌آیند.^۱

^۱ <https://www.arabnews.com/node/۲۰۱۱۵۰۱/world>

محکومیت سلب حضانت کودکان خانواده‌های مسلمان در سوئد

فعالان اجتماعی در سوئد با راه‌اندازی کارزار اینترنتی گسترده‌ای در شبکه‌های اجتماعی، سلب حضانت کودکان خانواده‌های مسلمان از سوی مقامات سوئدی را محکوم کردند.

هدف از این کارزار اینترنتی به نام «دزدیدن کودکان ما را متوقف کنید»، محکومیت اقدامات مقامات سوئدی در سلب حضانت کودکان از خانواده‌های مسلمان به بهانه نامناسب بودن شرایط زندگی آن‌هاست.

قانون مراقبت از کودکان سوئد به سازمان خدمات اجتماعی این کشور موسوم به «سوشیال» اجازه می‌دهد تا حضانت تمام فرزندان یک خانواده را در صورتی که یکی از آن‌ها در معرض شرایطی قرار گیرد که خدمات اجتماعی، آن را نامناسب بداند، از آن خانواده بگیرد. این شرایط نامناسب شامل خشونت، یا ناتوانی در تأمین احتیاجات اولیه کودک یا موارد مشابه می‌شود.

با این حال، خانواده‌های مسلمان این سازمان را متهم به «بهانه‌سازی» برای ربودن فرزندان‌شان و سپردن آن‌ها به خانواده‌های جایگزینی می‌کنند که از نظر فرهنگی و مذهبی متفاوت هستند.

برخی از والدین خانواده‌های مسلمان دولت سوئد را به «ربودن» فرزندان‌شان به بهانه اینکه «تربیت آن‌ها با پیشینه اسلامی تربیت صورت می‌گیرد»، متهم می‌کنند.

گزارش‌های موجود از سوئد، حاوی اعداد تکان‌دهنده‌ای در مورد کودکانی است که بین خانواده‌های جایگزین بازتوزیع شده‌اند؛ برای مثال آمار مرکز اطلاعات دولتی سوئد؛ حاکی از وجود سالانه ۲۰ هزار کودک است که به ادعای آن‌ها در این شرایط قرار دارند.

هشتگ اوقفوا خطف أطفالنا (دزدیدن فرزندانمان را متوقف کنید)، طی چند روز گذشته به طور گسترده در شبکه‌های اجتماعی سوئد داغ شده است و اقدام سلب حضانت کودکان از خانواده‌های آن‌ها را محکوم می‌کند.^۱

عربی-آباء-وأمهات-عرب-trt/شهادات-خاصة-<https://www.trtarabi.com/now>

یتهمون-السويد-بخطف-أبنائهم-۷۸۸۵۴۷۱

دیدار کریم آقاخان بارئیس جمهور پرتغال در لیسبون

کریم آقاخان، رئیس فرقه اسماعیلیه نزاری، جمعه ۴ فوریه در لیسبون با مارسلو ربلو دی سوسا، رئیس جمهوری پرتغال دیدار کرد.

طبق گزارش سایت رسمی اسماعیلیه آقاخانیه، دو طرف در این دیدار درباره موضوعات مورد علاقه دوجانبه از جمله حضور و فعالیت‌های اسماعیلیه و شبکه توسعه آقاخان در پرتغال، کشورهای پرتغالی زبان و سراسر جهان صحبت کردند. در این دیدار، دختر و نوه دختری کریم آقاخان، زهرا آقاخان و سارا بویدن، نیز حضور داشتند.^۱

^۱ <https://the.ismaili/global/news/imamat-news/-meets-portuguese-president-lisbon>

- ملاحظه: اسماعیلیه آقاخانیه حضور پررنگی در پرتقال داشته و ارتباط نزدیکی با رئیس‌جمهور این کشور دارند. ۲۵ دسامبر گذشته نیز، رحیم آقاخان در کاخ ریاست جمهوری با دی سوسا دیدار کرده بود.^۱ در اکتبر ۲۰۲۱ نیز امین محمد آقاخان، برادر کوچکتر کریم آقاخان، با سفر به پرتقال، با رئیس‌جمهور دیدار و برخی اماکن فرهنگی را در آنجا افتتاح کرده بود.^۲
- مرکز اسماعیلی لیسبون و چندین جماعت‌خانه در شهرهای لیسبون، سیکسال، آویرو، ستوبال، پورتو، فارو و پورتیمائو، از جمله پایگاه‌های اسماعیلیه آقاخانیه در کشور پرتقال است.

^۱ <https://the.ismaili/global/news/imamat-news/prince-rahim-and-portuguese-president-meet-lisbon>

^۲ <https://the.ismaili/global/news/imamat-news/prince-amyn-and-portuguese-president-inaugurate-nova-university-westmont>

سایرادیان

افزایش دوبرابری کمک‌های فرانسه به مدارس مسیحیان

امانوئل مکرون رئیس جمهور فرانسه پس از دیدار با نمایندگان سازمان‌های دینی ارائه‌کننده کمک به مسیحیان، در گفت‌وگو با خبرنگاران گفت: «دولت فرانسه کمک‌های خود به مدارس مسیحی در منطقه خاورمیانه را به دو برابر افزایش می‌دهد.»

وی در این باره تصریح کرد: «فرانسه به حمایت از مسیحیان در خاورمیانه متعهد است. این یک مأموریت تاریخی برای فرانسه است.»
وی تأکید کرد که کمک‌های فرانسه به مدارس مسیحی در خاورمیانه به چهار میلیون دلار افزایش خواهد یافت.

گفتنی است فرانسه پیشتر با تأسیس صندوقی به ده‌ها مدرسه مسیحی در لبنان، مصر، اسرائیل، فلسطین و اردن کمک مالی کرده است.^۱

پاپ فرانسیس خواستار «روز دعا برای اوکراین» شد

پاپ فرانسیس روز یکشنبه خواستار آن شد که ۲۶ ژانویه «روز دعا برای صلح در اوکراین» باشد، زیرا تهدید حمله روسیه به این کشور اروپای شرقی افزایش یافته است.

پاپ در سخنرانی هفتگی خود در میدان سن پیترو واتیکان در ۲۳ ژانویه گفت: «من با نگرانی افزایش تنش‌هایی را دنبال می‌کنم که تهدیدی برای وارد

جهان/افزایش-دو برابری-کمک-های-فرانسه-به-مدارس- <https://www.aa.com.tr/fa/>

کردن ضربه جدیدی به صلح در اوکراین است و امنیت قاره اروپا را با پیامدهای گسترده‌تری زیر سؤال می‌برد.»

وی تصریح کرد: «از همه افراد خیرخواه صمیمانه استدعا دارم که در درگاه خداوند متعال دعا کنند تا هر اقدام و ابتکار سیاسی در خدمت برادری انسانی باشد و نه منافع جناحی.»^۱

شورای اسقف‌های کاتولیک اروپا نیز با صدور بیانیه‌ای در ۲۱ ژانویه حمایت خود را از اوکراین ابراز کرده و از مسیحیان خواستند برای صلح دعا کنند.^۲

^۱ <https://www.catholicnewsagency.com/news/۲۵۰۱۹۱/pope-francis-calls-for-day-of-prayer-for-ukraine>

^۲ <https://www.catholicnewsagency.com/news/۲۵۰۱۷۹/catholic-bishops-in-europe-ask-for-prayers-for-peace-in-ukraine>

پاپ بندیکت شانزدهم تقاضای عفو کرد

به گزارش فرانس ۲۴، بندیکت شانزدهم- پاپ سابق- سه‌شنبه ۸ فوریه برای پرونده آزار جنسی کودکان که در زمان او انجام شده بود، درخواست بخشش کرد.

ماه گذشته یک تحقیق جامع در آلمان صورت گرفت که نشان می‌داد دستگاه کلیسا به خصوص اسقف‌گری مونیخ که در دهه ۸۰ میلادی پاپ بندیکت شانزدهم مسئولیت آن را برعهده داشت در جلوگیری از بروز آزارهای جنسی توسط کشیش‌های آزارگر ناکام مانده و در مواردی نیز تلاش کرده این موضوع را مخفی کند.

بندیکت ۹۴ ساله در نامه‌ای اعلام کرد: «من فقط می‌توانم به همه قربانیان سوء استفاده جنسی شرم عمیق خود، اندوه عمیق و درخواست بخشش عمیق خود را ابراز کنم».

دستیاران پاپ بندیکت شانزدهم در بیانیه‌ای که واتیکان در کنار نامه خود او منتشر کرد، تأکید کردند که کاردینال راتزینگر-نام قبل از پاپی بندیکت- به عنوان اسقف اعظم در سرپوش گذاشتن بر اعمال خلاف آن زمان دخالت نداشته است.

پاپ سابق - که نام اصلی او جوزف راتزینگر است - از سال ۱۹۷۷ تا ۱۹۸۲ اسقف اعظم مونیخ بوده است.

پاپ سابق در این نامه افزوده است: من مسئولیت‌های بزرگی در کلیسای کاتولیک داشته‌ام. درد من برای سوء استفاده‌ها و خطاهایی است که در مکان‌های مختلف در زمان مأموریت من رخ داده است.

گفتنی است نهاد کلیسا در نقاط مختلف جهان از جمله آمریکا، فرانسه، شیلی، آفریقای جنوبی و استرالیا با پرونده‌های بسیار قدیمی از آزار جنسی کودکان و زنان راهبه در کلیسا مواجه است که در برخی موارد هم قربانیان و هم عاملان از دنیا رفته‌اند.^۱

^۱ <https://fa.shafaqna.com/news/۱۳۱۴۵۱۷>

اخبار کوتاه

۱. دکتر عبدالعزیز حبتور، نخست وزیر دولت یمن با دکتر عمرو معدیکرب همدانی، رئیس مرکز پژوهشی محمدیه همدانیه، در صنعا دیدار و گفتگو کردند. در این دیدار رئیس مرکز پژوهشی محمدیه همدانیه از فعالیت‌های این مرکز اسماعیلیه در حفظ و نشر میراث اسماعیلیان فاطمی گزارش داد و نخست وزیر دولت مورد حمایت انصار الله و اکثریت زیدیه، از اندیشه‌های اسماعیلیه به عنوان اندیشه‌هایی پیشرو که در آن روح همزیستی و محبت وجود دارد، یاد کرد.^۱

۲. اسقف اعظم، پل ریچارد گالاگر، وزیر امور خارجه واتیکان سه‌شنبه، ۱۲ بهمن با میشل عون، رئیس جمهور لبنان در کاخ بعیدا دیدار کرد. در این دیدار گالاگر با ابراز نگرانی از اوضاع اقتصادی در لبنان گفت که پاپ فرانسیس مایل است به زودی به لبنان سفر کند. گالاگر با اشاره به اینکه نباید از لبنان و خاورمیانه برای منافع خارجی استفاده شود، گفت: لبنانی‌ها باید بدون دخالت خارجی در مورد سرنوشت خود تصمیم‌گیری کنند.^۲

الدار-المحمدیه-الهمدانیه-للدراست-والابحاث- <https://www.facebook.com/>

۳۸۰۹۰۶۶۰۱۹۳۸۸۸۴/

^۲ <https://iqna.ir/fa/news/۴۰۳۳۰۴۱>

۳. کلیسای کاتولیک لهستان با هدف از بین بردن تعصبات میان مسیحیان و مسلمانان، «روز اسلام» را که مصادف با ۲۶ ژانویه هر سال است، جشن گرفت. در این رویداد آنلاین که با عنوان «مسیحیان و مسلمانان شاهدان امید هستند» ترتیب داده شد، نمایندگان دو مذهب با حضور اسقف اعظم هنریک سرسکو، رئیس کمیته گفتگو با ادیان غیر مسیحی کلیسای کاتولیک لهستان، آیاتی از قرآن کریم و انجیل را تلاوت کردند. لهستان از سال ۲۰۰۱ و در ۲۶ ژانویه هر سال، به دنبال «هفته دعا برای وحدت مسیحیان» که تحت نظارت کلیسای کاتولیک لهستان برگزار می‌شود، «روز اسلام» را جشن می‌گیرد.^۱

۴. شیخ رائد صلاح، رئیس جناح شمالی جنبش «الحركة الإسلامية» در سرزمین‌های اشغالی ۱۹۴۸ فلسطین، پس از ۱۵ سال ممنوعیت، سرانجام روز یکشنبه (۱۷ بهمن ماه)، وارد مسجدالاقصی شد. این رهبر برجسته مقاومت فلسطین در دسامبر گذشته بعد از ۱۷ ماه زندانی بودن در زندان‌های انفرادی رژیم صهیونیستی آزاد شد. شیخ رائد صلاح پس از پایان ممنوعیتی که از تاریخ ۷ فوریه ۲۰۰۷ داشت، سرانجام پس از ۱۵ سال وارد مسجد الاقصی شد.^۲

^۱ <https://ar.shafaqna.com/AR/۲۹۵۳۵۰>

^۲ <https://www.alqudsnews.net/post/۱۷۸۳۲۹>

۵. مردم یمنی نخستین جمعه ماه رجب را جشن گرفتند. بر اساس گزارش‌های تاریخی، حضرت علی بن ابی طالب علیه السلام و معاذ بن جبل در نخستین جمعه ماه رجب سال ششم هجری نامه پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله که در آن مردم یمن را به اسلام دعوت کرده بودند برای مردم منطقه جُند (ارتفاعات استان تعز فعلی) قرائت کرده و مردم نیز این دعوت را پذیرفته‌اند. مردم یمن از دیرباز این روز را به عنوان شکرگزاری نعمت اسلام جشن می‌گیرند و با برگزاری مراسمی آن را گرامی می‌دارند.^۱

۶. چهارشنبه ۹ فوریه، دیوید گورین، رئیس هیئت اسرائیل در مراکش، با احمد عبادی، دبیر کل رابطه‌المحمدیه مراکش دیدار و در جریان آن، همکاری بین امامان مسلمان و خاخام‌های یهودی را مورد بحث و بررسی قرار دادند.^۲ اسرائیل و مراکش پس از تعلیق روابط فی مابین در سال ۲۰۰۰ و پس از آنکه روابط خود را به دلیل وقوع انتفاضه دوم فلسطین متوقف کرد، از سرگیری روابط دیپلماتیک بین خود را در ۱۰ دسامبر ۲۰۲۰ اعلام کردند.

^۱ <https://www.saba.ye/ar/news۳۱۷۴۱۹۳.htm>

^۲ <https://www.trtarabi.com/now/> -المغرب-ولاسرائیل-یبحثان-التعاون-بین-أئمة-

مسلمین-وحاخامات-یهود-۷۹۱۷۴۵۲

بخش دوم: روندها

حجاب

مانعت دختران مجبّه از تحصیل در ایالت کارناتاا کنند

آراگا گناندرا، وزیر داخلی ایالت جنوبی کارناتاا، گفت: «مذهب باید از آموزش دور نگه داشته شود و دانش‌آموزان دختر باید از پوشیدن روسری در مدارس منع شوند.»

این اظهارات وزیر در پی جنجال بزرگی مطرح شد که در مناطق مختلف این ایالت در مورد پوشش زنان مسلمان در مؤسسات آموزشی به راه افتاد. هندوستان تایمز گزارش داد که وزیر از پلیس خواسته است «سازمان‌های مذهبی را که سعی در تضعیف وحدت کشور در این مورد دارند، نظارت کند و در نظر داشته باشد که هیچ‌کس نباید برای تبلیغ دین خود به مدرسه بیاید، زیرا این مکان جایی است که در آن همه باید یاد بگیرند.»

به گزارش این روزنامه، روز چهارشنبه پس از آنکه حدود ۱۰۰ دانشجوی هندو با پوشیدن شال زعفرانی در اعتراض به حجاب دختران در کلاس‌های درس شرکت کردند، پردیس دانشگاهی این شهر شاهد یک وضعیت پرتنش بود. هندوستان تایمز به نقل از وزیر گفت: «مکان‌هایی مانند کلیساها، مساجد و معابد برای مردم وجود دارد که مناسک مذهبی خود را انجام دهند و نماز را آزادانه انجام دهند».

او گفت: «برخی سازمان‌های مذهبی هستند که غیر از این فکر می‌کنند، من از پلیس خواسته‌ام آنها را تحت نظر داشته باشد و هرکس وحدت این کشور را برهم بزند یا تضعیف کند، با آن برخورد خواهیم کرد».

قابل ذکر است که بسیاری از ایالت‌های هند طی چند ماه گذشته شاهد رویدادها و نگرش‌هایی در رد حضور مسلمانان در این کشور بوده‌اند.

افراط‌گرایان هندو که از ایدئولوژی هندوتوا حمایت می‌کنند، قول داده‌اند در صورت لزوم به مسلمانان آسیب برسانند تا هند را به یک «ملت فقط هندو» تبدیل کنند.

«هندوتوا» نشان‌دهنده سیاست غالب ناسیونالیسم هندو در هند است، یک ایدئولوژی نژادپرستانه افراطی که توسط رهبری کشور حمایت می‌شود و

نخست‌وزیر، نارندرا مودی از زمان به قدرت رسیدن در سال ۲۰۱۴ در تشدید آن نقش داشته است.^۱

تب‌زغفران، هندوها در اعتراض به حجاب دختران مسلمان

در حالی که به بهانه «عدم تبلیغ دین»، مقامات ایالت کارناتاکا در هند از ورود دختران محجبه مسلمان به مدارس و کالج‌ها ممانعت می‌کنند، بسیاری از دانش‌آموزان دختر و پسر هندو این روزها در این ایالت آزادانه با انداختن شال

توقیف-المحجبات- ۲۰۲۲/۴/۲۲ <https://mubasher.aljazeera.net/news/politics/>

عن-الدراسة-في-ولاية

زعفرانی‌رنگ، که نماد مذهبی هندوها است، در مدارس حضور یافته و بدین شکل اعتراض خود را به حجاب دختران مسلمان نشان می‌دهند.

این اردو کشی هندوها در مدارس ایالت کارناتاکا به «تب زعفران» مشهور شده است و به بسیاری از شهرهای آن از جمله کونداپورا، حسان، چیکمنگلور، بلگاوی، اودوپی و بایاندور سرایت کرده است.^۱

معلمان و دانش‌آموزان در هند مجبور به برداشتن حجاب شدند

با بازگشایی مدارس کارناتاکا، از کارکنان، معلمان و دانش‌آموزان خواسته شد تا پیش از ورود حجاب خود را بردارند.

همزمان با بازگشایی کالج‌ها در کارناتاکا در روز دوشنبه، ۱۴ فوریه، توییت‌هایی از سراسر ایالت منتشر شد که نشان می‌دهد دانش‌آموزان و معلمان ظاهراً مجبور به برداشتن حجاب خود شده‌اند.

چندین نفر در توییت به تحقیر علنی دختران و زنان مسلمانی که مجبور به درآوردن لباس و پوشش خود در خیابان شدند، اشاره کرده و برخی دیگر یادآور شدند که بخشی از دانش‌آموزان در کلاس‌ها غایب هستند.

همه مؤسسات آموزشی در کارناتاکا از چهارشنبه گذشته، ۹ فوریه، پس از تصمیم کالج‌های پیش‌دانشگاهی مبنی بر ممنوعیت ورود دانش‌آموزان دختر با

^۱ <https://www.siasat.com/karnataka-girls-in-saffron-scarves-protest-as-muslim-students-defy-hijab-diktat-۲۲۷۰۰۷۷>

حجاب به کلاس‌های درس که منجر به اعتراض‌ها و درگیری‌ها در سراسر ایالت و سپس در مناطق دیگر هند شد، تعطیل شده بودند.

پنج‌شنبه گذشته، دادگاه عالی کارناتاکا در دستور موقت خود و تا پیش از رسیدگی به تمام دادخواست‌های مربوطه، با اجازه بازگشایی مدارس، تمام دانش‌آموزان را از پوشیدن حجاب و هرگونه نماد مذهبی در کلاس‌های درس منع کرد.^۱

فرانسه حجاب در مسابقات ورزشی را ممنوع کرد

مجلس سنای فرانسه رأی به ممنوعیت حجاب در مسابقات ورزشی داد.

^۱ <https://thewire.in/women/staff-students-asked-to-remove-hijab-at-gates-as-karnataka-schools-reopen>

سنای فرانسه با این استدلال که بی‌طرفی در زمین بازی الزامی است، به ممنوعیت استفاده از حجاب در مسابقات ورزشی رأی مثبت داد. مجلس سنای فرانسه به این مسئله رأی داد که پوشیدن نمادهای مذهبی آشکار برای شرکت در رویدادهای ورزشی ممنوع است و به صراحت اعلام کردند که پوشیدن حجاب در مسابقات ورزشی دیگر نباید تکرار شود. آنها مدعی شدند که حجاب می‌تواند ایمنی ورزشکاران را به خطر بیندازد. به گزارش آسوشیتدپرس، مجلس فرانسه با ۱۶۰ رأی موافق به ۱۴۳ رأی مخالف، اصلاحیه‌ای را تصویب کرد که در آن «پوشیدن حجاب در مسابقات ورزشی» ممنوع است.^۱

روز جهانی حجاب اسلامی؛ تمام بانوان حجاب پوشند

زنان از ۱۵۰ کشور جهان دهمین سال روز جهانی حجاب را که در فوریه هر سال برگزار می‌شود، جشن گرفتند. مجلس سنای میشیگان با تصویب

قطعه‌نامه‌ای این روز را در سراسر این ایالت که حدود ۳۰۰ هزار مسلمان در آن زندگی می‌کنند به رسمیت شناخت.

^۱ <https://www.farsnews.ir/news/۱۴۰۰۱۰۳۰۰۰۱۷۸>

سناتور ایالتی استفانی چانگ این قطعنامه را به مجلس نمایندگان ارائه کرد. او با ربکا اسلام، مدیر اجرایی سازمان APiA Vote-MI و اعضای جامعه مسلمانان برای این اقدام همکاری و مشورت کرده است.

چانگ در بیانیه‌ای گفت: روز جهانی حجاب روز همبستگی بوده و این روزی است برای به رسمیت شناختن میلیون‌ها زن مسلمان در سراسر جهان که حجاب را انتخاب می‌کنند و زندگی متواضعانه‌ای دارند. چانگ گفت: این یک دعوت آشکار از زنان در هر طبقه‌ای است که برای یک روز حجاب داشته باشند و برای اعلام همبستگی در کنار زنان مسلمان بایستند.

ناظمه خان، مؤسس و مدیر عامل سازمان روز جهانی حجاب می‌گوید که روز جهانی حجاب را برای آموزش مردم در مورد حجاب پایه‌ریزی کرده است. وی می‌گوید: روز جهانی حجاب را در سال ۲۰۱۳ پس از اینکه شخصاً به دلیل پوشیدن روسری مورد تبعیض قرار گرفتم، تأسیس کردم. من می‌خواستم با دعوت از زنان از هر دین و نژادی که فقط یک روز حجاب داشته باشند باعث افزایش آگاهی شوم و حجاب را عادی کنم.

این روز در ایالت نیویورک در سال ۲۰۱۷ توسط سنای ایالتی به رسمیت شناخته شد. زنان مسلمان اغلب از این روز برای آموزش مردم استفاده می‌کنند. شعار روز جهانی حجاب امسال «پوشیده و نه سرکوب شده» بود.^۱

^۱ <https://iqna.ir/fa/news/۴۰۳۳۶۵>

آزادی استفاده از حجاب برای دانش آموزان دختر در نیجریه

مقامات ایالت کاوارا در نیجریه اعلام کردند که استفاده از حجاب برای دانش آموزان دختر این ایالت پس از این قانونی خواهد بود. مقامات ایالتی با تأکید بر اهمیت آزادی عقیده و ادیان در نیجریه تأکید کرده‌اند.

قانون آزادی استفاده از روسری در ایالت کاوارا پیشتر در فوریه سال ۲۰۲۱ تصویب شده بود اما این قانون به دلیل مخالفت مسیحیان این ایالت اجرا نمی‌شد. برخی از مدارس این ایالت نیز به دلیل اختلاف مسلمانان و مسیحیان بر سر این موضوع برای مدتی تعطیل شده بودند.

اجرای قانون آزادی استفاده از روسری برای دانش‌آموزان دختر در این ایالت
پس از توافق رهبران مسلمان و مسیحی منطقه آغاز شده است.^۱

^۱ <https://www.trt.net.tr/persian/jhn/۲۰۲۲/۰۱/۲۶/stfdh-z-hjb-dr-nyjryh-bry-dnshamwzn-dkhtr-azd-shd-۱۷۶۸۳۵۹>

اسلام‌هراسی

چامسکی: اسلام‌هراسی کشنده‌ترین شکل رادرنده به خود گرفته است

پروفسور «نوام
چامسکی»، زبان‌شناس،
محقق مشهور و منتقد
سیاست‌های آمریکا
گفت که اسلام‌هراسی
کشنده‌ترین شکل را در

هند به خود گرفته است و حدود ۲۵۰ میلیون مسلمان هندی را به اقلیت تحت تعقیب و مورد آزار و اذیت تبدیل کرده است.

این محقق مشهور در یک پیام ویدئویی به وبیناری که توسط شورای مسلمانان هندی - آمریکایی برگزار شده بود با انتقاد از عملکرد دولت هند در قبال مسلمانان اعلام کرد که درحالی‌که آسیب‌شناسی اسلام‌هراسی در سراسر غرب در حال رشد است، کشنده‌ترین شکل خود را در هند به خود می‌گیرد. چامسکی همچنین گفت که رژیم ملی‌گرای راست‌گرای هندو نازندرا مودی، به شدت جنایت را در کشمیر تحت اشغال هند تشدید کرده است.

وی با بیان اینکه جنایات کشمیر سابقه طولانی دارد، افزود: این کشور اکنون یک سرزمین اشغال شده بوده و کنترل نظامی آن از جهاتی شبیه فلسطین اشغالی است.

به غیر از چامسکی، چند دانشگاهی و فعال دیگر در این وینار با موضوع «تشدید سخنان نفرت‌انگیز و خشونت در هند» شرکت کردند.^۱

افزایش حملات اسلام‌هراسانه در فرانسه

حملات اسلام‌هراسانه در فرانسه طی سال‌های اخیر همواره روند افزایشی داشته و تنها در ماه گذشته در دو روز پیاپی دو حمله دیگر علیه مسلمانان گزارش شده است.

^۱ <https://pakobserver.net/india-has-turned-muslims-into-a-persecuted-minority-chomsky/>

طی این حملات اسلام‌هراسانه، شب ۳۰ ژانویه یک فروشگاه و قصابی عرضه‌کننده محصولات غذایی حلال در جنوب غرب فرانسه مورد حمله قرار گرفته است.

مهاجمان این فروشگاه را آتش زده و بر دیوارهای آن آرم صلیب شکسته را کشیده‌اند.

نیروی آتش‌نشانی از تخریب کامل این فروشگاه خبر داده است. از سوی دیگر، طی حمله اسلام‌هراسانه دیگری در شهر تولوز، مهاجمان در ورودی یک غسالخانه مسلمانان، سر و پوست خوک قرار دادند. سازمان‌های حقوق بشری نسبت به افزایش حملات اسلام‌هراسانه و نژادپرستانه در غرب به ویژه فرانسه هشدار می‌دهند.^۱

^۱ جهان/افزایش-حملات-اسلام-هراسانه-در- <https://www.aa.com.tr/fa/>

اظهارات جنجالی کاندیدای جناح راست فرانسه علیه مهاجران مسلمان الجزایری

نامزد راست افراطی
در انتخابات پیش روی
ریاست جمهوری فرانسه،
ضمن رد هرگونه احتمال
عذرخواهی از الجزایر در
صورت پیروزی، از لغو

توافقنامه تسهیل کار و اقامت مهاجران مسلمان الجزایری در فرانسه خبر داد.
زمر که خود یک یهودی الجزایری‌تبار است، در گفت‌وگو با انجمن
مطبوعات خارجی تصریح کرد: این ضعف ما است که رهبران الجزایر را مغرور
می‌کند.

زمر اذعان کرد: روابط بین پاریس و مستعمره سابق آن، به ویژه در مورد
مسائل مربوط به تاریخ، همیشه پیچیده و متلاطم بوده است.

این کاندیدای جناح راست افراطی در ادامه سخنان خود گفت: ما ۱۳۰ سال
الجزایر را استعمار کردیم، اما اولین و تنها استعمارگر نبودیم، الجزایر همیشه
سرزمین استعمار بوده است، از رومی‌ها و عرب‌ها گرفته تا ترک‌ها، اسپانیایی‌ها
و بقیه، این کشور را استعمار کرده‌اند.

اریک زمر ادا کرد: فرانسه خدماتی نیز به الجزایر کرده است، از قبیل کشف نفت، ساخت راه‌ها و بیمارستان‌ها و همچنین خدمات بهداشتی از قبیل واکسیناسیون مردم الجزایر.

با این حال او اعتراف کرد: در روند استعمار قتل‌عام و جنگ نیز صورت گرفته و من به هیچ وجه منکر آن نیستم، اما تاریخ جهان همین است.

اظهارات این نامزد ریاست جمهوری فرانسه، چند ماه قبل از شصتمین سالگرد انعقاد پیمان اوپان (۱۸ مارس ۱۹۶۲) مطرح می‌شود که راه را برای استقلال الجزایر هموار کرد.

زمر با هشدار اینکه الجزایر نباید فرانسه را به عنوان جایی برای مازاد جمعیت خود تلقی کند، تأکید کرد: مصمم است توافقنامه‌ای را که بین فرانسه و الجزایر در سال ۱۹۶۸ منعقد شد، لغو کند. این توافقنامه کار و اقامت مهاجران الجزایری‌ها در فرانسه را تسهیل می‌کند.

این نامزد راست افراطی در پایان تأکید کرد: با پیروزی من، عذرخواهی فرانسه از الجزایر محلی از اعراب نخواهد داشت.^۱

در ادامه بخوانید: «دیلی میل: در فرانسه مسلمان بودن دشوار است؛ راست و چپ همه علیه تو هستند»

غیر-قابل-اللقاش-زمر-برفض-آی-اعتذار-/<https://www.trtarabi.com/now/>

للجزائر-حال-فوزه-برئاسة-فرنسا-۷۷۱۴۸۲۹

هتک حرمت مسجد «دیدیموتیچو»، از سوی افراط‌گرایان و افزایش نقض حقوق مسلمانان در یونان

رسانه‌ها گزارش دادند که گروهی از افراط‌گرایان یونانی مسجدی را در «دیدیموتیچو»، شهری در نزدیکی مرز ترکیه و یونان، در یک حمله اسلام‌هراسانه هدف قرار دادند.

افراط‌گرایان بنرهای ضد اسلام را در سراسر مسجد «سلطان محمد» نصب کردند. روی این بنرها نوشته شده است: «اسلامی‌سازی اوروس باید فوراً متوقف شود.»

منطقه تراکیه غربی یونان، که شامل اوروس است، محل زندگی حدود ۱۵۰۰۰ ترک مسلمان است.

موضع استقبال نکردن یونان از جمعیت مسلمان خود پدیده جدیدی نیست. به عنوان مثال، تا همین اواخر، آتن به عنوان تنها پایتخت اروپایی بدون مسجد شناخته می‌شد و این در حالی است که تخمین زده می‌شود ۳۰۰ هزار مسلمان در منطقه بزرگ آتن زندگی می‌کنند.

در نوامبر ۲۰۲۰، برای اولین بار از قرن نوزدهم، آتن شاهد افتتاح یک مسجد رسمی بود زیرا سال‌ها تلاش جامعه مسلمان سرانجام نتیجه داد.

انتخاب مفتی‌ها یا روحانیون اسلامی توسط مسلمانان یونان، یکی دیگر از موارد اختلافی است که مسلمانان این کشور را به دردسرانداخت.

با وجود اینکه معاهده ۱۹۱۳ آتن که توسط یونان و امپراتوری عثمانی تنظیم شده و آتن آن را در سال ۱۹۲۰ اجرا کرد، به جامعه مسلمانان یونان حق انتخاب مفتیان خود را می‌دهد، اما در سال ۱۹۹۱ با نقض قوانین بین‌المللی، یونان این قرارداد را لغو کرد.

مفتی‌های منصوب‌شده توسط دولت یونان از آن زمان حق صلاحیت مسلمانان محلی را در امور خانواده و ارث نادیده گرفته‌اند. در نتیجه، اکثریت ترک‌های مسلمان در تراکیه غربی، مفتیان منصوب یونانی را به رسمیت نمی‌شناسند و در عوض مفتیان خود را انتخاب می‌کنند.

ترکیه مدت‌ها است که نقض حقوق مسلمانان و اقلیت ترک خود در یونان از جمله بستن مساجد تاریخی و انکار اختیار مسلمانان برای انتخاب مفتی‌های خود را محکوم کرده است.

مقامات ترکیه می‌گویند که این اقدامات نقض معاهده لوزان ۱۹۲۳ و همچنین احکام دادگاه اروپایی حقوق بشر (ECtHR) است و یونان را به کشوری تبدیل می‌کند که قانون را زیر پا می‌گذارد.^۱

^۱ <https://www.dailysabah.com/politics/eu-affairs/extremists-target-mosque-in-greece-hang-anti-islam-banners>

ایران هراسی و شیعه‌ستیزی

هجوم آل‌الشیخ، به ایران؛ مقابله با صدور انقلاب خمینی واجب شرعی است

همزمان با تلاش عراق برای برگزاری دور جدیدی از گفت‌وگوهای ریاض با تهران، وزیر «الشؤون الإسلامية» دولت عربستان سعودی در سخنانی در مصر، ایران را آماج اتهام و حمله قرار داد.

«عبداللطیف بن عبدالعزيز آل‌الشیخ» وزیر امور اسلامی عربستان سعودی شنبه ۲۳ بهمن در سخنانی در مصر، از صدور انقلاب اسلامی به دست گروه‌های همسو با ایران در منطقه ابراز نگرانی شدید کرد.

به نوشته وبگاه روزنامه الیوم السابع، آل‌الشیخ در مراسم افتتاحیه سیزدهمین شورای اجرایی وزرای اوقاف و امور اسلامی جهان اسلام در قاهره که با حضور عبدالفتاح السیسی برپا شد، گفت: «شبه‌نظامیان مورد حمایت ایران به دنبال صدور انقلاب خمینی به برخی کشورها هستند و لازم است تا با این مسئله مقابله شود». رئیس سابق هیئت امر به معروف و نهی از منکر عربستان، بدون ابراز نگرانی از عادی‌سازی کشورهای مثل امارات با رژیم صهیونیستی، افزود: «در خصوص آنچه در برخی کشورهای عربی رخ می‌دهد، مانند یمن که شبه‌نظامیان همسو با ایران هویت آن را دزدیده‌اند، لازم است تا مقامات کشورهای اسلامی و عربی همچون کاری که در این گونه نشست‌ها صورت می‌گیرد، با آن مقابله کنند».

این مقام سعودی همچنین مدعی شد: «واجب شرعی است که با سخنانی ارشادی و تبلیغی مقابل این گروه‌های تندرو ایستادگی کرد. تاریخ شاهد ماست و ما باید با گروه‌ها و سازمان‌های تندرویی که از سیاست برای رسیدن به اهداف مخرب خود استفاده می‌کنند مقابله کنیم».

آل‌الشیخ با اشاره غیر مستقیم به سرکوب شدن اخوان‌المسلمین در مصر، خطاب به عبدالفتاح السیسی گفت: «رئیس‌جمهور السیسی مجاهد بزرگی است که مصر را از فاجعه‌ای که می‌رفت در آن گرفتار شود، نجات داد و به فضل خدا و مردانی که زندگی‌شان را برای مصر فدا کردند، نبرد آگاهی‌بخش جامعه را آغاز کرد».

وزیر امور اسلامی سعودی در ادامه شاه و ولیعهد سعودی را نمونه «اعتدال گرایی» و همزیستی معرفی کرد. او در ادامه به زندانی شدن ده‌ها روحانی دینی و تلاش ریاض برای اسلام‌زدایی از جامعه عربستان اشاره‌ای نکرد.

عبداللطیف آل‌الشیخ در شرایطی از نفوذ انقلاب اسلامی ایران ابراز نگرانی شدید کرده و مقابله با آن را «واجب شرعی» می‌نامد که تاکنون در قبال نفوذ رژیم صهیونیستی در کشورهای اسلامی و عربی واکنشی نداشته است، بلکه در مرداد ماه سال ۱۳۹۷ ویدئویی از «عبداللطیف آل‌الشیخ» وزیر اوقاف سعودی در شبکه‌های اجتماعی منتشر شده که او در آن، هرگونه اقدام رژیم صهیونیستی برای جلوگیری از حضور مسلمانان فلسطین اشغالی در عربستان برای ادای مناسک حج را رد کرده و مدعی شد: «اسرائیلی‌ها هرگز مانع حضور مسلمانان برای ادای مناسک حج نشده‌اند، بلکه این قطر است که حج را سیاسی کرده و مانع ورود شهروندانش به عربستان می‌شود.» پس از آن وزارت خارجه رژیم صهیونیستی نیز در صفحه توییتر خود از این اظهارات وزیر اوقاف سعودی تمجید کرد.^۱

این سخنان تند وزیر سعودی بی‌پاسخ نماند و دوشنبه ۲۵ بهمن سعید خطیب‌زاده سخنگوی وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران درباره اتهامات بی‌اساس وزیر امور اسلامی عربستان سعودی گفت: «این اظهارات خیلی بی‌ارزش هستند و از این اظهارات مهندسی شده و با اهداف خاص کم‌نشیندیم.

^۱ <https://www.hamshahrionline.ir/news/۶۵۶۸۲۷>

این اظهارات بسیار مشمئزکننده است و حاکی از آن است که برخی در عربستان همچنان بر طبل نادانی می‌کوبند و سعی می‌کنند از فضاهاى بین‌المللى و جمع‌هاى مسلمانان استفاده و عقده‌گشایی کنند.

همه می‌دانند ایدئولوژی تکفیری چه نقشی داشته است. عمیقاً و قویاً توصیه می‌کنم مقاماتی مثل ایشان قبل از این که صحبت کنند تاریخ ایران سرافراز را بخوانند و متوجه شوند که ایدئولوژی آنها تا چه حد برای منطقه و جهان خسارت داشته است.^۱

گفتنی است سیزدهمین شورای اجرایی وزرای اوقاف و امور اسلامی جهان اسلام در قاهره دوشنبه ۲۵ بهمن‌ماه به کار خود پایان داد و در بیانیه اختتامیه خود، وزرا ضمن محکوم کردن «حملات حوثی‌ها به عربستان و امارات»، بر «ضرورت مقابله با این اقدامات تروریستی و مداخله ایران در کشورهای عربی و اسلامی به هر وسیله ممکن» تأکید کردند.^۲

^۱ <https://www.hamshahrionline.ir/news/۶۵۷۲۶۵>

^۲ <https://albiladdaily.com/۱۵/۰۲/۲۰۲۲/السعودی-ضد-الحوثی-بالإرهاب-التنديد-إسلامي-بالإرهاب-الحوثی-ضد-السعودی/>

تلاش عربستان سعودی برای اتهام‌زنی به جوانان شیعه

عربستان سعودی به دنبال اتهام‌زنی به ۱۱ جوان شیعه در استان القطیف است که در سال گذشته میلادی بازداشت شده‌اند.

به گزارش العهد، مسئولان عربستان سعودی می‌کوشند تا اتهامات ظالمانه‌ای به این جوانان وارد کنند. این مسئولان ادعا کرده‌اند: یک باند مرتبط با سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران را در شهرک ام الحمام بازداشت کرده‌اند.

مسئولان سعودی به محض بازداشت این افراد، این اتهام را مطرح کرده‌اند که افراد بازداشت شده برای انجام یک عملیات تروریستی آماده می‌شدند.

به گفته برخی منابع، هیچ مدرک معتبری برای محکوم کردن این جوانان وجود ندارد، بلکه این کار تنها یک نمایش است و محاکمه‌ها صوری هستند. به

گفته معارضان سعودی این جوانان از داشتن وکیل نیز محروم هستند و جزئیات از جلسات محاکمه آن‌ها نیز پنهان مانده است.

به گفته این معارضان، برای این مسئله باید دو سناریو متصور بود: یا اعدام یکی از زندانیان و صدور حکم‌های سنگین علیه ۱۰ نفر دیگر، یا تلاش برای معامله در پرونده‌هایی که عربستان در تلاش است که آن را ببندد.

این معارضان خاطرنشان کردند: این شیوه، نشانگر لجاجت مسئولان سعودی و عدم جدیت آنان در آرام کردن وضعیت است؛ زیرا ریاض همیشه می‌خواهد ساکنان القطیف و الاحساء را هدف قرار دهد به این معنی که هیچ گام مثبتی برای آنان برنمی‌دارد.^۱

^۱ <https://iqna.ir/fa/news/۴۰۳۴۶۸۷>

دین دولتی

گام بلند آذربایجان برای اسلام دولتی و کنترل دینی

با تغییر قانونی که اختیار انتصاب امامان جماعت مساجد را در جمهوری آذربایجان از «اداره مسلمانان قفقاز» سلب کرده و به «کمیته دولتی امور دینی» محول می‌کند، روند انتصاب «امامان مساجد» در جمهوری آذربایجان در کنترل کامل دولت قرار خواهد گرفت.

گوندوز اسماعیل‌اف، معاون کمیته دولتی امور دینی جمهوری آذربایجان در تشریح قانون جدید درباره نحوه انتصاب امامان جماعت مساجد در جمهوری آذربایجان گفت: «موسسه الهیات آذربایجان امسال اولین فارغ‌التحصیلان خود را خواهد داد و برخی از این فارغ‌التحصیلان به عنوان روحانی منصوب می‌شوند.»

این مقام کمیته دولتی امور دینی جمهوری آذربایجان گفت: «روال کار به این صورت است که تغییرات باید در شور دوم و سوم نیز به تصویب مجلس ملی برسد و پس از آن رئیس جمهوری مصوبه لازم الاجرا شدن این تغییرات را امضا می‌کند. تنها در این صورت است که قانون اجرا می‌شود.»

وی افزود: «البته در صورت تصویب تغییرات پیشنهادی، نوآوری‌هایی در حوزه دینی ایجاد خواهد شد. اول، انتصاب روحانیون مسلمان توسط یک سازمان دولتی (کمیته دولتی امور دینی) انجام خواهد شد. ثانیاً، جوامع مذهبی اسناد تأسیس خود را برای ثبت دولتی مستقیماً به یک سازمان دولتی (کمیته دولتی امور دینی) ارسال می‌کنند، نه از طریق مرکز یا سازمان مذهبی (اداره مسلمانان قفقاز). سوم، شهروندان می‌توانند صدقات نقدی و الکترونیکی خود را از طریق کارت‌های بانکی و اینترنت انجام دهند. همه اینها البته به معنای تغییر در ماهیت اصلاحات در حوزه روابط دولت و دین است.»

اسماعیل اف پیرامون مخالفت این لایحه با قانون اساسی سکولار آذربایجان گفت: «درست است که طبق قانون اساسی ما دین جدا از دولت است و آذربایجان یک کشور سکولار است، اما انتصاب روحانیون توسط یک نهاد دولتی منافاتی با اصول سکولاریسم و سکولاریسم ندارد. توضیح بدهم: دین هست، روحانی هم هست. دین احکام و آموزه‌های شرعی است. دولت با تعیین روحانی در شریعت و عقاید دخالت نمی‌کند. مثلاً دولت نمی‌تواند دخالتی در نماز و روزه مردم بکند.» او در ادامه گفت: «دولت در دین و شریعت دخالت نمی‌کند، بلکه با تعیین سازمان‌دهنده فعالیت‌های مذهبی، این فعالیت‌ها را کنترل می‌کند. در صورت

تصویب این اصلاحیه، آذربایجان اولین کشور سکولار نخواهد بود که روحانیون توسط دولت منصوب می‌شوند. به عنوان مثال، در کشور برادر ما، ترکیه، روحانیون مسلمان از زمان آتاتورک توسط سازمان دیانت منصوب می‌شوند. امامان مساجد در ترکیه کارمندان دولت هستند.

وی افزود: «نمونه‌های مشابه در اروپا، مهد سکولاریسم، وجود دارد. به عنوان مثال در نروژ، دانمارک، فنلاند، انگلستان و ایسلند که به عنوان کشورهای لیبرال و مترقی در جهان شناخته می‌شوند، قوانین این کشور حتی به یک دین خاص (یا گاهی به یک فرقه) تعلق دارد. طبق قانون اساسی نروژ، حداقل نیمی از اعضای دولت باید اعضای کلیسا باشند. یا در انگلستان، این پادشاه است که رئیس کلیسای سلطنتی انگلیکن و همچنین روحانیون اصلی را که در واقع کلیسا را اداره می‌کنند، منصوب می‌کند. نمونه دیگر فرانسه، وطن سکولاریسم است که نمونه بارز الگوی سختگیرانه سکولاریسم است. در منطقه آلزاس در فرانسه، دولت به روحانیون حقوق می‌دهد، از روحانیون محافظت و آنها را منصوب می‌کند. چنین نمونه‌هایی هم در غرب و هم در شرق فراوان است.»

گوندوز اسماعیل‌اف درباره کنترل دولت بر فضای دینی موجود در جمهوری آذربایجان گفت: «مأموریت آگاهی‌بخشی دینی هر ساله تقویت می‌شود و همه اقشار جامعه را در بر می‌گیرد. آگاهی‌بخشی دینی با مشارکت کارکنان «کمیته دولتی امور دینی» با سازمان‌های مذهبی، نمایندگان «اداره مسلمانان قفقاز»، روحانیون و سایر کارشناسان پیش برده می‌شود. به موازات کار روشنگری، اقدامات منسجمی برای تربیت کادر ملی در حوزه دین انجام می‌شود.»

معاون کمیته دولتی امور دینی جمهوری آذربایجان در عین حال درباره مسائل موجود در زمینه دینی در این کشور گفت: «در مورد مشکلات حوزه دین، باید اعتراف کنیم که هنوز هم تلاش‌هایی برای سیاسی کردن دین، فرقه‌گرایی، افراط‌گرایی مذهبی و رویارو قرار دادن هویت ملی با هویت دینی وجود دارد که این تلاش‌ها اغلب تحت تأثیر عامل خارجی است و قاطعانه از آن جلوگیری می‌شود.»^۱

^۱ <https://report.az/dini-xeberler/gunduz-ismayilov-din-xadimini-dovlet-qurumunun-teyin-etmesi-dunyevilik-prinsiplerine-zidd-deyil>

جمهوری آذربایجان آثار ارمنی را از کلیساهای قره باغ حذف خواهد کرد!

جمهوری آذربایجان به طور رسمی اعلام کرد که آثار ارمنی را از کلیساهای قره باغ (آرتساخ) حذف خواهد کرد.

وزیر فرهنگ جمهوری آذربایجان ۳ فوریه با استناد به نظریه‌ای شبه‌علمی که ریشه ارمنی کلیساها در قره باغ (آرتساخ) را نفی می‌کند، اعلام کرد که کارشناسان در حال شناسایی آنچه او «جعل ارمنیان» در کلیساها می‌خواند هستند تا پس از آن، دولت باکو آثار تاریخی و کتیبه‌های ارمنی را از محوطه‌های تاریخی کلیساهای این منطقه حذف کند.^۱

^۱ <https://report.az/en/cultural-policy/working-group-set-up-to-restore-armenianized-temples-of-ancient-albania>

استناد حاکمان باکو این است که کلیساهای این منطقه در اصل میراث پادشاهی باستانی آلبانیای قفقاز است که زمانی در سرزمینی که در دوره معاصر «جمهوری آذربایجان» خوانده می‌شود حاکم بوده‌اند. این نظریه که ریشه کلیساها به آلبانیای قفقاز بازمی‌گردد از سوی مورخان معتبر هیچ‌گاه مورد تأیید نبوده است، اما مدت‌هاست توسط جریان شبه‌تاریخ‌نگاری مورد حمایت حکومت باکو تبلیغ می‌شود. وزیر فرهنگ باکو اعلام کرده که این کلیساها «معابد مذهبی آلبانیایی‌ها بوده‌اند» و ارمنیان کتیبه‌های «جعلی» روی آن حک کرده‌اند.

الهام علی‌اف رئیس جمهور آذربایجان و همسرش در مارس ۲۰۲۱ سفری به هادروت داشته و از کلیسای مادر مقدس متعلق به قرن ۱۲ میلادی که رو به ویرانی بود دیدن کردند. علی‌اف در این مکان گفت: «ارمنی‌ها می‌خواستند این کلیسا را ارمیزه بکنند و اینجا کتیبه‌های ارمنی نوشتند، اما شکست خوردند. اگر این کلیسا ارمنی بود، در این وضعیت رهایش می‌کردند؟ طوری است که فکر می‌کنید آشغال‌دونی است. همه این کتیبه‌های جعلی است. بعداً نوشته شده‌اند».

فردای روز آتش بس در جنگ ۲۰۲۰ قره‌باغ، کریم‌اف وزیر فرهنگ جمهوری آذربایجان درباره صومعه ارمنی دادویناک متعلق به سده‌های میانه در منطقه کلبرج توییت زد، آن را با نام آذربایجانی خداونگ نامید و این صومعه را «بهترین شاهد بر تمدن باستانی آلبانیای قفقاز» خواند.

در مه ۲۰۲۱، جمهوری آذربایجان شروع به بازسازی کلیسای قرن نوزدهمی شهر شوشی که در اثر جنگ آسیب دیده بود کرد به شیوه‌ای که به ادعای باکو به شکل «اصلی» خود بازگردد!

در این حین، باکو وعده «بازسازی» یادمان‌های «آذربایجانی» را در منطقه داد که به گفته او در دوره «اشغال توسط ارمنستان» نادیده گرفته شده یا «وندالیزه»^۱ شده‌اند. در یک مورد، علی‌اف وعده داد که یک مسجد قرن نوزدهمی که به گفته ارمنیان مسجدی ایرانی بوده است، به شکلی مورد علاقه ایدئولوژی هیئت حاکمه باکو بازسازی کند.

با این همه، تشکیل کارگروه اعلامی جدید از سوی وزیر فرهنگ باکو اولین اقدام عینی حکومت برای حذف آثار ارمنی از کلیساهای قره‌باغ است. جاوید آقا یکی از کارشناسانی که به طور گسترده درباره میراث آلبانیایی در سرزمین تحت حکومت «جمهوری آذربایجان» تحقیق کرده است، می‌گوید «معمول این است که ما پس از اینکه حکومت باکو اقدام به تغییر و بازسازی محوطه‌های باستانی می‌کند، از نتیجه کار آنها مطلع می‌شویم». به گفته او، این گونه اقدامات باکو سبب ویرانی میراث تاریخی می‌شود چنانکه مثلاً در جلفا در نخجوان، رخ داد و حکومت باکو اقدام به تخریب هزاران «خاچکار» ارمنی در سال ۲۰۰۵ کرد.

تهدیدهای مستمر علیه محوطه‌های تاریخی ارمنی موجب نگرانی بین‌المللی شده است. اندکی پس از پایان جنگ قره‌باغ، علی‌اف به پوتین اطمینان داد که از محوطه‌های مسیحی در مناطق تازه فتح‌شده محافظت خواهد کرد. یونسکو نیز به

^۱ وندالیسم (به انگلیسی: Vandalism) یا تخریب‌گرایی یا خرابکاری، به معنای تخریب کنترل نشده نشده اشیاء و آثار فرهنگی با ارزش یا اموال عمومی است.

هر دو طرف جنگ هشدار داد که «تخریب آثار فرهنگی از جانب هر کس که باشد، تخریب میراث فرهنگی بشر است».

در ماه دسامبر ۲۰۲۱، دیوان بین‌المللی دادگستری به باکو اعلام کرد که باید «همه اقدامات لازم برای جلوگیری و مجازات وندالیسم و تخریب میراث فرهنگی ارمنی، از جمله در مورد کلیساها و مراکز عبادی، یادمان‌ها، گورستان‌ها، مصنوعات، محوطه‌های تاریخی و غیر از اینها را اجرا کند». یک مشاور قضایی بین‌المللی به اوراسیانت می‌گوید اگر حکومت باکو اقدامی غیر از این کرده باشد، «آشکارا دستور دیوان بین‌المللی دادگستری را نقض کرده است»^۱

^۱ <https://www.farazdaily.com/fa/tiny/news-۵۰۳۳۹>

یکسان سازی متون درسی در پاکستان؛ شیعیان چه می گویند؟

دولت پاکستان در تلاش است طرح «متون ملی واحد» با شعار «کتاب واحد برای یک ملت» را در این کشور پیاده کند تا دانش آموزان در سراسر پاکستان از یک متون درسی واحد بهره مند شوند؛ اما نادیده گرفته شدن اعتقادات شیعیان در کتاب های تعلیمات دینی و اسلامی در مقاطع ابتدایی، متوسطه و دبیرستان در مدارس دولتی و خصوصی، سطح نارضایتی های علمای مطرح شیعه را افزایش داده است.

دولت قصد دارد روند تکمیلی این طرح را به صورت مرحله ای در سراسر پاکستان به اجرا درآورد. براساس این طرح متون درسی برای همه مدارس دولتی و خصوصی به صورت یکسان و برخلاف گذشته این بار به زبان اردو خواهد بود. عمران خان نخست وزیر پاکستان گفته است یکسان سازی متون درسی

می‌تواند به تربیت صحیح نسل جدید و رشد فکری و شکوفایی خلاقیت‌ها کمک کند.

بنا به اعلام خانه فرهنگ ایران در لاهور، سیستم‌های آموزشی مختلفی در مدارس و مراکز آموزشی خصوصی و دولتی پاکستان رایج است. کتب درسی بیشتر مراکز آموزش خصوصی این کشور به زبان انگلیسی و برگرفته از متون درسی کشورهای انگلیس و آمریکا است. اما بیشتر کتاب‌های درسی بخش دولتی به زبان اردو است.

مخالفت علمای شیعه

علمای شیعه می‌گویند دانش‌آموزان شیعه در پاکستان برای کسب نمره قبولی نباید مجبور به یادگیری اعتقادات اهل سنت مندرج در کتب درسی شوند. از سوی دیگر مسئولان دولتی مدعی‌اند دیدگاه‌های همه جریان‌های مذهبی را در متون درسی یکسان در نظر گرفته‌اند.

علامه مقصود دومکی؛ سخنگوی شورای وحدت مسلمین به همراه دیگر اعضای ارشد این حزب در یک کنفرانس مطبوعاتی با حضور خبرنگاران شبکه‌های محلی و روزنامه‌نگاران پاکستانی با اعلام موضع این حزب از جانب شیعیان این کشور در قبال طرح «متون ملی واحد» گفت: «در متن کتاب‌های درسی جدید برای دانش‌آموزان، دیدگاه‌های شیعیان نادیده گرفته شده و تنها اعتقادات یک جریان مذهبی در آن بیان شده است.»

وی گفت: «اگر هدف از تهیه و تدوین متون درسی واحد، پایان تبعیض بین دانش‌آموزان فقیر و پولدار در جامعه باشد امری بسیار خوشایند است اما اینکه در کنار آن، دیدگاه‌ها و نظرات یک مذهب اسلامی ارجحیت داده شود، این نظام آموزشی قابل قبول نخواهد بود.»

وی بیان کرد: در متون درسی واحد سخنی درباره نقش مهم برخی از اصحاب نزدیک پیامبر گرامی اسلام ﷺ و اهل بیت عصمت و طهارت علیهم‌السلام در ترویج و پایه‌گذاری اسلام مطرح نشده است در نتیجه دانش‌آموز از شناخت مشترکات مذاهب اسلامی بی‌بهره می‌شوند.

مقصود دومکی تأکید کرد: با توجه به اینکه شهادت امام حسین علیهم‌السلام و حادثه کربلا که به عنوان جنگ حق علیه باطل در تاریخ بشریت و جهان به ثبت رسیده؛ اما این حادثه و برخی دیگر از تحولات مهم تاریخ اسلام در متون درسی گنجانیده نشده است.

سخنگوی شورای وحدت مسلمین در ادامه افزود: هر چند جنگ‌های بدر، احد و خندق در صدر اسلام در متون درسی جدید گنجانیده شده است اما سخنی از نقش محوری و شجاعت‌های بی‌مثال امام علی علیهم‌السلام در این غزوات به میان نیامده است.

علامه مقصود دومکی افزود: با توجه به اینکه بنی هاشم نقش مهم و تعیین‌کننده‌ای در ترویج اسلام داشتند و پیامبر ﷺ نیز از بنی هاشم بود، نام بنی امیه و بنی عباس در متون درسی واحد بیان شده است اما نامی از بنی هاشم در این متون دیده نمی‌شود.

علامه مقصود دومکی در ادامه گفت: از آنجایی که اطلاع دانش‌آموزان از تفکرات مذهبی یکدیگر نقش مهمی در رسیدن به همبستگی ملی و اتحاد در پاکستان دارد، بخشی از متون درسی واحد باید برای معرفی مذاهب اسلامی اختصاص یابد. چنین اقدامی نه تنها سطح تحمل‌پذیری عقاید یکدیگر را برای نسل جدید از اوان کودکی فراهم کرده و به آنها شناخت صحیح تفکر اسلامی را می‌دهد بلکه در آینده نیز هر نوع نقشه گروهک‌های فرقه‌گرا در ایجاد سوء تفاهمات و تعصبات مذهبی در جامعه را نقش بر آب می‌کند.

این فعال ارشد مذهبی با اشاره به اقدامات دولت‌های قبلی در دهه‌های گذشته برای حصول همگرایی ملی گفت: در سال ۱۹۷۵ میلادی کتاب تعلیمات اسلامی دانش‌آموزان به دو بخش شیعه و سنی تقسیم شده بود و هر یک از مذاهب اسلامی طبق اعتقادات خود متون اسلامی را مطالعه می‌کردند اما در دهه ۹۰ میلادی متون درسی تغییر یافت و در حال حاضر نیز به صورت ناگهانی و بدون مشورت و رایزنی با علمای شیعه دولت در صدد است تا موضوع مورد مناقشه متون درسی واحد را در مدارس به صورت تحمیلی اجرا کند.

قانون اساسی پاکستان؛ حامی تدریس تشیع

علامه مقصود دومکی با بیان اینکه دانش‌آموزان شیعه در پاکستان این حق را دارند که کتاب تعلیمات دینی و اسلامی آنها براساس اعتقادات آنها باشد گفت: چرا این حق که در قانون اساسی پاکستان گنجانیده شده است از دانش‌آموزان شیعه سلب می‌شود.

این گزارش حاکی است حافظ طاهر محمود اشرفی، مشاور ویژه نخست وزیر پاکستان در امور هماهنگی بین ادیان اخیراً گفته است همه جریان‌های فکری معتقدند که تهیه و اجرای برنامه درسی یکنواخت دستاورد بزرگ دولت کنونی پاکستان است و یک کمیته فدرال در این زمینه بر این امر نظارت می‌کند. اشرفی که متعلق به جریان دیوبندی در پاکستان است با بیان اینکه ایمان بدون اهل بیت علیهم‌السلام و اصحاب کامل نمی‌شود افزود: همه ما به حضرت علی علیه‌السلام و حضرت فاطمه زهرا علیها‌السلام و حضرت حسن علیه‌السلام و حسین علیه‌السلام ایمان کامل داریم و معتقدیم که بدون این شخصیت‌ها ایمان ما کامل نخواهد شد. وی ادعا کرد: از خلفای راشدین، حضرت علی علیه‌السلام، حضرت فاطمه زهرا علیها‌السلام و حضرت خدیجه علیها‌السلام و سایر شخصیت‌ها مکرراً در برنامه‌های درسی نام برده شده است.

حافظ طاهر محمود اشرفی افزود: علمایی که اظهار نگرانی می‌کنند احتمالاً از وجود این موضوعات در برنامه درسی اطلاع ندارند. آنها اگر نسبت به موضوعاتی نگرانی‌هایی دارند به کمیته مربوطه رجوع کنند تا نگرانی آنها برطرف شود.^۱

^۱ <https://iqna.ir/fa/news/۴۰۳۴۲۰۵>

اعمال محدودیت‌های سخت‌گیرانه برای برگزاری جلسات آنلاین مذهبی در چین

کمیسیونی متشکل از مدیران ریاست نهاد امور دینی به همراه مدیران وزارتخانه‌های صنعت و فناوری اطلاعات و امنیت دولتی چین محدودیت‌های جدیدی را برای فعالیت‌های مذهبی در این کشور وضع کرده‌اند که از اول مارس ۲۰۲۲ لازم الاجرا خواهد بود.

بر این اساس، از اول مارس دیگر امکان انجام فعالیت‌های مذهبی آنلاین بدون مجوز دولت در چین امکان‌پذیر نخواهد بود و جرم تلقی می‌شود. کلیساها، معابد، مساجد، گروه‌های مذهبی و آموزشکده‌هایی که قصد دارند خدمات عبادی و تعلیمی آنلاین را ارائه دهند، باید مجوز لازم را از ریاست نهاد امور دینی چین دریافت کنند.

بر اساس قوانین جدید آنان باید شرح کاملی از فعالیت‌ها یا متن موعظه‌ها، تعالیم مذهبی و دیگر موارد مرتبط را به نهاد ریاست امور دینی چین ارائه داده و پس از کسب مجوز به برگزاری جلسه اقدام نمایند.

در مقررات جدید محدودیت‌های سنی نیز برای جوانان و نوجوانان اعمال شده است. بر این اساس حضور افراد زیر سن قانونی در جلسات آنلاین ممنوع اعلام شده و گروه‌های مذهبی نمی‌توانند از فضای مجازی برای «تشویق افراد زیر سن قانونی به پذیرش دین خاصی، یا دعوت آنان به شرکت در فعالیت‌های مذهبی» استفاده کنند.

همچنین اعلام گردید که سازمان‌های مسیحی خارجی اجازه فعالیت‌های مذهبی آنلاین در چین را نخواهند داشت و برگزارکنندگان جلسات از جمع‌آوری کمک‌های نقدی «به نام دین» منع شده‌اند.

برخی از رهبران مذهبی چین می‌گویند حزب کمونیست در حال اجرای سیاست «چینی‌سازی» ادیان و مذاهب است. محدودیت‌های جدید درست در زمانی اعمال می‌گردد که دسترسی به منابع دیجیتال و چاپی مسیحی در چین بسیار دشوار شده است. در اکتبر ۲۰۲۱، شرکت نرم افزار مسیحی Olive Tree Bible Software پس از عدم کسب مجوز لازم از دولت چین، مجبور شد برنامه کتاب مقدس را از فروشگاه اپ استور حذف کند.

گفتنی است در سال گذشته میلادی دولت چین جستجوی عبارت‌های با محتوای مسیحیت به مانند عیسی مسیح، انجیل و کتاب مقدس را در برنامه برطرفدار وی چت مسدود کرده بود.^۱

انحلال شورای مسلمانان فرانسه و راه‌اندازی مجمع دولتی «اسلام در فرانسه»

دولت امانوئل مکرون در فرانسه روز شنبه ۱۶ بهمن نهاد جدیدی را با نام «مجمع اسلام در فرانسه» با هدف منطبق کردن مسلمان این کشور با فرهنگ و جامعه فرانسه و رهایی از افراط‌گرایی اسلامی معرفی کرد.

^۱ <https://www.baptiststandard.com/news/world/online-religious-restrictions-take-effect-after-beijing-olympics/>

با راه‌اندازی «مجمع اسلام در فرانسه» که بخشی از تلاش‌های دیرینه امانوئل مکرون است، نهاد پیشینی که با عنوان «شورای مذهب مسلمانان فرانسه» فعالیت می‌کرد، منحل می‌شود.

دولت مکرون امیدوار است که «مجمع اسلام در فرانسه» به هدایت نزدیک به ۶ میلیون مسلمان در فرانسه، که بزرگ‌ترین جامعه اسلامی در یک کشور اروپای غربی است، اقدام کند.

دولت بر گزینش اعضای این نهاد اسلامی جدید نظارت خواهد کرد و پیشاپیش، یک چهارم از صندلی‌های آن برای زنان مسلمان در نظر گرفته شده است. اما ملاک و معیار گزینش افراد در این نهاد هنوز کاملاً مشخص نیست.

در وظایف این نهاد آمده است که باید به معضلات مسلمانان فرانسه، آموزش امامان جماعت، روحانیون شاغل در نهادهایی مانند زندان‌ها، بیمارستان‌ها و نیروهای نظامی رسیدگی کرده و برای تأمین امنیت مساجد و تعصبات ضد اسلامی نیز راهکارهایی بیابد.

این نهاد جایگزین «شورای مسلمانان» می‌شود که در سال ۲۰۰۳ از سوی نیکلا سارکوزی، رئیس‌جمهوری پیشین فرانسه و وزیر کشور وقت پایه‌گذاری شده بود. این تشکل تاکنون حلقه واسطه گفت‌وگو میان دولت و رهبران دینی مسلمان بوده است.

بر اساس نتایج نظرسنجی «مرکز پژوهش‌های علمی حیات سیاسی فرانسه»، حدود ۶۱ درصد شهروندان فرانسه، دین اسلام را تهدیدی برای جمهوریت نظام می‌بینند. ۶۳ درصد نیز معتقدند که شمار مهاجران در فرانسه بیش از حد است.^۱

ملاحظه: تمامی این اقدامات دولت فرانسه برای کنترل اسلام و ارائه نسخه‌ای دولتی از این دین، در حالی است که حکومت این کشور از داعیه‌داران همیشگی سکولاریسم، جدایی دین از سیاست و آزادی‌های سیاسی و مذهبی بوده است.

جوسلین سزار، محقق دین و سیاست در دانشگاه بیرمنگام و دانشگاه جورج تاون، با اشاره به راه‌اندازی مجمع دولتی اسلام در فرانسه، گفت: «همیشه گیج‌کننده است که چقدر دولت می‌تواند در امور یک دین دخالت کند و همچنان ادعای سکولار بودن داشته باشد».^۲

دولت فرانسه یک سال پیش از تصمیم خود برای اجرای سند موسوم به «منشور اصول اسلام در فرانسه» خبر داد؛ در حالی که تعدادی از انجمن‌های اسلامی در این کشور به دلیل بی‌اعتمادی و خطری که منشور مذکور برای اتحاد مسلمانان فرانسه داشت، از امضای آن سرباز زدند.

دولت مکرون معتقد است این منشور در راستای تأمین منافع جمهوری فرانسه است و اولویت‌های این طرح را مواردی نظیر برابری زن و مرد،

^۱ <https://www.france24.com/ar/فرنسا-تعلن-تشکیل-ممتدی-فرنسا/> ۲۰۲۲/۱۰/۹

للإسلام-فی-مسعى-لإعادة-هيكلة-الهياث-الممثلة-لمسلمي-البلاد

^۲ https://twitter.com/jocelyne_cesari/status/۱۴۹۱۸۸۳۱۵۶۰۷۲۵۴۲۱۴

جدایی دین از سیاست و مبارزه با افراط‌گرایی توسط رهبران مسلمانان فرانسه خوانده است.

دولت فرانسه در نوامبر گذشته (آبان/ آذر) هم از تأسیس شورای ملی ائمه جماعت (CNI) در فرانسه به عنوان بخشی از مبارزه با آنچه اسلام رادیکال و تجزیه‌طلبی خواند، خبر داد که عده‌ای آن را فلیج‌کننده کامل اماکن اسلامی در فرانسه دانستند.

مشارکت اجتماعی زنان

انتصاب‌های تاریخی زنان در نهادهای دینی سعودی

شیخ عبدالرحمن السدیس، رئیس کل امور مسجد الحرام و مسجد النبی
سه‌شنبه، ۸ فوریه، با صدور حکمی «تاریخی»، خانم فاطمه التویجری را به عنوان
دستیار امور زنان در مسجد النبی منصوب کرد.

السديس این انتصاب بی‌سابقه را یک «جهش کیفی» در مدیریت امور مسجد الحرام و مسجد النبی شمرده و در راستای چشم‌انداز ۲۰۳۰ و حمایت‌های منطقی پادشاه سعودی از توانمندسازی زنان در جامعه دانست.^۱

انتصاب جدید در شرایطی انجام می‌شود که برای اولین بار در یک اقدام تاریخی در عربستان، در آگوست گذشته، شیخ عبدالرحمن السديس، دو دستیار زن را برای مدیریت مسجدالحرام در مکه و مسجدالنبی در مدینه برای سمت‌های کلیدی منصوب کرد.

گفتنی است چند روز پیش، ۳۰ ژانویه، شیخ عبداللطیف آل‌الشیخ، وزیر الشؤون الإسلامية عربستان سعودی نیز دستوری مبنی بر انتصاب خانم «لیلی القاسم» به عنوان «معاون برنامه‌ریزی و تحول دیجیتال» در این وزارتخانه به مدت یک سال صادر کرد. این برای نخستین بار بود که یک زن در جایگاه معاونت در این وزارت منصوب می‌شد.^۲

^۱ <https://www.sayidaty.net/node/۱۳۵۱۰۲۶>

^۲ <https://arabic.rt.com/middle east/-۱۳۱۹۵۶۰>

اولین قاضی زن دیوان عالی پاکستان سوگند یاد کرد

اولین قاضی زن دیوان عالی پاکستان در اسلام‌آباد، پایتخت این کشور، سوگند یاد کرد.

عایشه مالک، ۵۵ ساله، اکنون به همراه ۱۶ همکار مرد دیگر در دیوان عالی این کشور، که اکثریت مردمش مسلمان‌اند، در یک جایگاه می‌نشیند. قاضی مالک، که در کالج حقوق پاکستان و دانشگاه هاروارد تحصیل کرده، در دو دهه گذشته قاضی دادگاه عالی لاهور در شرق پاکستان بوده است. از او به عنوان کسی یاد می‌کنند که نقش مهمی در به چالش کشیدن سنت‌های حقوقی پدرسالارانه در این کشور داشته است. پارسال، او استفاده از «آزمایش باکرگی» را در معاینه قربانیان تجاوز جنسی غیرقانونی اعلام کرد.

برخی وکلا و فعالان گفتند پس از چند دهه مبارزه برای به دست آوردن نمایندگی برای زنان در دادگاه عالی پاکستان این پیروزی نادر در جامعه مردسالار این کشور است.

نیت داد، فعال حقوق بشر و وکیل دادگستری، به خبرگزاری فرانسه گفت: «این گامی بزرگ به جلو است. این تاریخ در حال شکل‌گیری برای قوه قضاییه پاکستان است.»

با این حال، همه با انتصاب قاضی ملک موافق نبودند، زیرا به نظر می‌رسید که جایگاه اداری او نسبت به سایر نامزدها پایین‌تر باشد. پارسال عده‌ای به ارتقای او به قاضی دیوان عالی رأی مخالف دادند.

در ماه‌های مانده به رأی‌گیری امسال، بسیاری از وکلا و قضات، خانم مالک را متهم می‌کردند که حق نامزدهای مرد را، که واجد شرایط بهتری برای این سمت بودند، پایمال کرده است.^۱

^۱ <https://www.bbc.com/persian/world-60110991>

معرفی نخستین زن مسلمان به عنوان قاضی دادگاه فدرال در آمریکا

«جو بایدن»، رئیس‌جمهور آمریکا برای نخستین بار در طول تاریخ این کشور، «نصرت جاهان چودری» ۴۵ ساله، یک زن مسلمان بنگلادشی‌الاصول را برای تصدی پست قاضی دادگاه فدرال معرفی کرد.

نصرت جاهان چودری پس از تأیید مجلس سنای آمریکا، نخستین زن مسلمانی خواهد بود که در این کشور به مسند قضاوت در یک دادگاه فدرال می‌رسد.

نصرت جهان چودری فارغ‌التحصیل رشته حقوق از دانشگاه «ییل» در آمریکا بوده و سال‌ها با سازمان آزادی‌های مدنی آمریکا کار کرده است.

پیش از نصرت جاهان چودری، در خردادماه سال جاری، مجلس سنای آمریکا به پیشنهاد بایدن مبنی بر معرفی «زاهد قریشی» به عنوان نخستین قاضی مسلمان دادگاه منطقه‌ای آمریکا رأی مثبت داده بود.

انتصاب نخستین زن فلسطینی در شورای شهر پترسون آمریکا

اندریه صایغ، شهردار پترسون اخیراً برای نخستین بار، «ثریا عمار»، زن فلسطینی را به سمت «کمیساریا» در شورای برنامه‌ریزی این شهر که سومین شهر بزرگ از نظر جمعیت در ایالت نیوجرسی آمریکا است، منصوب کرد. شهر پترسون شاهد حضور گسترده جامعه فلسطینی است، زیرا صدها نفر از اعضای جامعه فلسطینی و عرب این شهر در ۱۹ می هر سال با برافراشتن پرچم فلسطین بر فراز ساختمان شهرداری جشن می‌گیرند.

شایان ذکر است که آندره صایغ که از سال ۲۰۱۸ شهردار پترسون شده، اولین شهردار عرب این شهر سوری - لبنانی است.^۱

پاپ برای نخستین بار زنان را به طور رسمی در وزارتخانه‌های قرائت و تعلیم منصوب کرد

پاپ فرانسیس روز یکشنبه (۲۳ ژانویه) برای اولین بار چند زن کاتولیک غیر روحانی را به طور رسمی در وزارتخانه‌های «قرائت» و «تعلیم» منصوب کرد. این در حالی است که در اکثر کشورها، زنان به طور غیر رسمی مدت‌هاست که به عنوان قاری و تعلیم‌دهنده خدمت کرده‌اند، اما تا پیش از این تنها مردان روحانی بودند که به طور رسمی در این وزارتخانه‌ها منصوب می‌شدند.

^۱ <https://iqna.ir/fa/news/۴۰۲۹۷۳۸>

مراسم معارفه در کلیسای سنت پیتر برگزار شد و پاپ در اشاره‌ای آشکار به مقاومت برخی محافظه‌کاران در برابر تغییر اشاره کرده و از کسانی انتقاد کرد که برای یافتن خدا نیاز به دستورالعمل‌های سخت و «قوانین بیشتر» دارند.

سال گذشته، پاپ قانون کلیسا را در مورد وزارتخانه‌های «قرائت» و «دستیار کشیشی» تغییر داد. مناصب در این وزارتخانه‌ها تا پیش از آن عمدتاً به حوزویانی اختصاص داشت که برای کشیشی آماده می‌شدند و گفت می‌خواهد ثبات و شناخت عمومی را برای زنانی که قبلاً در این نقش‌ها خدمت می‌کردند، ایجاد کند.

قاریان (Lectors) از روی کتاب مقدس می‌خوانند، دستیاران کشیش (Acolytes) در مراسم عشای ربانی خدمت می‌کنند، و تعلیم‌دهندگان (Catechists) به کودکان و بزرگسالان نوکیش آموزش می‌دهند.

وزارتخانه‌های قرائت و دستیار کشیشی قبلاً وجود داشت، اما رسماً به مردان اختصاص داشت. پاپ سال گذشته وزارت تعلیم را تأسیس کرد.

در مراسم عشای ربانی روز یکشنبه، پاپ شش زن و دو مرد را به عنوان قاری و سه زن و پنج مرد را به عنوان تعلیم‌دهنده منصوب کرد. پاپ به هر قاری یک انجیل و به هر تعلیم‌دهنده یک صلیب داد.

رسمیت بخشیدن به ایفای این نقش‌ها از سوی زنان، از جمله برگزاری مراسم معارفه برای آن، ممانعت از آن را برای اسقف‌های محافظه‌کار دشوارتر می‌کند.

واتیکان تأکید کرد که این تصمیم، مقدمه‌ای برای کشیش شدن زنان نیست، چرا که در کلیسای کاتولیک فقط مردان می‌توانند کشیش باشند، زیرا عیسی فقط مردان را به عنوان رسول خود انتخاب کرد.

حامیان کشیش شدن زنان می‌گویند که رفتار عیسی با آداب و رسوم زمان خود مطابقت داشته و از این گذشته زنان در کلیسای اولیه نقش بیشتری نسبت به آنچه معمولاً به رسمیت شناخته می‌شود داشته‌اند.

پاپ فرانسیس همچنین تعدادی از زنان را به مشاغل ارشد در ادارات واتیکان منصوب کرد که قبلاً تنها در اختیار مردان بودند.^۱

^۱ <https://www.straitstimes.com/world/europe/pope-confers-lay-ministries-on-women-formalising-recognition-of-roles>

همجنس‌گرایی

پاپ: والدین، فرزندان همجنس‌گرای خود را حمایت کنند

پاپ فرانسیس چهارشنبه ۲۶ ژانویه گفت که والدین فرزندان همجنس‌گرا نباید آنها را محکوم کنند بلکه از آنها حمایت کنند.

پاپ ۸۵ ساله در مورد مشکلاتی که والدین با کودکان خود دارند گفت: «این مسائل شامل والدینی است که گرایش‌های جنسی متفاوتی را در فرزندان خود می‌بینند؛ مهم است که چگونه با آن رفتار کنند، چگونه فرزندان خود را همراهی کنند و پشت یک نگرش محکوم‌کننده پنهان نشوند.»

پاپ قبلاً گفته بود که همجنس‌گراها حق دارند که توسط خانواده‌هایشان به عنوان فرزند و خواهر و برادر پذیرفته شوند. وی همچنین گفته بود «در حالی که کلیسا نمی‌تواند ازدواج همجنس‌گرایان را بپذیرد، اما می‌تواند از قوانین مدنی با هدف اعطای حقوق مشترک به شرکای همجنس‌گرا در زمینه‌های حقوق بازنشستگی و مراقبت‌های بهداشتی و مسائل ارثی حمایت کند.»

حمایت پاپ از افراد همجنس‌گرا در حالی است که نهاد کلیسا با پرونده‌های متعدد و گاه قدیمی آزار جنسی کودکان توسط اعضای خود دست به گریبان است که تنها در فرانسه تعداد این قربانیان به بیش از ۲۰۰ هزار نفر می‌رسد.^۱

^۱ <https://fa.shafaqna.com/news/۱۳۰۵۵۳۲>

واکش الازهریه نمایش فیلم عربی مروج فحشادر مصر

پخش فیلم «اصحاب ولا اعزاء» نخستین فیلم عربی محصول نتفلیکس طی روزهای اخیر و از طریق این سامانه اینترنتی در بین جوامع عربی جنجال به پا کرده است.

این فیلم با حضور بازیگران مصری و لبنانی ساخته شده، اما به دلیل ترویج موضوع همجنس‌گرایی مورد اعتراض شدید جوامع عربی قرار گرفته است.

این فیلم که از روی نسخه ایتالیایی «perfect strangers» اقتباس شده و اولین فیلم عربی محصول نتفلیکس است، به دلایل متعددی از جمله دیالوگ‌های صریح، نمایش صحنه‌های شوکه‌کننده و بیان موضوع همجنس‌گرایی با موجی از انتقادات در کشورهای عربی به ویژه مصر همراه شده است. در این فیلم، فؤاد یمین، بازیگر لبنانی، نقش شخصیتی همجنس‌گرا را ایفا کرده است.

اسامه الحدیدی، مدیر اجرایی مرکز جهانی فتوای الکترونیکی الازهر ضمن تأکید بر اهمیت هنر در ارائه و بحث در مورد موضوعات مورد علاقه جامعه، خواهان پرهیز از افشای موضوعاتی مانند همجنس‌گرایی شد.

الحدیدی با اشاره به اینکه باید ماهیت همجنس‌گرایی و رفتار یا بیماری بودن آن را بررسی کرد، تصریح کرد: اگر این بیماری ناشی از عدم تعادل هورمونی باشد، درمان آن از طریق پزشکان انجام می‌شود و برای هر بیماری دارویی وجود دارد، اما ما رفتار همجنس‌گرایی را کاملاً رد می‌کنیم و مقابله با آن وظیفه شرعی ماست، زیرا فطرت انسانی و اسلامی این موضوع را رد می‌کند.

مرکز جهانی فتوای الازهر هم با صدور بیانیه‌ای به پخش این فیلم واکنش نشان داده و تأکید کرد: «اقدام علیه فضیلت‌های اخلاقی و نفی ارزش‌های عادی جامعه از طریق برنامه‌هایی نظام‌مند؛ بیانگر آزادی، رهایی و خلاقیت نیست؛ بلکه فساد و تضعیف جوامع و غوطه‌ور ساختن آنها در منجلاب رذیلت است.»^۱

^۱ <https://iqna.ir/fa/news/۴۰۳۲۱۵۹>

صدور مجوز اکران فیلمی درباره همجنس‌گرایان در سینماهای امارات

سینماهای امارات متحده عربی به غیر از امارات شارجه در صدور اکران یک فیلم هندی هستند که ماجرای آن درباره همجنس‌گرایان است.

به گزارش الرأی الآخر، این فیلم حول محور ازدواج همجنس‌گرایان می‌چرخد و مقامات اماراتی گفته‌اند که تنها افراد بالای ۲۱ سال می‌توانند آن را در سینماهای این کشور تماشا کنند.

مدیر تولید این فیلم گفته است که فیلم حاوی صحنه‌های بسیاری است که در خاورمیانه قابل قبول نیست.

گفتنی است ماه مه گذشته نیز دب‌ی میزبان کنفرانس بین‌المللی درباره هویت جنسیتی و حقوق دگرباشان جنسی بود.

ژوئن سال گذشته نیز سفارتخانه‌های آمریکا و انگلیس در ابوظبی پرچم رنگین‌کمانی را که به دگرباشان اشاره دارد، روی ساختمان خود برافراشتند.

این اولین بار بود که در یک کشور عربی پرچم همجنس‌گرایان برافراشته می‌شد.

این رفتارها موجی از عصبانیت را در بین اماراتی‌ها به همراه داشته و آنها بارها مخالفت خود را با چنین موضوعاتی اعلام کرده‌اند، اما مقامات این کشور توجهی به این موضوع ندارند.^۱

^۱ <https://fa.shafaqna.com/news/۱۳۱۷۸۰۰>

بخش سوم: تحلیل‌ها

دی‌لی میل: در فرانسه مسلمان بودن دشوار است؛ راست و چپ همه علیه تو هستند

روزنامه «دی‌لی میل» انگلیس در گزارشی تحت عنوان «در فرانسه مسلمان بودن دشوار است؛ راست و چپ همه علیه تو هستند» نوشت: مسلمانان در فرانسه از تمرکز سیاستمداران بر دین اسلام عصبانی هستند؛ جایی که یک نامزد راست‌گرای افراطی، شهری در فرانسه را «افغانستان در دو ساعتی پاریس» توصیف کرده است.

این روزنامه افزود: نگرانی‌هایی بین مسلمانان نسبت به عادی شدن گفت‌وگوهای نفرت‌انگیز «اریک زمور» از حزب «فتح مجدد» و مارین لوپن از حزب «اجتماع ملی» وجود دارد؛ جایی که برخی از مسلمانان می‌گویند اکنون در سایه شک و تردید دائم زندگی می‌کنند.

عصبانیت از اظهارات ضد اسلامی در فرانسه پس از آن رخ می‌دهد که اریک زمرور با اظهارات اسلام‌ستیزانه خود، موجی از اعتراضات را در این کشور برانگیخت. زمرور که دوبار به جرم نفرت پراکنی علیه دین مبین اسلام محکوم شده، به «رادیو فرانس اینتر» گفت: «مسلمانان فرانسه باید به شیوه فرانسوی زندگی کنند و شریعت را فراتر از قوانین جمهوری ندانند.»

او همچنین در این مصاحبه، شهر روبای در شمال فرانسه را «افغانستان در دو ساعتی پاریس» خواند.

دیلی میل در ادامه آورد: مسلمانان که نزدیک به ۹ درصد از جمعیت فرانسه را تشکیل می‌دهند، موج‌های گفتمانی علیه خود را در کمپین‌های انتخابات ریاست جمهوری احساس کرده‌اند.

«فاطمه بوویر دولا مایزونو» که یک روانپزشک تونس‌تبار و مؤلف کتاب «زن عربی در فرانسه» است، در این باره می‌گوید: «گاهی اوقات به خودم می‌گویم که هیچ‌کس نمی‌تواند میزان خشونت این موضوع را درک کند. مردم ممکن است به انزوا متمایل شوند. راستش را بخواهید، گاهی اوقات ما فقط می‌خواهیم به عنوان اعراب، همدیگر را ببینیم تا به یکدیگر بگوییم چقدر اوضاع بد است.»

گفتمان اسلام‌ستیزانه چیز جدیدی در فرانسه نیست؛ این موضوع به «جان ماری لوپن» پدر مارین لوپن برمی‌گردد که به دور دوم انتخابات ریاست جمهوری سال ۲۰۰۲ میلادی رسید، در حالی که ادعاهایی را علیه مسلمانان و مهاجران منتشر می‌کرد.

براساس نوشته این روزنامه، حزبی که اریک زمور رهبری آن را برعهده دارد، نام «فتح مجدد» را به یدک می‌کشد که به بازپس‌گیری اندلس و بیرون کردن مسلمانان از اسپانیا و پرتغال در قرون وسطی اشاره دارد.

حجاب و ساخت مسجد را ممنوع خواهیم کرد

«اریک زمور» نامزد راست افراطی انتخابات ریاست جمهوری فرانسه، پنجم بهمن نیز برنامه خود درباره دین اسلام را که به دنبال اجرای آن در صورت رسیدن به کاخ الیزه است، منتشر کرده و گفته بود که حجاب و ساخت مسجد را ممنوع خواهد کرد.

به نقل از الجزیره، برنامه زمور که در حساب توییتری‌اش منتشر شده بود، شامل ممنوعیت پوشیدن تمامی لباس‌های حاوی نمادهای اسلامی از جمله حجاب در میادین عمومی و ممنوعیت ساختن مناره و مسجد است.

این ممنوعیت تا همین جا ختم نمی‌شود و شامل ممنوعیت فعالیت جنبش‌های اسلامی نظیر اخوان المسلمین نیز می‌شود که وی نسبت به تحریم آن وعده داده است.

زمور پیش از آن نیز در شبکه فرانس ۲ گفته بود که اگر به ریاست جمهوری برسد، استفاده از نام محمد را برای فرزندان مسلمانان ممنوع و قوانینی را برای نام‌گذاری اسامی فرزندان مسلمانان وضع خواهد کرد.

کاربران توییتر در واکنش به این برنامه گفته‌اند که زمور به مرحله خطرناکی از بیهودگی رسیده است که به او این اجازه را می‌دهد که علیه

مسلمانان در فرانسه جنگ قومیتی راه بیندازد و به دنبال آوارگی و اخراج آنها باشد.

اریک زمور با مارین لوپن ۵۳ ساله برای رهبری جریان راست افراطی در فرانسه رقابت می‌کند و برخی نظرسنجی‌ها از پیشتازی او سخن به میان آورده‌اند و از او به عنوان اولین رقیب امانوئل مکرون در انتخابات ریاست جمهوری نام برده‌اند.^۱

ملاحظه: دولت امانوئل مکرون نیز از آب گل‌آلود اسلام‌هراسی در فرانسه ماهی می‌گیرد و یکی به میخ می‌زند و یکی به نعل؛ وزارت کشور فرانسه براساس تصمیم دولت، اخیراً ۲۱ مسجد را در این کشور تعطیل اعلام کرد و دلیل اصلی آن را افراط‌گرایی و ترویج خشونت و دریافت کمک‌های مالی خارجی از سوی این مساجد اعلام کرد. از طرفی مکرون در آستانه انتخابات ریاست جمهوری در پیامی به مسلمانان فرانسه اعلام کرد احترام ویژه‌ای برای آنان قائل است. اسلام دومین دین بزرگ در فرانسه به شمار می‌آید و چیزی حدود ۱۰ درصد جمعیت این کشور را مسلمانان تشکیل می‌دهند. با این وجود از ۹۲۵ کرسی مجلسین فرانسه (مجلس ملی و مجلس سنا) حتی یک کرسی نیز به مسلمانان اختصاص ندارد.

^۱ <https://fa.shafaqna.com/news/۱۳۱۶۲۶۳>

چرا اسلام‌گرایان ترکیه به واعظ مشهور سوری پشت کردند؟

نویسنده: فهیم تاستکین

مقامات ترکیه و اسلام‌گرایان که زمانی از جودت سعید، محقق اسلامی سوری با تحسین فراوان استقبال کردند، به وضوح در مراسم تشییع جنازه این عالم مشهور غایب بودند.

جودت سعید، محقق برجسته اسلامی، که بار د هرگونه خشونت و دفاع از اعتراضات غیرخشونت‌آمیز علیه دولت سوریه، لقب «گاندی عرب» را برای او به ارمغان آورد، در سن ۹۱ سالگی در استانبول، جایی که برای فرار از جنگ پناه گرفته بود، درگذشت.

سعید یکی از امضاکنندگان به اصطلاح اعلامیه دمشق بود، بیانیه مشترکی که بخش‌های بزرگی از جامعه سوریه از جمله کردها، اعضای اخوان المسلمین

سوریه و دیگر رهبران مخالف سوریه که خواستار انتقال صلح‌آمیز و روند اصلاحات در سوریه شدند، پذیرفته بودند.

این واعظ در سال ۲۰۱۲ پس از کشته شدن برادرش در درگیری‌های مسلحانه بین نیروهای دولتی سوریه و گروه اسلام‌گرای افراطی جبهه النصره در استان قنیطره در جنوب سوریه به ترکیه نقل مکان کرد.

سعید اگرچه به عنوان گاندی عرب شناخته می‌شد، از قوم چرکس^۱ بود که در روستایی در قنیطره در بلندی‌های جولان به دنیا آمد.

با الهام از مطالعات مالک بن نبی، روشنفکر معاصر الجزایری، دیدگاه سعید از اسلام، ترکیبی از آرمان‌های بشریت از جمله صلح‌طلبی، حقوق بشر، ارزش‌های دموکراتیک و سنت‌های چرکسی بود.

او تجربه دموکراسی ترکیه را به عنوان الگویی برای کشورهای عمدتاً مسلمان معرفی می‌کرد و تلاش این کشور را برای پیوستن به اتحادیه اروپا که اکنون متوقف شده است، می‌ستود و خواستار تفسیر مجدد اسلام بود.

با این حال، مخالفت سرسختانه او طی ۶۰ سال اخیر با انواع خشونت‌ها، هرگز توسط اسلام‌گرایان و مردم چرکس درک نشد. او در سخنرانی‌ها و مصاحبه‌های متعدد خود قاطعانه از نبود تلاش کافی در جهان اسلام برای توسعه

^۱ چرکس نام قومی قفقازی هم‌ریشه با گرجیهاست که در جمهوری آدیغه روسیه و ترکیه ساکن

هستند

ایده‌هایی با اولویت خشونت‌پرهیزی، نافرمانی مدنی و دموکراسی ابراز تأسف می‌کرد.

او در جریان تظاهرات مسالمت‌آمیز در سوریه در سال ۲۰۱۱ فعال بود، قبل از اینکه این گرداب به یک جنگ داخلی خونین تبدیل شود. وی در آن زمان در یک گروه‌هایی در منطقه حوران در جنوب سوریه به فعالان سوری هشدار داد که تحت هیچ شرایطی دست به سلاح نزنند. او با حفظ موقعیت خود در طول جنگ داخلی، از کسانی که اسلحه به دست گرفتند به شدت انتقاد کرد.

با این حال، مخالفت مداوم سعید با همه اشکال خشونت، با انتظارات گروه‌های اسلامی از واعظی که چندین بار توسط مقامات سوریه به دلیل عقاید مخالف خود زندانی شد، مطابقت نداشت. اسلام‌گرایانی که معتقدند مبارزه مسلحانه تنها گزینه دفاع از خود است، به سرعت گوش‌های خود را به روی او بستند.

پس از استقرار او در ترکیه، گروه‌های اسلام‌گرای ترکیه و رسانه‌های طرفدار دولت تلاش کردند تا او را به‌عنوان یک محقق که از وحشیگری بشار اسد، رئیس‌جمهور سوریه فرار کرده است، در تلاش برای حمایت از سیاست‌های دولت ترکیه در سوریه معرفی کنند.

سعید که چندین کتابش به ترکی ترجمه شده است، برای اولین بار در ترکیه با استقبال زیادی مواجه شد و در بیش از ۱۰۰ کنفرانس در شهرهای مختلف کشور سخنرانی کرد.

یک منبع نزدیک به سعید به المانیتور گفت که این تحسین به تدریج به اجتناب تبدیل شد، زیرا موضع قاطع او در زمینه خشونت، با انتظارات میزبانان او مطابقت نداشت و علایق به واعظ به تدریج کم‌رنگ و او به انزوا کشیده شد. هایتین کارامان، محقق و ستون‌نویس ترک نزدیک به دولت، بدون ذکر نام سعید، تا آنجا پیش رفت که او را به «بازی در دستان ظالم» متهم کرد.

در مصاحبه‌های مطبوعاتی، جودت سعید اغلب با سؤالاتی در مورد اینکه آیا طرفدار رژیم سوریه است یا مخالفان، به چالش کشیده می‌شد. پاسخ وی به عنوان یک مخالف که چندین بار توسط دولت اسد زندانی شد، این بود که هم با تاکتیک‌های دولت اسد و هم شورشیان مخالف وی برای استفاده ابزاری از خشونت و مبارزه مسلحانه مخالف است و تأکید کرد که به سختی می‌توان با اسلحه به صلح و دموکراسی دست یافت.

وی گفت: «شورشیان برای مبارزه با [دولت اسد] به سلاح متوسل می‌شوند. از اول نباید اسلحه به دست می‌گرفتند. آنها باید به سمت کسانی که به آنها شلیک کردند گل رز پرتاب می‌کردند. این همان کاری است که اگر جای آنها بودم، حتی اگر همسر و فرزندانم توسط آنها کشته می‌شدند، انجام می‌دادم.» وی پس از اینکه مصاحبه‌کننده با او با این استدلال که مردم سوریه چاره‌ای جز به دست گرفتن سلاح ندارند، با او مواجه شد، افزود: «شما ترک‌ها چیزی جز سلاح نمی‌دانید.»

احمد داوود اوغلو، نخست وزیر سابق و رهبر حزب آینده، یکی از محدود رهبران سیاسی بود که همراه با فرماندار استانبول و شهردار اوسکودار در مراسم

تشییع جنازه سعید در ۳۱ ژانویه شرکت کرد و حزب عدالت و توسعه (AKP) و محافل روشنفکر اسلامی که در ابتدا با آغوش باز از او استقبال کردند، به وضوح در مراسم تشییع جنازه سعید غایب بودند.

در همین حال، واکنش دولت ترکیه به مرگ وی تنها به پیام‌های فؤاد اوکتای، معاون رئیس‌جمهور ترکیه و ابراهیم کالین، سخنگوی ریاست‌جمهوری، در توییت‌ر محدود شد.

در طول مقدمات تشییع جنازه وی، برخی از بوروکرات‌های آنکارا ایده دفن او را در مقبره‌ای در محوطه مسجد فاتح استانبول، جایی که همکلاسی‌های سعید در الازهر در آن مدفون هستند، مطرح کردند و درخواست‌ها برای صدور مجوز لازم به ریاست‌جمهوری ترکیه ارسال شد، که به گفته آشنایان نزدیک وی، آن درخواست‌ها بی‌پاسخ ماند.

این حادثه به طور گسترده به عنوان بازتاب ناامیدی از سعید در میان صفوف حزب عدالت و توسعه تلقی می‌شود. حتی دوستان نزدیکش، از جمله همکلاسی‌های الازهر وی، تا زمانی که او زنده بود از ملاقات با او خودداری کردند. تنها مقام حزب عدالت و توسعه که او را در خانه‌اش ملاقات کرد، محمت گورمز، رئیس پیشین سازمان دیانت ترکیه بود.

این بهایی بود که سعید برای موضع تسلیم ناپذیرش پرداخت. او در حلقه نزدیک خود به عنوان مردی باوقار شناخته می‌شد که زندگی کاملاً ساده و متواضعی داشت. او با اجتناب از پذیرش هرگونه هدیه ارزشمند از سوی مقامات ترکیه یا سایر افراد بانفوذ، از هر گونه پیشنهادی برای کمک به او برای داشتن

زندگی راحت‌تر خودداری کرد. زندگی‌ای که او در استانبول برای خود ساخت، با زندگی ساده‌اش در قنیه که با دو گاو، چند کندوی زنبور عسل و یک دوچرخه زنگ‌زده روزگار می‌گذراند، تفاوتی نداشت.

سعید به عنوان تنها عالم دینی چرکسی مشهور در سطح جهان، جایگاه ویژه‌ای در میان جامعه چرکس داشت. با این حال، در برابر ناله‌های جامعه، او ترجیح داد که در مورد مشکلات چرکس‌ها مانند همسان‌سازی قومی و فرهنگی، محتاط بماند و از موعظه خاص برای جامعه چرکس خودداری کند.

در همین حال، او در طول زندگی خود همواره از سنت‌ها و فرهنگ چرکس حمایت می‌کرد. مثلاً برخلاف برخی از شئون اسلامی که زن و مرد در اتاق‌های جداگانه می‌نشینند، از مهمانان زن و مرد خود با هم پذیرایی می‌کرد.^۱

^۱ <https://www.al-monitor.com/originals/۰۲/۲۰۲۲/why-turkeys-islamists-turned-their-back-renowned-syrian-preacher>

شیعیان و سنی‌های بحرین؛ همچنان دور از هم!

مرگ «خلیفه بن سلمان» در سال ۲۰۲۰ که دارای طولانی‌ترین دوران نخست‌وزیری جهان به شمار می‌رفت، همزمان با عزاداری، شادی و خوشحالی نیز برانگیخت؛ و شاهزاده سلمان بن حمد به جای او به این سمت منصوب شد. شاهزاده سلمان، پسر ارشد پادشاه و ولیعهد بحرین، پل ارتباطی میان سنی‌ها و اکثریت ستم‌دیده شیعه تلقی می‌شود؛ چنان که در سال ۲۰۱۱، هنگامی که دولت بحرین از امارات و سعودی برای سرکوب خیزش مردمی درخواست کمک کرد؛ او از طرفداران گفتگو با شیعیان بود.

رهبران شیعه که با زندان و شکنجه دست و پنجه نرم می‌کردند، امیدوار بودند با به قدرت رسیدن سلمان بن حمد، زندانیان آزاد شده و شیعیان به حقوق برابر در این کشور برسند و قانونی برای منع تبعیض تصویب شود. اما چنین اتفاقی نیفتاد. فعالیت گروه الوفاق، حزب اصلی مخالف در بحرین سال ۲۰۱۶ به اتهام

ایجاد نسل جدیدی از مبارزان خشن ممنوع شد؛ درحالی که می توان به راحتی دولت را به همین جرم محکوم کرد.

علی السلمان رهبر الوفاق و شماری از اعضای این گروه همچنان پشت میله های زندان هستند. مقامات و منتقدان دولت هردو پیشینی می کنند بدون توافق سیاسی با شیعیان، آتش بار دیگر در این کشور پادشاهی فوران خواهد کرد. اما در این میان کسانی هستند که سناریوی بدتری را پیشینی می کنند؛ و آن اینکه خشونت از جزیره کوچکی که مساحت آن از ۴۸ کیلومتر طول و ۱۶ کیلومتر عرض تجاوز نمی کند، به منطقه الشرقیه عربستان که تنها ۲۰ کیلومتر با آن فاصله دارد و محل سکونت شیعیان و چاه های نفت عربستان است، گسترش و سرایت یابد.

بهبود روابط سنی و شیعه کار دشواری است؛ حمد بن عیسی پادشاه کشور توسط گروهی تندرو احاطه شده؛ که حکمرانی با مشت آهنین را ترجیح می دهند. یکی از این افراد ناصر، برادر کوچک تر شاهزاده سلمان و مشاور امنیت ملی است که گفته می شود پسر مورد علاقه پادشاه است. همچنین دو پسر عموی برجسته وی؛ یعنی خالد، وزیر دربار و خلیفه ی نظامی، معتقد به سخت گیری به شیعیان هستند.

همچنین همسایگان بحرین، یعنی سعودی و امارات را نیز نباید فراموش کرد؛ این دو کشور با بحرین به عنوان یک دست نشانده یا نیروی نیابتی رفتار می کنند و در عین حال با هرگونه نشانه ای از دموکراسی مخالف هستند؛ درباره کشورهای غربی نیز باید گفت آنها فشار بر بحرین را برای اجرای اصلاحات متوقف کرده اند.

شیعیان بحرین نیز با چند دستگی روبرو هستند؛ چنان که (آیت الله) عیسی قاسم، رهبر معنوی الوفاق چندین سال پیش از لندن به قم، شهر مقدس شیعیان در ایران نقل مکان کرد. ظاهراً او مصمم است این گروه را به پنجه ایران تبدیل کند. برخی شیعیان نیز سعی می‌کنند آل‌خلیفه را غریبه‌هایی جلوه دهند که چندین قرن پیش از دل شبه‌جزیره عربستان وارد بحرین شده‌اند. برخی دیگر شیعیان اما در تلاش برای برقراری ارتباط با رژیم هستند؛ عبدالله الغریفی روحانی و مرجع شیعه سال گذشته با پادشاه دیدار کرد. اما با شخصیت‌هایی مانند او، مانند خائن رفتار می‌شود.

بی‌تردید شاهزاده سلمان می‌تواند کارهای بیشتری انجام دهد؛ اما او شیعیان را از مشاغل مهم کنار گذاشته و به نظر می‌رسد چندان از پارلمان این کشور که سال گذشته به محدودسازی اختیارات او رأی داده بود، خرسند نیست.

چهره اقتصادی کشور تیره و تار است؛ مردم عادی در سال‌های گذشته از سیاست‌های ریاضتی رنج برده‌اند که بیشتر آنها شیعیانی هستند که کمک زیادی از کشورهای حاشیه خلیج فارس دریافت نکرده‌اند. یک تاجر شیعه در منامه، می‌گوید، گرسنگی و فرصت‌های محدود ممکن است موج دیگری از ناآرامی‌ها را به همراه داشته باشد.

شاهزاده سلمان به دلیل تلاش‌هایش در تهیه واکسن کووید-۱۹ برای همه بحرینی‌ها بدون توجه به طایفه و مذهب آنان، مورد تحسین قرار گرفت. برخی از زندانیان آزاد شده‌اند و گفته می‌شود که مقامات کمتر شکنجه می‌کنند. اما اطرافیان شاهزاده می‌گویند او نیاز به تغییر و تحول دارد؛ او زمان زیادی را در

کاخ خود می‌گذرانند و ناکامی او در آرام کردن تنش سنی و شیعه، بحرین را در مسیری سخت قرار می‌دهد.

این تاجر بحرینی می‌گوید زخم‌های دهه گذشته تفرقه مذهبی التیام نیافته و جزیره اکنون در آرامش به سر می‌برد، اما ما به آرامش قبل از طوفان عادت کرده‌ایم.^۱

انفعال مستمر در برابر اسلام‌هراسی، تأثیر خود را بر رأی مسلمانان در انتخابات بعدی انگلیس نشان می‌دهد

یک نظرسنجی جدید نشان داد که رشد اسلام‌هراسی در انگلیس باعث شده است تا حمایت اقلیت مسلمان در انگلیس از حزب کارگر به شدت کاهش یابد.

^۱ <https://www.economist.com/middle-east-and-africa/2022/01/22/sunnis-and-shias-in-bahrain-remain-as-far-apart-as-ever>

پس از آنکه نصرت غنی، نماینده مسلمان پارلمان انگلیس فاش کرد که در سال ۲۰۲۰ از پست وزارت حمل و نقل این کشور به دلیل مذهبش برکنار شده است، بحث پیرامون اسلام‌هراسی بار دیگر به موضوعی اصلی در میان مسلمانان انگلیس تبدیل شد.

با این پس‌زمینه، نظرسنجی سازمان «سرشماری مسلمانان» که به نظرات و رصد جامعه مسلمان در انگلیس علاقه‌مند است، نشان می‌دهد که حمایت مسلمانان نسبت به حزب کارگر به دلیل رخدادهای اخیر علیه اسلام، به شدت کاهش یافته است.

این نظرسنجی که بین ۲۳ تا ۲۶ ژانویه به صورت آنلاین انجام شد، نظرات یک هزار و ۴۲ مسلمان ساکن انگلیس درباره این حزب کارگر را جمع‌آوری کرده است که در صورت برگزاری انتخاب به کدام حزب رأی خواهند داد. براساس این نظرسنجی، آرای حزب کارگر کاهش چشمگیری داشته است و تنها ۳۸ درصد نظر موافق داشتند که این کاهش ۴۰ درصدی را نسبت به نتایج سال ۲۰۱۹ میلادی (۷۸ درصد) نشان می‌دهد.

حزب کارگر در مقایسه با انتخابات قبلی در خطر از دست دادن بیش از نیمی از آرای مسلمانان است. حزب کارگر به مدت طولانی حزب مورد علاقه بیشتر رأی‌دهندگان مسلمان بوده است.

این سازمان اعلام کرد: «این حزب به رهبری کی‌یر استارمر در معرض این خطر قرار دارد که ۵۵ درصد از آرای مسلمانان را از دست دهد. اگرچه مسلمانان

تنها ۴,۴ درصد از جمعیت انگلیس را تشکیل می‌دهند، اما تأثیر قابل توجهی بر نظام سیاسی این کشور دارند.»

پاسخ‌دهندگان معتقدند که حزب کارگر چشمان خود را روی افزایش اسلام‌هراسی در داخل حزب بسته است. بسیاری از آنها احساس می‌کنند که حزب کارگر آنها را ناامید کرده است.^۱

چرا در مصر از بردن جایزه ملک فیصل توسط دکتر حسن الشافعی چشم‌پوشی کردند؟!

خبر دریافت جایزه ملک فیصل برای «خدمت به اسلام» از سوی دکتر حسن الشافعی، رئیس سابق مجمع اللغة العربية قاهره و یکی از اعضای هیئت کبار العلماء الازهر، بدون توجه رسانه‌های مصری منتشر شد. او در رسانه‌ها مانند

^۱ <https://muslimcensus.co.uk/muslim-vote/>

بازیگران یا همچون حمو بیکا، حسن شاکوش و دیگر خوانندگان جشنواره‌ها مورد توجه و تجلیل قرار نگرفت.

در کمین دکتر شافعی

مردم مصر دکتر حسن الشافعی را فراموش نکرده‌اند؛ همو که با لباس مخصوص الازهر و با مجوز شیخ الازهر، در میان جمعیت میلیونی میدان التحرير، در انقلاب ژانویه شرکت کرد. او تنها کسی بود که سخن گفتن از جانب الازهر به او سپرده شد، و چون سمت مشاور شیخ الازهر را بر عهده داشت، پیش از رفتن به میدان و صحبت در میان جمع مردم، از منصب خود استعفا داد تا به شیخ الازهر فشاری وارد نشود. چنانکه شافعی در یکی از مصاحبه‌های خود اشاره کرده است، احمد الطیب، شیخ الازهر، به او توصیه کرده بود که حتماً با لباس الازهر میدان تحریر برود و هر چه می‌خواهد از زبان او و به نام او بگوید.

وی در زمان گفتگوهای مواد قانون اساسی در سال ۲۰۱۲، زمانی که ریاست نمایندگان الازهر در کمیته مؤسس تدوین قانون اساسی را برعهده داشت، موضع معروفی داشت و برخی از موادی را که بر شیخ الازهر، دکتر احمد الطیب تأثیر می‌گذاشت، رد کرد. مشاجره و بحث داغی پیش آمد که همه در حین رأی دادن به آن مواد قانونی آن را به صورت زنده تماشا کردند و او تهدید کرد که انصراف می‌دهد، اما همه برای آرام کردن او و موافقت با آنچه او می‌خواست، تلاش کردند.

مردم فراموش نکرده‌اند که شافعی در تاریخ ۹ جولای ۲۰۱۳، در اعتراض به بیانیه ۳ ژوئیه و برکناری رئیس جمهور منتخب مصر، دکتر محمد مرسی و آغاز خونریزی ارتش در این کشور، بیانیه‌ای قاطع منتشر کرد. گویی وی انتظار حوادث و کشتارهای پیش رو مانند واقعه رابعه و النهضه را داشت و در بیانیه خود گفته بود که فشار بر اسلام‌گرایان آنها را به زیر زمین نمی‌برد.

سپس فشارها بر شیخ الازهر افزایش یافت تا اطرافش را از اخوانی‌ها پاک کند، پس وی تصمیمی مبنی بر تغییر ساختار دفتر خود صادر کرد و از آنجایی که ریاست این دفتر به دکتر عباس شومان، معاون الازهر واگذار شد، الشافعی از سمت مشاور شیخ الازهر استعفا داد.

این مرد از اتهامات پیوستن به اخوان المسلمین در امان نماند، اگرچه این اتفاق (پیوستن وی به اخوان) در اوایل جوانی او رخ داد و پس از آن از آنان دوری گزید.

اخراج از دانشگاه

پس از آنکه بسیار به او حمله و توهین شد، در سال ۲۰۱۵ دانشگاه قاهره او را به بهانه دو شغله بودن، از دانشگاه اخراج کردند.

دانشگاه قاهره فراموش کرده که شافعی کیست؟ شخصی که همزمان در دانشکده‌های دارالعلوم و اصول الدین درس خوانده است. شگفت آن است که او نمره ممتاز را در هر دو دانشکده کسب کرد و اول شد، اتفاقی که پیش و پس از

آن سابقه نداشته است. وی در حالی که دارالعلوم و دانشگاه قاهره را بر الازهر ترجیح داد، اما دانشگاه به این شکل نامناسب با او برخورد کرد.

این اتفاق در حالی رخ داد که پیش از این امارات متحده عربی با دادن گذرنامه دیپلماتیک، با اعطای تمام امکانات و اختیارات، با او قراردادی با حقوق بسیار بالا بسته بود تا در آنجا پروژه‌های علمی منحصر به فردی را پیرامون زبان عربی مدیریت کند، اما پس از مدتی عذرخواهی کرده و خدمت به کشورش را برای سفر و کار در خارج از کشور ترجیح داد.

دکتر حسن الشافعی با وجود آنکه از شیوخ الازهر حقوقی نمی‌گرفت و به صورت داوطلبانه فعالیت می‌کرد، اما تمام حقوق خود از دانشکده دارالعلوم دانشگاه قاهره را نیز به صندوق «زنده باد مصر» اهدا می‌کرد.

اما همه این کارها برای این مرد کافی نبود و در اتفاقی عجیب و پس از پیروزی در انتخابات مجمع اللغة العربیة در سال ۲۰۲۰، و با وجود دو بار تکرار رأی‌گیری و با پیروزی شافعی در هر بار، از ریاست مجمع برکنار شد و با حکمی از سوی وزیر آموزش عالی و تحقیقات علمی، دکتر صلاح فضل جایگزین وی شد.

بزرگداشت جهانی

وی در سال ۲۰۱۳ و در دوران ریاست خود بر مجمع اللغة العربیة، جایزه بین‌المللی ملک فیصل برای زبان و ادبیات عربی را از ملک سلمان بن عبدالعزیز، ولیعهد وقت عربستان دریافت کرد. این جایزه برای قدردانی از ۸۰ سال تلاش‌های مجمع در خدمت به زبان عربی و زبان قرآن اهدا شد.

دکتر حسن الشافعی در ژانویه ۲۰۲۲ نیز جایزه بین‌المللی ملک فیصل را از سوی ملک سلمان و در مقام حقیقی خود و به احترام وی و به خاطر ایفای نقش در «خدمت به اسلام» دریافت کرد.

دکتر حسن الشافعی این جایزه را که بالغ بر ۷۵۰۰۰۰ ریال سعودی معادل ۲۰۰۰۰۰ دلار آمریکا ارزش دارد را به «وقف پژوهش‌ها و مطالعات اسلامی» که ۱۵ سال پیش آن را بنا نهاد، اهدا کرد.

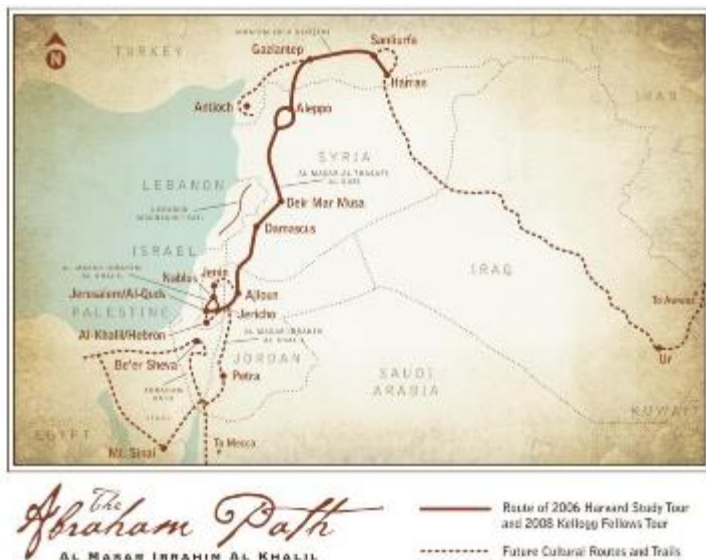
دکتر حسن الشافعی در آمریکا، فرانسه، آلمان، اندونزی، پاکستان و تمامی کشورهای حوزه خلیج فارس از شهرت جهانی برخوردار است و رئیس الجامعة الإسلامية پاکستان بود. او به سه زبان خارجی انگلیسی، فرانسوی و آلمانی مسلط است و دانشمندان زبان عربی او را «بزرگترین هرم برای زبان عربی در کل جهان» می‌دانند.^۱

لماذا-تجاهلوا-فوز- /۲۰۲۲/۱/۲۰ <https://mubasher.aljazeera.net/opinions/>

الدكتور-حسن-الشافعي

مسیر گردشگری ابراهیم: از نیل تا فرات

نویسنده: اسلام المنسی

پروژه‌های منطقه‌ای بسیاری هستند که تحت پرچم و شعارهای بی‌طرفانه راه‌اندازی می‌شوند، اما به محض کاوش، واقعیت و اهداف بلندمدت و ارتباط آن‌ها با هسته اصلی درگیری‌های اعراب و اسرائیل مشخص می‌شود، مانند پروژه «راه ابراهیم». این پروژه یک ابتکار گردشگری مبتنی بر ایده آمیختن اقوام و مذاهب مختلف در مسیری است که حضرت ابراهیم علیه السلام پیمود و یهودیت، اسلام و مسیحیت را که همگی به این پیامبر معتقدند گرد هم می‌آورد.

مسیر گردشگری ابراهیم

ایده «دیانت ابراهیمی» به طور مبهم به عنوان تعلق و هویتی که پیروان ادیان آسمانی را گرد هم می‌آورد و یهودیان را در قلب این هویت دینی تازه توسعه یافته ادغام می‌کند، ترویج می‌شود. این ایده تلاش دارد تا دیوار نفی مذهبی اشغال سرزمین‌های فلسطینی و عربی را از بین ببرد و هویت جدیدی را که جایگزین هویت عربی و اسلامی می‌شود و هم‌زیستی با یهودیان ممکن می‌سازد، ترویج دهد. در ارتباط با این پروژه، ابتکار مسیر گردشگری ابراهیم به عنوان یک برنامه کاربردی و عملی، که این ایده را در کشورهای هدف ترویج می‌کند، پیشنهاد شده است.

در سال ۲۰۰۴، دانشگاه هاروارد در آمریکا ابتکاری را برای ایجاد مسیر فوق‌الذکر آغاز کرد و ویلیام اوری، یکی از اساتید این دانشگاه، یک سازمان بین‌المللی به نام ابتکار مسیر ابراهیم (API) را رهبری می‌کند. این سازمان، وب‌سایتی دارد که از طریق آن کمک‌های مالی برای حمایت از این پروژه را دریافت می‌کند. این پروژه که آن را فقط به عنوان یک ابتکار گردشگری تبلیغ می‌کنند، از «اور» در عراق تا «شبه جزیره سینا» در مصر امتداد می‌یابد، مسیری که ادعا می‌شود ابراهیم عليه السلام «جد معنوی بیش از نیمی از بشریت» پیموده است. این ابتکار از حمایت بانک جهانی، به ویژه در سرزمین‌های فلسطینی برخوردار است و اگرچه قرار است به عنوان یک پروژه گردشگری ارائه شود، اما به گفته متولیان این برنامه در دانشگاه هاروارد، انتظار می‌رود که بازتاب‌های سیاسی و اقتصادی قوی منطقه‌ای داشته باشد.

ابتدای راه از شهر تاریخی «اور» است که نقل شده است حضرت ابراهیم علیه السلام در آن بزرگ شده است (در حال حاضر در چند کیلومتری شهر ناصریه مرکز استان ذی قار، جنوب عراق واقع شده است). این شهر در ششم مارس گذشته شاهد دیدار پاپ فرانسیس از آن بود. پاپ در شهر اور آنچه را که به عنوان «جلسه بین ادیان» معرفی می‌شد، برگزار کرد و «برای پسران و دختران ابراهیم» دعا کرد. نقشه مسیری خطی را نشان می‌دهد که از جنوب عراق در امتداد رود فرات به سوریه و ترکیه ادامه می‌یابد، سپس به سمت فلسطین رفته و پس از آن به سمت غرب تا سینا در مصر امتداد می‌یابد. این مسیر روی نقشه با مرزهای کشور اسرائیل از نیل تا فرات منطبق است که بنیان‌گذار صهیونیسم جهانی، تئودور هرتزل، بیش از یک قرن پیش خواستار آن شد.

علیرغم تکذیب رسمی اسرائیل مبنی بر اینکه دو خط آبی در پرچم رژیم صهیونیستی نماد گسترش مرزهای این کشور از رود نیل تا فرات است و با این ادعا که این دو خط فقط به حجاب یهودیان اشاره دارد، اما ادبیات یهود در تأیید این امر صریح است. همان‌طور که برای مثال در روایت آفرینش در انجیل آمده است: «و چون خداوند بر ابراهیم ظاهر شد، سرزمین مقدس را از نیل تا فرات به او بخشید» و بسیاری مطالب مشابه دیگر.

تفاهماتی با نهادهای محلی در کشورهای عربی برای مشارکت در این طرح به بهانه تشویق گردشگری، گرد هم آوردن مردم و فراهم کردن منبع امرار معاش برای مردم محلی منعقد شده است. اما وزارت گردشگری و آثار باستانی فلسطین اخیراً متوجه این طرح شده و اقدام به ملی کردن مسیری که از شمال کرانه

باختری تا جنوب آن امتداد دارد، کرده و آن را از پروژه آمریکایی جدا کرده است و یک کمیته علمی ایجاد کرده که چشم‌انداز جدیدی برای مسیر ایجاد کرد و نام آن را از «مسیر ابراهیم» به «مسیر میراث فلسطین» تغییر داده‌اند. مؤسسه «اتحاد مسار ابراهیم الخلیل» در فلسطین با ارسال نامه‌ای رسمی به هیئت مدیره بین‌المللی راه ابراهیم دانشگاه هاروارد اعلام کرد که این مؤسسه عضویت در هیئت مدیره جهانی راه ابراهیم در آمریکا را ترک کرده و ارتباط خود را با آن قطع کرده است.

برنامه‌ریزی شده است که این کریدور زمینی پس از تکمیل، تقریباً ۵۰۰۰ کیلومتر طول داشته باشد و از خاک‌های ده کشور در خاورمیانه عبور کند. مجله نشنال جئوگرافیک آن را به عنوان «نخستین مسیر برای پیمودن» در جهان رتبه‌بندی کرده و از شعار «صعود برای اعتلای روح» برای اشاره به این مسیر استفاده کرد.

بین‌المللی شدن مسیر راه ابراهیم

سند ابتکار مسیر بیان می‌کند که دولت‌ها و مردم کشورهای مسیر باید از مالکیت زمین چشم‌پوشی کنند و اینکه این جاده پس از اتمام پروژه، بین‌المللی خواهد شد و ویلیام اوری نیز این موضوع را تأیید می‌کند.

دکتر هبه جمال الدین، مدرس علوم سیاسی و آینده‌پژوهی در مؤسسه برنامه‌ریزی ملی، و یکی از اعضای شورای امور خارجه مصر، خاطرنشان می‌کند که هدف این پروژه، از بین بردن مرزهای سیاسی، به حاشیه راندن ایده حاکمیت

دولت‌ها بر سرزمین خود و کنار گذاشتن مالکیت زمین و جایگزینی آن با ایده تعلق به جهان است.

او در کتاب خود با عنوان «الدبلوماسية الروحية والمشاركة الإبراهيمية: المخطط الاستعماري للقرن الجديد» توضیح می‌دهد که برنامه‌هایی برای بازنویسی تاریخ منطقه با این ادعا وجود دارد که مردم بومی این منطقه یهودیانی هستند که از کشورهای عربی آواره شده‌اند. از این رو طبق کنوانسیون بومیان سازمان ملل متحد، مردم بومی آواره حق دارند به کشورهای مبدأ خود بازگردند و غرامت مالی به قیمت امروز برای املاک قدیمی خود دریافت کنند. این کنوانسیون همچنین آن کشورها را مجبور می‌کند که به افراد بومی بازگشتی حق اداره اقتصاد را بدهند.

در حال حاضر تلاش‌های قانونی رژیم صهیونیستی برای درخواست غرامت بزرگ از کشورهای عربی برای اموال یهودیانی که پس از تأسیس رژیم صهیونیستی از آن کشورها مهاجرت کرده‌اند، جاری و در سال‌های اخیر تل‌آویو در این راستا فعال بوده است. در سال ۲۰۱۴ این رژیم قانونی را تصویب کرد که ۳۰ نوامبر هر سال را به مناسبت «اخراج یهودیان» از کشورهای خاورمیانه با هدف «توسعه آگاهی بین‌المللی از وضعیت پناهندگان یهودی» و «حقوق آنها برای جبران خسارت» گرامی می‌دارد.^۱

^۱ <https://www.ida-arat.com/abraham-tourist-trail-nile-euphrates>

چرا حملات مرگبار گاوها به یک موضوع انتخاباتی در هند تبدیل شده است؟

رام راج در یک غروب سرد نوامبر سال گذشته در خانه خود در ایالت اوتار پرادش هند در حال نوشیدن چای بود که مورد حمله یک گاو ولگرد قرار گرفت.

چند دقیقه بعد، نوه‌های جوان او در حالی که بدن پدر بزرگشان را در حال جدا کردن حیوان تماشا می‌کردند، فریاد زدند. کشاورز ۵۵ ساله در راه انتقال به بیمارستان بر اثر جراحات شدید جان باخت.

چنین حملاتی در بیشتر ایالت‌های پرجمعیت هند رایج شده است، چرا که ممنوعیت ذبح گاو منجر به افزایش شدید تعداد آنها شده است، تا جایی که این مشکل در انتخاباتی که قرار است در ۱۰ فوریه آغاز شود، به یک موضوع انتخاباتی تبدیل شده است.

هندوها گاو را حیوانی مقدس می‌دانند، اما تا همین اواخر، بسیاری از کشاورزان گاوهای قدیمی خود را به کشتارگاه می‌بردند.

اما دولت هند به رهبری حزب راست‌گرای بهاراتیا جاناتا (BJP) که نارندرا مودی، نخست‌وزیر، به آن منتسب است، سرکوب شدیدی را بر ضد کشتار گاو آغاز کرده است. کشتار گاو در ۱۸ ایالت از جمله اوتار پرادش غیرقانونی است. یوگی آدیتیانات، وزیر ارشد این ایالت - یکی از رهبران تندرو BJP - دستور بسته شدن کشتارگاه‌های غیرقانونی ادعایی را از زمان روی کار آمدن خود در سال ۲۰۱۷ صادر کرده است، با وجود آنکه کشتار گاوها یک منبع درآمد عمده برای این ایالت صادرکننده گوشت گاو است.

اکثر تاجران گاو مسلمان یا از طبقه طرده شده «دالیت» (پایین‌ترین طبقه در سلسله مراتب مذهبی هندو) هستند که گاه توسط تندروهای هندو که معمولاً با حزب حاکم بهاراتیا جاناتا یا گروه‌های راست‌گرای محلی مرتبط هستند مورد حمله قرار گرفته و کشته شده‌اند.

بنابراین بسیاری از آنها از ترس جان تجارت خود را ترک کردند. کشاورزان اکنون مجبور به رهاسازی گاوهای پیر یا غیرمولد خود هستند.

این گاوهای ولگرد معمولاً در شهرها و روستاهای اوتار پرادش سرگردان هستند و کشاورزان و مردم محلی می‌گویند که آنها به حیوانات گرسنه و وحشی تبدیل می‌شوند. یکی از آن گاوها وارد حیاط خانه رام شد و وقتی او و خانواده‌اش فریاد می‌زدند، به او حمله کرد.

کشاورزان، حتی با وجود اعتقاد به مذهب هندو، می‌گویند گاوهای ولگرد محصولات را از بین می‌برند، باعث تصادفات جاده‌ای می‌شوند و مردم را می‌کشند. سمیر سینگ، سخنگوی ایالت اتار پرادش که تحت کنترل حزب BJP است، می‌گوید که دولت برای مقابله با این مشکل «راهبردهای جدیدی را طراحی می‌کند».

او می‌افزاید: «نباید آنها را به عنوان گاو ولگرد توصیف کرد، زیرا این حیوان خود بخشی از فرهنگ هندو است. ما اجازه نمی‌دهیم پیرمردانمان بمیرند، به این خاطر که آنها بسیار پیر هستند، پس چگونه می‌توانیم اجازه دهیم گاوهایمان در خیابان‌ها بمیرند؟»

گاوها قرار است در پناهگاه‌های خودشان نگهداری شوند و دولت آقای آدیتیانات میلیون‌ها روپیه برای ساختن چنین پناهگاه‌های بیشتری اختصاص داده است.

اما این مشکل را حل نکرده و به دلیل کمبود فضای پناهگاه‌ها، ایالت همچنان مملو از حیواناتی است که در میان جمعیت حرکت می‌کنند. بسیاری از کشاورزان شبانه‌روز از مزارع خود محافظت می‌کنند و گروه‌هایی تشکیل می‌دهند که با وجود سردی هوا و خطر مارگزیدگی، در طول شب به نوبت از مزارع محافظت می‌کنند.

برخی دیگر مانند دینا نات می‌گویند که از این مشکل به ستوه آمده‌اند و به تحریم انتخابات فکر می‌کنند. اگر مشکل ما را حل نکنند، رأی دادن چه فایده‌ای دارد؟^۱

لایحه پیشنهادی خشونت خانگی انتقادهای نادری را از شیخ الازهر به دنبال دارد

خشونت خانگی در مصر و لایحه پیشنهادی پارلمان

پارلمان مصر اخیراً در حال بررسی اصلاحیه پیشنهادی ماده ۲۴۲ قانون مجازات شماره ۵۸ سال ۱۹۳۷ است که مجازات شدیدتری را برای آزار و خشونت خانگی تعیین می‌کند. در صورت تأیید مجلس نمایندگان، شوهر بدرفتار

^۱ <https://www.bbc.com/arabic/world-60120251>

ممکن است به جای حداکثر یک سال حبس فعلی، تا پنج سال و حداقل سه سال زندان محکوم شود.

اصلاحیه ارائه شده توسط امل سلامه، یکی از اعضای کمیسیون رسانه مجلس، با هدف کاهش آمار بالای طلاق در کشور است. بر اساس گزارش مرکز آمار مصر، در مجموع ۲۱۳۰۰۰ طلاق در مصر در سال ۲۰۲۰ به ثبت رسیده که این یعنی هر دو دقیقه یک مورد طلاق اتفاق می‌افتد. سال گذشته شاهد نرخ طلاق حتی بالاتر بود و در مجموع ۲۲۶۰۰۰ مورد ثبت شده بود.

بر اساس گزارش شورای ملی زنان (NCW)، نهاد دولتی مربوط به حمایت از حقوق زنان، ۸۶ درصد از زنان در مصر از همسرآزاری رنج می‌برند. در ماه اوت، NCW تعداد «زنان در معرض خطر خشونت خانگی» را سالانه ۸ میلیون نفر اعلام کرد. این آمار با توجه به اینکه از نظر فرهنگی غیرقابل قبول است که همسران کتک‌خورده موارد خشونت خانگی را به پلیس گزارش دهند، ممکن است حتی بیشتر باشد.

داغ شدن دوباره اظهار نظر سه سال پیش احمد الطیب

بازنگری پیشنهادی جنجال‌هایی را در مصر برانگیخت و باعث حملات حامیان حقوق زنان به شیخ الازهر، احمد الطیب به دلیل اظهارات وی در تلویزیون مصر در برنامه ماه مبارک رمضان سه سال پیش (۲۰۱۹) شد. طیب در این کلیپ می‌گوید برای «حفظ خانواده» ضربه زدن به همسر نافرمان توسط شوهر جایز است.

شیخ خاطرنشان می‌کند: «قرآن از ضرب و شتم نمادین به عنوان وسیله‌ای برای تأدیب همسر نافرمان، بدون آسیب رساندن به او، حمایت می‌کند». وی هشدار می‌دهد که «ضربه زدن بی‌حد و حصر نیست، به شرطی که استخوانی شکسته نشده و هیچ عضوی آسیب نبیند، جایز است».

طیب ادامه می‌دهد: «شوهر نباید هرگز با دست خود بزند و به صورت همسرش سیلی نزند، نمی‌تواند به زن آسیب جسمی یا روحی وارد کند، بلکه مراد از (آیات قرآن) ضربه زدن به بدن زن با چوب سواک است». چوب سواک یک شاخه کوچک برای تمیز کردن دندان است که در زمان حضرت محمد صلی الله علیه و آله استفاده می‌شد.

منظور شیخ آیه‌ای از قرآن (در سوره نساء) است که خطاب به زنان نافرمان یا فاسق می‌گوید: «و زنانی که از نافرمانی آنها می‌ترسید (نخست) آنها را موعظه کنید و (بعد) در رختخواب از آنها دوری نمایید و (اگر سود نبخشید) آنها را بزنید، پس اگر از شما اطاعت نمودند، دیگر بر (آزار) آنها راهی نجوید، که همانا خداوند بلند مرتبه و بزرگ است».

انتقادهای شدید از شیخ الازهر

احمد طیب در روزهای اخیر به دلیل اظهاراتش در سال ۲۰۱۹ در مورد آزار خانگی مورد انتقاد قرار گرفته است. در یک مصاحبه تلفنی که در ۱ فوریه از شبکه MBC مصر و در برنامه «الحکایه» به میزبانی عمرو ادیب پخش شد، محقق اسلامی و مجری برنامه گفتگوی تلویزیونی، اسلام البحیری، از طیب انتقاد

کرد. او گفت: «با تمام احترامی که برای شیخ قائل هستم، نظر او به ما مربوط نمی‌شود. نقش الازهر به عنوان یک نهاد مذهبی طبق قانون اساسی صرفاً مشورتی است و مصر یک کشور مدنی است.»

بحیری که در سال ۲۰۱۶ به دلیل اینکه توصیه کرد مسلمانان فقط باید به متن قرآن التزام داشته باشند، به اتهام اهانت به دین محکوم شد، ادامه داد: «او (شیخ) اشتباه می‌کند و سخنان او خلاف قانون است، چنین چیزی وجود ندارد که همسرت را کتک بزنی با این شرط که به او آسیبی نرسانی.»

مایا مرسی، دبیر کل NCW نیز به شبکه MBC مصر گفت: «شوهرها حق ندارند همسر خود را تحت هیچ شرایطی کتک بزنند؛ ما قوانینی داریم که چنین آزاری را جرم‌انگاری می‌کند.» او خاطرنشان کرد که پیامبر باید الگویی برای مردان مصری باشد زیرا هرگز در برخورد با همسران خود به خشونت و آزار متوسل نشد. مرسی شیخ الازهر را متهم کرده و گفت: «زنان مصر بر گردن شیخ الازهر حق دارند، در صورتی که اظهارات وی در مورد حق تأدیب همسر به اشتباه درک شود.»

موج حمایت‌ها از شیخ الازهر

این برنامه جنجالی عمرو ادیب که خود سابقه‌ای طولانی در تاختن به الازهر و شیخ آن دارد، در کنار مسئله خشونت علیه زنان، موج اجتماعی دیگری را علیه ادیب و بحیری و در حمایت از شیخ الازهر و لزوم حفظ شأن و احترام او برانگیخت.

دکتر مبروک عطیه، رئیس سابق دانشکده معارف اسلامی دانشگاه الازهر، طی کلیپی در صفحه رسمی خود از شیخ الازهر پس از حمله بحیری و عمرو ادیب به وی دفاع کرد و با شیخ الاسلام خواندن امام الازهر برای مصر و همه مسلمانان جهان، با سرزنش شدید بحیری، خطاب به او گفت: «تو از همسر ناشزه سزاوارتر هستی که کتک بخوری، تو فقیری هستی که هیچ ربطی به تحقیق و پژوهش مذهبی ندارد.»

در واکنش به این هیاهو، نشریه «صدای الازهر» که تحت مالکیت و مدیریت عالی‌ترین مرجع دینی اهل سنت است، در صفحه رسمی فیس‌بوک خود گزیده‌ای از برنامه تلویزیونی طیب در سال ۲۰۱۹ را منتشر کرد که روشن کرد سخنان طیب توسط برخی رسانه‌ها از متن خود خارج شده است. شیخ در این گزیده ویدئویی به مخاطبان می‌گوید: «کتک زدن هر کسی توهین به شخص تلقی می‌شود و ممکن است به او تا روز مرگ آسیب برساند و او را شرم‌نده کند». او همچنین می‌گوید: «امیدوارم روزی را بینم که ضرب و شتم یک مسلمان عرب جرم‌انگاری شود و مهاجم به عنوان یک جنایتکار مجازات شود.»

احمد الساوی، سردبیر این نشریه، توضیح داد که با الازهر در مورد پیش‌نویس این قانون مشورت نشده است. وی خاطر نشان کرد: «الازهر یک نهاد قانون‌گذاری نیست و مسئولیتی در صدور قوانین ندارد.»

دارالافتاء نیز گفت: «مردان [واقعی] زنان را کتک نمی‌زنند». این اظهار نظر که از طریق حساب رسمی دارالافتاء در توئیتر منتشر شد، شاید برای کاهش تنش‌ها بود و همچنین این پیام را داد که مرجعیت دینی با قوای مقننه و مجریه

همسو است. در حالی که ممکن است واقعاً در مورد مسئله خشونت خانگی چنین باشد، اما مسائل دیگری وجود دارد که مرجعیت دینی در مورد آنها با دولت اختلاف نظر دارد و ممکن است هر زمانی تنش‌ها دوباره ظاهر شود.^۱

رونق عبادت در دنیای مجازی؛ خدا وارد متاورس شد

کلیسای واقعیت مجازی (VR) یا شبیه‌سازی شده در محیطی مجازی یکی از چندین فضای معنوی در حال تکامل در متاورس است که در طول همه‌گیری کرونا نه تنها توسعه بیشتری پیدا کرده بلکه علاقه‌مندان بیشتری پیدا کرده است. دی‌جی سوتو، کشیش فعال در شهر فردریکس‌بورگ واقع در ایالات ویرجینیای ایالات متحده که در سال ۲۰۱۶ کلیسای واقعیت مجازی را تأسیس کرده، معتقد است که این کلیسا تمامی کارکردهای یک کلیسای فیزیکی را

^۱ <https://www.al-monitor.com/originals/۰۲/۲۰۲۲/proposed-domestic-violence-bill-prompts-rare-criticism-al-azhar-sheikh>

داراست و افزایش هفتگی خدمات آن تأثیر مثبت روانی خوبی بر افراد بالیمان گذاشته است؛ چنانکه اکنون در هر برنامه زنده ما صدها نفر شرکت می‌کنند و دامنه تأثیرگذاری مناسک ما هزاران نفر را در بر گرفته است.

گرت برنال، یکی از شرکت‌کنندگان در مراسم این کلیسا نیز یکی از ویژگی‌های ممتاز این کلیسا را بازسازی آیات کتاب مقدس و تفاسیر آنها در قالب تصاویر سه‌بعدی می‌داند که به تعبیر او مطالعه کتاب مقدس را برای او بسیار معنادارتر از گذشته کرده است.

آلینا دلپ یکی دیگر از مخاطبان پروپاقرص مراسم کلیسای واقعیت افزوده توضیح می‌دهد که به دلیل ابتلا به بیماری خاصی امکان حضور فیزیکی در کلیسا را از دست داده و به شکل فردی تنها و ناتوان در خانه مانده بود، ولی فعال شدن این کلیسا در فضای مجازی بار دیگر او را به زندگی و دستیابی به توانایی انجام بسیاری از امور امیدوار کرده است.

خانم دلپ در حال حاضر به عنوان کشیش در کلیسای واقعیت مجازی منصوب شده و یکی از صدها نفری است که در آنجا غسل تعمید یافته است.

در همین حال، عربستان سعودی نیز اعلام کرده که در حال سرمایه‌گذاری گسترده برای فراهم کردن امکان بازدید از اماکن زیارتی مکه و مدینه در متاورس است و تا کنون نیز امکان بازدید از حجرالأسود با استفاده از هدست‌های واقعیت مجازی فراهم شده است.

با این حال، برخی در مورد صحت عبادات مجازی، مانند غسل تعمید، که در متاورس انجام می‌شود، ابراز تردید می‌کنند. پُل راوشنبش یکی از این منتقدان

مذهبی است و می‌گوید که با توجه به ارائه تجسم انسانی از خدا در فضاهای دیجیتالی مشخص نیست که عبادت مکرر افراد در این فضاها چه پیامدهایی برای پیروان مذاهب داشته باشد.

اما جرمی نیکل، بنیان‌گذار اولور (Evolvr) که یک فضای مراقبه در متاورس است، خاطرنشان می‌کند که بسیاری از گروه‌های مذهبی فکر می‌کنند که ساختمان مسجد، کلیسا، کنیسه یا معبد دارای اهمیت است ولی این اعمال و عبادت‌های مردم است که مهم و منشأ تغییر است و به اماکن مذهبی معنا می‌دهد. کشیش سوتو هم یادآور می‌شود که در کلیسای واقعیت مجازی هیچ‌گونه سخت‌گیری نسبت به آواتارها یا شکل ظاهری افراد وجود ندارد و اساس این کلیسا بر مبنای اهمیت و اصالت برقراری ارتباط روحی و معنوی متکی است که در متاورس هم ممکن است. او تأکید می‌کند که با توجه به دشوارتر شدن حضور فیزیکی در کلیسا و وجود افرادی که به سادگی قادر به مراجعه به کلیسا نیستند، بیراه نیست اگر آینده را از آن عبادتگاه‌های مجازی در متاورس بدانیم.^۱

^۱ <https://per.euronews.com/next/amp/۰۳/۰۲/۲۰۲۲/god-entered-metaverse-vr-church-saudi-arabia-invests-metaverse>

چرا لایحه تابعیت در انگلیس، اقلیت‌ها را نگران کرده است؟

دولت انگلیس می‌گوید تروریست‌ها، جنایتکاران جنگی و جاسوسان از جمله افرادی هستند که با اصلاحات مهاجرتی مورد هدف قرار داده است.

بر اساس «لایحه تابعیت و مرزهای بریتانیا» (UK Nationality and Borders Bill) که در مجلس اعیان در حال بررسی است، اگر دولت انگلیس بخواهد تابعیت فردی را لغو کند، دیگر نیازی نیست که این مسئله را به او بگوید. بریتی پتل، وزیر کشور انگلیس می‌گوید این قانون در «شرایط استثنایی» علیه افرادی که خطر قابل توجهی برای انگلیس دارند استفاده خواهد شد.

اما اعتراضاتی علیه لایحه جدید صورت گرفته است و برخی نگرانند که در صورت ارتکاب جنایت مشابه، با اقلیت‌های قومی رفتاری متفاوت از انگلیسی‌های سفیدپوست صورت گیرد.

چگونه تابعیت خود را از دست می‌دهید؟

شهروندی، حق زندگی در یک کشور است که بدون آن مردم نمی‌توانند در انتخابات رأی دهند و ممکن است برای به دست آوردن کار، تحصیل یا مراقبت‌های بهداشتی با مشکل روبرو شوند.

اما لغو تابعیت امر جدیدی نیست، زیرا بیش از یک قرن است که دولت انگلیس قادر به انجام این کار بوده است و وزیر کشور انگلیس کسی است که برای هر مورد به صورت جداگانه تصمیم می‌گیرد.

در سال‌های اخیر، روند لغو تابعیت با مسائل مربوط به تروریسم، به ویژه موضوعات مرتبط با عناصر اسلامی افراطی مانند شامیما بیگم انگلیسی‌الاصل، که در سال ۲۰۱۵ برای پیوستن به داعش به سوریه سفر کرد و تابعیتش در سال ۲۰۱۹ و به دلایل امنیتی لغو شد، مرتبط بوده است.

بر اساس قوانین بین‌المللی، به ویژه اعلامیه جهانی حقوق بشر در سال ۱۹۴۸، هرکسی حق داشتن یک تابعیت را دارد، بنابراین افراد را نمی‌توان «خودسرانه» بدون تابعیت رها کرد.

اما دولت انگلیس می‌گوید در صورت داشتن تابعیت دیگر، چه تابعیت مضاعف و چه بتوانند تابعیت کشور دیگری مانند کشوری که والدینشان از آن آمده‌اند، داشته باشند، در هر صورت سلب تابعیت می‌شوند.

علاوه بر مسائل امنیت ملی، موارد دیگری نیز وجود دارد که در آنها می‌توان بدون اطلاع قبلی تابعیت را لغو کرد، به عنوان مثال برای حفظ ارتباط با کشورهای دیگر یا برای خدمت به «منافع عمومی» کشور.

چرا مردم به این لایحه اعتراض دارند؟

این لایحه دولت را از الزام به اطلاع‌رسانی به مردم در صورت لغو تابعیت معاف می‌کند. اما اعضای برخی از اقلیت‌ها می‌گویند در صورت تصویب این لایحه ممکن است «شهروند درجه دو» شوند.

این چیزی است که بیش از ۲۰ گروه، از جمله الرابطة الإسلامية انگلیس، شورای سیک‌های انگلیس و «نسل ویندراش» در تظاهراتی در خارج از خیابان داونینگ در ماه دسامبر و ژانویه گفتند.

سمیر پاشا وکیل متخصص در قانون مهاجرت می‌گوید که این لایحه اختیارات گسترده‌تری به دولت می‌دهد. او می‌افزاید که این مسئله یک منطقه خاکستری برای دولت فراهم می‌کند.

وی ادامه داد: عبارت «منافع عمومی» به قدری مبهم است که به دولت اجازه می‌دهد تا حد زیادی از آن استفاده کند.

رسوایی «نسل ویندراش»^۱ زمانی رخ داد که به تعداد زیادی از ساکنان قدیمی، که بسیاری از آنها اهل دریای کارائیب بودند، گفته شد که علیرغم اینکه چندین دهه در انگلیس زندگی و کار کرده‌اند، به طور غیرقانونی در انگلیس هستند. این در حالی است که بسیاری از بازماندگان هنوز در انتظار پرداخت غرامت از سوی دولت هستند.

دولت چه می‌گوید؟

وزیر مهاجرت انگلیس می‌گوید قانون پیشنهادی اقدامی معقول و متناسب است که تعداد افرادی که تحت تأثیر آن قرار می‌گیرند، زیاد نیستند. او می‌افزاید: این قانون شامل تعداد بسیار کمی از مردم که منشأ آسیب‌های بزرگ تلقی شده و می‌خواهند به مردم این کشور آسیب برسانند، می‌شود. وقتی بی‌بی سی از وزیر مهاجرت پرسید منظور او از «منافع عمومی» چیست؟ وی نحوه استفاده از آن را مشخص نکرد و گفت که این قانون وسیله‌ای مناسب برای محافظت از مردم انگلیس است.^۲

^۱ <https://per.euronews.com/۲۶/۰۴/۲۰۱۸/windrush-british-citizenship-scandal-home-office-under-pressure-resign>

^۲ <https://www.bbc.com/arabic/world-۶۰۱۸۲۰۰۰>

افزایش فعالیت‌ها و تعاملات شیخ زکزاکی در نیجریه

شیخ ابراهیم زکزاکی، رهبر جنبش اسلامی نیجریه اخیراً با نمایندگان مجمع یوروباهای جنبش اسلامی در اقامتگاه خود در ابوجا دیدار کرد و از سوی دیگر راهپیمایی‌ها و تجمعاتی نیز در زاریا، کانو و بائوچی از سوی جنبش اسلامی نیجریه برگزار شده است.

رصد روزانه تحولات فعالیت‌های جنبش اسلامی در نیجریه، حاکی از آن است که هم تعداد دیدارها و هم گروه‌هایی که با رهبر این جنبش دیدار می‌کنند، متفاوت‌تر شده است.

به نظر می‌رسد افزایش تحرکات و فعالیت‌های این جنبش سه دلیل عمده داشته باشد:

۱ - فضای عمومی و کلی کشور نیجریه هرچه به انتخابات ریاست جمهوری در سال ۲۰۲۳ نزدیک می‌شود، به طور طبیعی این امکان را برای همه گروه‌ها، تشکلات و احزاب برای حضور در جامعه بیش از پیش فراهم می‌کند و این جنبش نیز از این امر مستثنا نیست.

۲ - با توجه به اینکه دولت فعلی به نوعی نمایندگی جامعه مسلمان را یدک می‌کشد، به طور طبیعی دوست دارد، دولت آینده در دست مسلمانان باشد. به همین جهت، به طور غیر رسمی فضای فعالیت برای گروه‌های دینی را تا حدودی با رویکرد اغماض‌گونه پیگیری و هدایت می‌کند.

۳ - جنبش اسلامی بعد از آزادی شیخ زکزاکی رهبر این جنبش، انگیزه جدیدی را در خود احساس و تلاش می‌کند حضور خود را در اذهان عمومی و در میان طرفدارانش بازسازی کند.

گفتنی است، یوروبا نام یکی از اقوام کهن آفریقایی است که جمعیت آنها در کشور نیجریه به بیش از چهل میلیون نفر می‌رسد. یوروباهای پیرو آئین اُریشا ORICHA، اسلام و مسیحیت هستند.

همچنین اریشا نام یکی از ادیان کهن در آفریقا به خصوص کشور نیجریه است که مبانی آنها بر پر پایه نماد پرستی و همچنین توت‌م ستایی است و در حال حاضر نیز پیروان بی‌شماری در بسیاری از مناطق آفریقا دارد.^۱

^۱ <https://iqna.ir/fa/news/۴۰۳۴۳۰۶>

بخش چهارم: گزارش‌ها

گزارشی از نشست بررسی فعالیت‌های تشکل‌های دینی حوزه در عرصه بین‌الملل،

نشست «بررسی فعالیت‌های تشکل‌های دینی حوزه در عرصه بین‌الملل» با حضور قائم مقام مدیر حوزه‌های علمیه ۱۷ بهمن‌ماه در سالن جلسات مرکز مدیریت و با حضور مدیران این تشکل‌ها برگزار شد.

طرحی برای پیگیری موضوع ایران‌هراسی

حجت الاسلام و المسلمین حمید ملکی قائم مقام مدیر حوزه در امور استان‌ها در این نشست ضمن تبریک حلول ماه رجب‌المرجب، گفت: «ارتباطات بین‌المللی حوزه به همت نیروهای خودجوش بهتر از گذشته در حال ایجاد است؛

باید در این مورد شبکه‌سازی صورت گیرد و این گروه‌ها بتوانند در قالب یک ستاد مورد حمایت و سازماندهی واقع شوند.»

وی افزود: «متأسفانه حوزه در عرصه بین‌المللی کوتاهی‌هایی داشته که با نظر بلند مدیریت آن جبران خواهند شد.»

حجت الاسلام و المسلمین ملکی، خاطرنشان کرد: «در عرصه بین‌الملل زمینه‌های زیادی برای ترویج مکتب اهل بیت (علیهم‌السلام) وجود دارد و ما در قبال این استعداد مسئول هستیم.»

وی با اشاره به ورود به قرن جدید در سال آینده، افزود: «طرحی با عنوان «نوسده» را در شورای فرهنگ عمومی مطرح کرده‌ایم که بر پایه آن در سال آینده موضوع ایران‌هراسی مورد پیگیری و تقابل قرار خواهد گرفت.»

قنواتی مدیر «مؤسسه ترجمان نور» در این نشست با اشاره به موانع تبلیغ در عرصه بین‌الملل گفت: «برای مخاطب نوجوان و جوان باید اجازه فعالیت‌های تبلیغی در کشورهای مختلف ایجاد گردد تا به تربیت و پرورش آنان کمک شود.»

حجت الاسلام کمیجانی مدیر «مجمع تخصصی امام هادی (علیه‌السلام) تهران ضمن اشاره به کمبود مراکز شیعه‌شناسی در ایران گفت: «در عرصه تقریب ادیان لازم است حوزه علمیه اعتقادنامه‌ای را آن طور که در فضای بین‌الملل مرسوم است ارائه دهد.»

دکتر عابدین سیاحت اسفندیاری رئیس «مرکز بین‌المللی توسعه صلح، فرهنگ و عقلانیت»، با اشاره به آسیب‌های احتمالی ورود تشکلهای خودجوش

عرصه بین‌الملل به فضای ستادی و اداری افزود: «نهضت عاشورا به دلیل خودجوش بودن و فارغ بودن از دخالت حکومت‌ها ماندگار شد.»

حجت الاسلام سید مصطفی میرفندرسکی مدیر «مؤسسه آوای فطرت و معنویت» گفت: «گردشگری تاریخی و فرهنگی، ظرفیت بسیار بزرگی است که در کشور ما وجود دارد؛ صنعت گردشگری فقط عرصه تجارت و درآمدزایی نیست، بلکه همچنین فضایی برای ترویج گفتمان‌ها است.»

حجت الاسلام سلیمانی مدیر «مؤسسه به سوی بیداری» خاطرنشان کرد: «ما نیاز داریم مرکز رشدی را با روش استاندارد در حوزه علمیه قم ایجاد کنیم که در مرحله اول به بررسی کمبودها و نیازهای مؤسسات مختلف بین‌المللی حوزوی بپردازد.»

حجت الاسلام کاشانی مدیر «مؤسسه گفت‌وگوی اسلام و مسیحیت» گفت: «ستادی در جهت حمایت و سیاست‌گذاری تشکلهای خودجوش عرصه بین‌الملل در حوزه‌های علمیه نداریم و این باید مورد توجه قرار گیرد.»

حجت الاسلام رهبری استاد «مؤسسه مطالعات و بررسی‌های راهبردی بعثت» نیز در این نشست گفت: «باید تشکلهای خودجوش حوزوی هم از جهت محتوایی و هم از جهت سخت‌افزاری مورد حمایت واقع شوند.»

حجت الاسلام عبداللهی مدیرعامل «مؤسسه زمانه آفرینش‌های نوین» تعریف سناریو و اقدامات لازم از سوی حوزویان برای مقابله با طرح‌های شوم جهانی را ضروری دانسته و گفت: «می‌بایست حوزویان در زمینه‌های رصد و شناخت کشورهای مختلف فعال‌تر باشند.»

حجت الاسلام محمدی استاد «مرکز پژوهشی مبنا» خاطرنشان کرد: «باید مسائل مرتبط با تبلیغ بین‌الملل در کارگروه‌های تخصصی در مرکز مدیریت حوزه مورد بررسی قرار گیرند تا به اثربخشی هرچه بیشتر فعالان این عرصه بیانجامد.»

حجت الاسلام مشکی مدیر «مؤسسه جامعه‌المرتضی (علیه‌السلام)» با اشاره به ضرورت تشکیل کارگروه‌های تخصصی در حوزه بین‌الملل و لزوم ایجاد شبکه‌ای از پیروان مکتب اهل بیت (علیهم‌السلام) در سطح جهانی، گفت: «در این دوره نمی‌توان به صورت فردی و مؤسسه‌ای به کار اثربخش رسید؛ باید همه با هم و به صورت یک جبهه متحد فعالیت‌ها را پیش ببریم.»

وی با اشاره به لزوم تشکیل لشکر سایبری افزود: «در عرصه‌های مختلف می‌بایست بتوانیم در فضای مجازی از ظرفیت تبلیغی افراد فعال استفاده کنیم و در مرکز ارتباط و امور بین‌الملل حوزه ستادی را در این راستا تأسیس نماییم.»

حجت الاسلام سید مفید حسینی کوهساری مدیر مرکز ارتباطات و امور بین‌الملل حوزه در نشست «بررسی فعالیت‌های تشکلهای دینی حوزه در عرصه بین‌الملل» گفت: «در حال حاضر اقداماتی انجام گرفته است تا این تشکلهای رسمیت پیدا کرده و بتوانند به سمت و سوی مطلوب هدایت شوند.»

وی افزود: «ما نمی‌خواهیم با تشکیل ستاد به سمت مدیریت و تولیت تشکلهای برویم؛ اما تشکیل این ستاد قطعاً به مدیریت هماهنگ و منسجم فعالیت‌های آنها کمک خواهد کرد.»

وی ایجاد مجمع‌های تخصصی، صنفی و موضوعی را از لوازم فعالیت‌های تشکلهای بین‌المللی حوزه دانسته و گفت: «با راه‌اندازی این مجمع‌ها می‌توان

حلقه‌های هم‌اندیشی را تشکیل داد تا به نتایج مطلوب در راستای اهداف راهبردی حوزه منتهی شود.»

حجت الاسلام حسینی کوهساری بیان داشت: «ما نسبت به ظرفیت‌های موجود در عرصه بین‌الملل در نقطه صفر هستیم، اما در عین حال فعالیت‌های زیادی در حال انجام است؛ با هم‌فکری و هم‌اندیشی تشکلهای بین‌المللی هم می‌توان از تجربیات یکدیگر استفاده برد و هم تجدید قوایی برای فعالان این عرصه به دست خواهد آمد.»^۱

^۱ <https://rasanews.ir/fa/news/۷۰۲۰۵۷>

شیعه‌هایی که انگلیسی بلدند اما انگلیسی نیستند؛ انتظار منجی، بالجه بریتیش

اینجا همه باید انگلیسی بلد باشند. هم شاگردها، هم معلمان و هم مدیران مدرسه. اینجا تنها مدرسه تک‌زبانه ایران است که هیچ‌کس در آن نمی‌تواند به زبان فارسی صحبت کند. دلش هم جالب است.

ساعت چهار عصر است و من در راهرو منتظر هستم، باد زورق‌هایی که به سقف

آویزان شده‌اند را به بازی گرفته، روی دیوارها به انگلیسی نوشته‌اند: «YA MAHDI»، گوش که تیز می‌کنم از کلاس‌ها صدای بچه‌ها به گوش می‌رسد و صدای معلم‌ها. اما همه انگلیسی حرف می‌زنند، پس‌رکی با چشم‌های درشت از کلاس بیرون می‌زند و جلوی در دفتر می‌ایستد و می‌شنوم که می‌گوید: «Please give me a marker» اینجا همه به زبانی دیگر حرف می‌زنند، حتی دفتر حضور و غیاب دانش‌آموزان و اساتید هم به زبان انگلیسی است. ناگهان صدای صلوات از کلاسی بلند می‌شود و تعجبم را صدچندان می‌کند، شاید گمان می‌کنید من در

راهروی یک آموزشگاه زبان خارجه نشسته‌ام، اما حقیقت این است که من در شهر قم، در اولین مدرسه بین‌المللی این شهر که تمام دانش‌آموزانش شیعه هستند حضور دارم، آمده‌ام تا با آقای «علی قنوازی (علویان)» مدیر «مدرسه بین‌المللی منجی» گپ بزنم و با برنامه‌ها، روش‌ها و دانش‌آموزان این مدرسه آشنا شوم.

مدرسه‌ای برای شیعیان غیر ایرانی

مدرسه منجی در سال ۲۰۱۴ به عنوان اولین مدرسه بین‌المللی شهر قم فعالیت خود را آغاز کرده است و تا به امروز ۲۰۰ دانش‌آموز دارد، پسران و دخترانی با ملیت‌های مختلف با فرهنگ و سنت‌های متفاوت، با چهره‌ها و باورهایی که شاید زمین تا آسمان فاصله داشته باشد، دانش‌آموزانی که هر کدام از کشوری به ایران آمده‌اند اما همه‌ی یک ویژگی مشترک دارند و آن شیعه

بودن است. آن‌ها مسلمانانی هستند که با وجودِ مذهب و دین مشترک، دیگر با تفاوت یکدیگر کاری ندارند. آقای قنواتی می‌گوید: «بعضی از دانش‌آموزان ما در ایران متولد شده‌اند و بعضی دیگر نه، والدینِ بعضی برای تحصیل علوم دینی به ایران آمده‌اند و بعضی دیگر هم مهاجر هستند، نیمی از والدینِ دانش‌آموزان مدرسه مستبصر هستند، یعنی از دینی دیگر به تشیع روی آورده‌اند.»

مدرسه‌ی سه زبانه؛ انگلیسی، فارسی و عربی

وقتی از برنامه و مواد آموزشی بچه‌های مدرسه می‌پرسم متوجه می‌شوم که آموزش و پرورش ایران مانند سایر کشورها یک نظام آموزشی ملی دارد که باید طبق قانون در آن آموزش به زبان فارسی صورت بگیرد، اما در کنار مدارس ملی، برای افرادی که قصد مهاجرت دارند یا به کشور دیگری مهاجرت می‌کنند

مدارس بین‌المللی ایجاد شده که برنامه آموزشی‌شان طبق استانداردهای جهانی و مشترک است و زبانِ اولی که آموزش می‌دهند انگلیسی است.

آقای قنواتی در این باره می‌گوید: «در کنار زبان اول، زبانِ دومی نیز با انتخاب مدرسه و دانش‌آموز آموزش داده می‌شود، زبانِ دوم مدرسه ما زبانِ فارسی است و علاوه بر آن زبان عربی نیز تدریس می‌شود که زبانِ دین ماست. یعنی دانش‌آموزی که از مدرسه ما فارغ‌التحصیل می‌شود توانایی دارد که به سه زبان انگلیسی، فارسی و عربی صحبت کند و در نگارش هم مشکلی نداشته باشد.»

دانش‌آموزان این مدرسه کتبِ تألیف‌شده‌ای که در تمام مدارس بین‌المللی تدریس می‌شود می‌خوانند اما در کنارِ درس‌هایی مانند ریاضی، علوم، شیمی، ادبیات و... دروسی یاد می‌گیرند که آن‌ها را از دیگر دانش‌آموزان بین‌المللی متمایز می‌کند؛ تدریس آموزه‌های دینی به دانش‌آموزان از اهدافِ مهم مدرسه منجی است.

آقای قنواتی توضیح می‌دهد که: «ما روی آموزه‌های دینی بیشتر کار کرده‌ایم، ما چند کتاب تألیف کرده‌ایم و دوستانِ مترجم قوی که در آمریکا و انگلیس هستند کتب را ترجمه کردند، در حال حاضر تا پایه ۱۵م بچه‌ها جزء سی قرآن را حفظ می‌کنند، با یادگیری مفاهیم تمام سوره‌های این جزء. چون ما از ۴ سالگی پذیرش داریم، در این دو سال قبل از ورود به آموزش رسمی ارتباط‌ها با معلم شکل می‌گیرد و امر آموزش هم راحت‌تر انجام می‌شود.»

مدرسه منجی یک مجتمع آموزشی است و دوره‌های پیش‌دبستانی، ابتدایی، متوسطه اول و متوسطه دوم در آن برگزار می‌شود. معلم‌های ایرانی و خارجی

مدرسه به زبان انگلیسی تسلط دارند و علاوه بر دروس مختلف، «هنر زندگی» نیز به دانش‌آموزان آموزش داده می‌شود، هنر زندگی یک واحد درسی است که شامل سبک زندگی، مباحث اخلاقی و مسائل روز است.

تحول در کتب درسی با رویکرد توحیدی

هدف اصلی مدرسه منجی هدفی بسیار والاست، هدفی که سال‌ها قبل موجب شده تا این مدرسه شکل بگیرد، هدفی که تا به امروز محقق نشده و در جاده پر پیچ و خم قوانین همچنان سرگردان مانده است.

آقای قنوتی در این باره می‌گوید: «هدف ما تأسیس یک شعبه جدید نبود، ما با بررسی‌ها به این نکته رسیدم که در سطح بین‌الملل، مدارس بین‌الملل اسلامی جایگاهی ندارند، ما با کمک دوستان طرحی نوشتیم و برای دوره پیش‌دبستانی تا سوم ابتدایی کتاب تألیف کردیم، کتاب‌هایی که با مبنا و پایه اسلامی بود، سعی کردیم مباحث فیزیک و شیمی و زیست و... را با رویکرد توحیدی مطرح کنیم، در این کتاب‌ها سعی داشتیم کلیه مباحث درسی را به وجود خالق پیوند بزنیم، در این نظام ایده‌آل مذکور قرار است کلیه دروس رویکردی توحیدی به خود گرفته و مانند علوم بی‌سر و ته ارائه نشوند. منشأ و مبدأ علوم به صورت کاربردی در جهان‌بینی دانش‌آموزان نهادینه می‌شوند. مثلاً در علوم اجتماعی بحث

تنوع زبان داریم ما می‌خواستیم با آیات قرآن^۱ چرایی این تنوع را بیان کنیم، چون نمی‌توان علم را به ارتباط با خالق آن دید، ما کتاب‌های تألیف‌شده را ارائه دادیم و مورد بررسی شورای نظارت بر کتب درسی قرار گرفت و تأیید شد اما در پیچ و خم ادارات و وزارت طرح به مرحله اجرا نرسید.»

از نیمه شعبان تا روز معلم

تفاوت ملیت‌ها در این مدرسه بسیار جالب توجه است. وقتی درباره وجود اختلاف در بین بچه‌ها به خاطر تفاوت‌های ملیتی می‌پرسم متوجه می‌شوم که از نظر بچه‌ها همه شبیه هم هستند و خبری از مقایسه‌ها و اختلافات دنیایی بزرگ‌ترها نیست.

^۱ «وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالاخْتِلَافُ اَلْسِنَتِكُمْ وَ اَلْوَانِكُمْ اِنَّ فِي ذٰلِكَ لآيَاتٍ لِّلْعَالَمِينَ» (روم، ۲۲).

در مدرسه منجی تلاش و فعالیت معلم‌ها و کادر صدچندان است، چون آن‌ها علاوه بر آموزش دروس مختلف باید مباحث دینی، فرهنگی و سنت‌های رایج در ایران را هم برای دانش‌آموزان توضیح دهند.

آقای قنوتی می‌گوید: «ما در مدرسه هم مراسم دینی برگزار می‌کنیم، هم جشن‌های ملی. مثلاً در دهه فجر برنامه‌های مختلفی داشتیم. از طلاب و افرادی که به زبان انگلیسی تسلط کامل داشتند و با ارزش‌های ما آشنایی داشتند دعوت کردیم تا ماجرای انقلاب و دفاع مقدس و... را برای بچه‌ها توضیح دهند، یا چند روز آینده جشن نیمه‌شعبان در مدرسه برگزار می‌شود.

بچه‌ها در سال اول ورود به ایران ذهنیتی ندارند، اما به مرور با مسائل آشنا می‌شوند. مثلاً امسال نزدیک چهارشنبه سوری بچه‌های قدیمی به دانش‌آموزان جدید گفته بودند که مراسمی در شهر اجرا خواهد شد که در آن آتش روشن می‌شود و فشفشه‌بازی دارد، دانش‌آموزان جدید نیز مشتاقانه از ما در مورد این مراسم می‌پرسیدند. یا دانش‌آموزانی که چند سالی است در ایران هستند برای روز معلم کادو تهیه می‌کنند و پیشنهاد تهیه شربت به روش ما ایرانی‌ها را برای پذیرایی نیمه شعبان داده‌اند، حتی در مدرسه جشن کریسمس را هم با رویکرد معرفی حضرت مسیح برگزار کردیم.

از طرفی ما در مدرسه ۲۰ فرزند شهید مدافع حرم (زینیون و فاطمیون) داریم و هر کلاس به نام پدر یکی از فرزندان شهدا نامگذاری شده است.»

از سند ۲۰۳۰ به مدرسه منجی پناه می آورند

در لابه لای صحبت‌ها وقتی که از تجربه‌ها و خاطراتی که از ابتدا تا به امروز وجود داشته می‌پرسم موضوعی مطرح می‌شود که بسیار جالب است و جای تأمل دارد.

آقای قنواتی از اشتیاق مادران و پدران آمریکایی، استرالیایی و... می‌گوید که مشتاقند تا فرزندشان در مدرسه

منجی و در فضای اسلامی و فرهنگی ایران تربیت شود: «همین چند روز پیش پدر و مادری از لندن برای صحبت با ما آمده بودند، پدر می‌گفت که نماینده بیست خانواده‌ی دیگر است و چون از وضعیت فرهنگی و آموزشی غرب به ستوه آمده‌اند قصد مهاجرت به ایران را دارند. پدر می‌گفت وضعیت آموزشی در غرب بسیار نابسامان است تا جایی که در مدارس شیوه‌های همجنس‌بازی به کودکان آموزش داده می‌شود و بسیاری از خانواده‌های مقید ترجیح می‌دهند تا آموزش در خانه داشته باشند و کودک خود را به مدرسه نفرستند.»

بررسی‌های آقای قنوتی نشان می‌داد که اجرای سند ۲۰۳۰ در مدارس غرب موجب این سیر قهقراپی شده و والدین را نگران کرده است. از طرفی بسیاری از والدین مشتاقند تا کودک خود را در دوران ابتدایی به ایران بفرستند تا در فضای اسلامی درس بخواند.

پذیرش دانش‌آموزان بین‌المللی برای کشور مفید است

با اینکه پذیرش کودکان بدون حضور والدین دشوار است قرار بر این شده که مدرسه منجی از سال تحصیلی آینده در پایه دهم تا دوازدهم از دانش‌آموزانی که قصد ادامه تحصیل در این مدرسه را دارند بدون حضور والدین در کشور پذیرش کند و برایشان خوابگاه و محل اقامت تدارک ببیند. این طرح علاوه بر

آموزش مبانی اسلامی به نوجوانان و کنترل آن‌ها از خطرات فرهنگی، فواید دیگری نیز برای کشور دارد.

آقای فتواتی در این باره می‌گوید: «پذیرش دانش‌آموزان بین‌المللی در گام‌های نخست با موانع عدیده‌ای از جانب ارگان‌های مختلف روبرو بود و کماکان هم هست، اما این طرح علاوه بر بعد فرهنگی و آموزشی، امتیازات ویژه‌ای دارد؛ برای مثال ارزآوری.

پذیرش دانش‌آموز و دانشجوی غیر بومی و توریست‌های علمی در بسیاری از کشورها به صنعتی ارزآور تبدیل شده که ما تاکنون در این زمینه توفیق چندانی نداشتیم. یا توسعه گردشگری، اگر بتوانیم ظرفیت خود را برای پذیرش و تربیت ۱۰۰۰ دانش‌آموز ارتقا دهیم، حداقل ۲۰۰۰ نفر والدین آنها برای لااقل یک بار به ایران سفر خواهند کرد که خود رقم چشمگیری خواهد بود.

از همه مهم‌تر ایران و به طور خاص شهر قم به عنوان یک قطب بین‌المللی علمی، در سطح بین‌المللی مطرح خواهد شد و از این جهت برای کشف و پرورش استعدادهای بین‌المللی با رویکردی دینی توفیقات چشمگیری خواهد داشت.»

درحالی‌که والدین در ایران با خاطری جمع کودک خود را به مدارس می‌سپارند و دغدغه‌ای برای تربیت او ندارند، بسیاری از والدین در سراسر دنیا حاضرند دوری فرزندان خود را بپذیرند و آن‌ها را فقط به خاطر حضور در جو سالم به کشوری دیگر بفرستند.

اجرای طرح مدارس بین‌الملل اسلامی و توحیدی آرزوی ماست

مدرسه منجی تاکنون در اصلاح رفتار بسیاری از دانش‌آموزان که تحت تأثیر فرهنگ کشورهای غربی دچار بی‌بند و باری، دخانیات و انحرافات دیگر بوده‌اند موفق عمل کرده است. با وجود امکانات کم، بچه‌های این مدرسه میلی به بازگشت به کشور خود ندارند.

وقتی از درخواست آقای قنواتی از مسئولین می‌پرسم می‌گوید: «درخواست اول من تأمین امکانات و فضای آموزشی مناسب است. من در این مدرسه دانش‌آموزانی دارم که در مدارس ۸ هزار متری درس خوانده‌اند، در مدرسه زمین ورزش، آزمایشگاه مجهز و کارگاه‌های مختلف داشته‌اند، اما الآن در یک

ساختمان کوچک درس می‌خوانند. با تهیه یک مکان بهتر بسیاری از مشکلات ما رفع خواهد شد.

اما خواسته اصلی ما این است که اجرای طرح مدارس بین‌الملل اسلامی و توحیدی با حمایت روبه‌رو شود، تا ما بعد از پایان دوره تحصیل جوانی داشته باشیم که بتواند از اعتقادات اولیه دین خود دفاع کند نه اینکه در مواجهه با سایر دین‌ها و خط‌فکری‌ها خود را فراموش کند.»

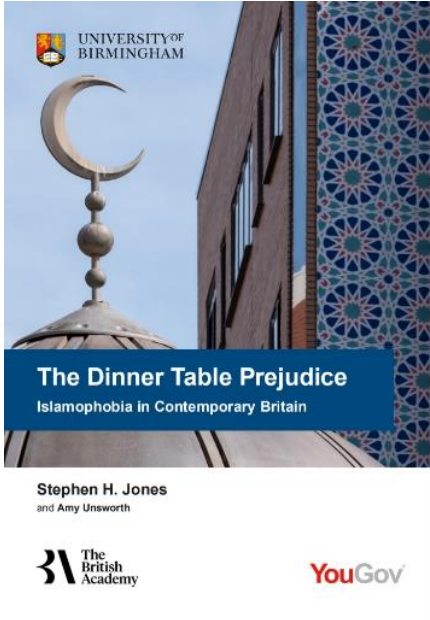
مدرسه منجی با اینکه یک مدرسه غیرانتفاعی است، اما شهریه چشمگیری دریافت نمی‌کند، شهریه دریافتی این مدرسه بسیار پایین‌تر از طرح مصوب آموزش و پرورش است، هدف اصلی آقای قنواتی و همکارانش پرورش انسان‌هایی والاست تا بتوانند به بشریت خدمت کنند و زمینه‌ساز ظهور منجی عالم بشریت باشند، آقای قنواتی و معلمان این مدرسه با عشق به تربیت و آموزش دانش‌آموزان مشغولند، چون یقین دارند که معلمی شغل انبیا است.^۱

^۱ <https://www.farsnews.ir/news/۱۳۹۷۰۲۱۱۰۰۱۱۴۲>

بجش پنجم: منشورات

نظرسنجی نشان می‌دهد که انگلیسی‌های طبقه متوسط بیشتر نسبت به اسلام تعصب دارند

طبق نظرسنجی دانشگاه بیرمنگام، طبقات متوسط و بالای انگلستان نسبت به گروه‌های طبقه کارگر بیشتر احتمال دارد دیدگاه‌های تعصب‌آمیز درباره اسلام داشته باشند.

در یکی از دقیق‌ترین نظرسنجی‌هایی که در مورد اسلام‌هراسی و سایر اشکال نژادپرستی در انگلستان انجام

شد، داده‌ها نشان داد که ۲۳,۲ درصد از افراد گروه‌های اجتماعی طبقه متوسط نسبت به عقاید اسلامی دیدگاه‌های تعصب‌آمیزی دارند در مقایسه با ۱۸,۴ درصد از افراد مورد سؤال از طبقه کارگران.

این نظرسنجی که با همکاری YouGov انجام شد، نشان داد که عموم مردم انگلستان تقریباً سه برابر بیشتر از سایر ادیان، دیدگاه‌های تعصب‌آمیز نسبت به اسلام دارند، به طوری که ۲۱,۱ درصد از مردم بریتانیا به اشتباه معتقدند که اسلام به پیروان خود می‌آموزد که قرآن باید «کاملاً ظاهرگرایانه» خوانده شود.

دکتر استفان جونز، نویسنده اصلی گزارش، گفت: «این افراد با پیشینه طبقه بالا و متوسط که احتمالاً تحصیل کرده هستند، در قضاوت‌های خود مطمئن‌تر هستند، اما احتمال قضاوت نادرست نیز بیشتر است. آنها بیشتر آموخته‌اند، اما همچنین موارد اشتباه بیشتری نیز آموخته‌اند، زیرا این روش اشتباهی است که اسلام در جامعه ما ارائه می‌شود.»

یافته‌ها که در گزارشی با عنوان «میز شام تعصب: اسلام‌هراسی در بریتانیای معاصر»^۱ ارائه شده، بر اساس مصاحبه‌هایی با نمونه‌ای متشکل از ۱۶۶۷ نفر بین ۲۰ تا ۲۱ ژوئیه ۲۰۲۱ است.

این نظرسنجی نشان داد که بیش از یک نفر از هر چهار نفر، و تقریباً نیمی از رأی‌دهندگان محافظه‌کار و چپ، دیدگاه‌های توطئه‌آمیزی درباره «محرّمات» شریعت دارند، در حالی که مسلمانان پس از کولی‌ها و مسافران ایرلندی، دومین گروه «مورد تنفر» در بریتانیا هستند. ۲۵٫۹ درصد از مردم بریتانیا نسبت به مسلمانان احساس منفی دارند.

این نظرسنجی همچنین نشان داد که ۱۸٫۱ درصد از مردم از ممنوعیت مهاجرت مسلمانان به انگلستان حمایت می‌کنند که این نرخ ۴ تا ۶ درصد بیشتر از همین دیدگاه برای سایر گروه‌های قومی و مذهبی است.

^۱ <https://www.birmingham.ac.uk/documents/college-artslaw/ptr/۹۰۱۷۲-univ۷۳-islamophobia-in-the-uk-report-final.pdf>

این گزارش حاکی از عدم سرزنش عمومی برای اسلام‌هراسی است؛ به عنوان نمونه‌ای از گسترش تعصب می‌توان به نادین دوریس، نماینده محافظه‌کار، اشاره کرد که اظهارات توییتری تامی رایینسون، فعال ضد اسلام، را بازتوییت کرد.

جونز گفت: «هیچ سرزنی در مورد اسلام‌هراسی وجود ندارد و به نظر می‌رسد که با روشی که در زندگی عمومی با اسلام‌هراسی برخورد می‌شود مطابقت دارد. این نظرسنجی به وضوح نشان می‌دهد که این یک تعصب بسیار گسترده است. اما همچون دیگر اشکال تعصب جدی گرفته نمی‌شود.»

او افزود: «افرادی که در مناصب دولتی کار می‌کنند، اعم از نمایندگان مجلس و شوراها، چیزهایی در مورد مسلمانان می‌گویند که اگر آنها را در مورد اقلیت‌های دیگر بازگو می‌کردند به سادگی از آنها نمی‌گذشتند. این بدان معنا نیست که دیگر مسائل نیز نیازی به جدی گرفتن ندارند، بلکه صرفاً به این معناست که این شکل خاص از تعصب به رسمیت شناخته نمی‌شود.»

محققان توصیه کردند که دولت و سایر شخصیت‌های عمومی باید علناً به فقدان انتقاد از اسلام‌هراسی و برجسته بودن آن در مقایسه با سایر اشکال نژادپرستی و تعصب، اعتراف کنند. این گزارش همچنین پیشنهاد می‌کند که سازمان‌های جامعه مدنی و نهادهای برابری‌طلب باید بدانند که چگونه آموزش نادرست سیستماتیک اسلام در جامعه انگلستان رواج دارد و یکی از عناصر اصلی اسلام‌هراسی است.

جونز گفت: «هیچ کس خواستار قوانینی نیست که انتقاد از دین را محدود کند، اما ما باید بپذیریم که عموم مردم انگلستان به طور سیستماتیک در مورد

سنت اسلامی آموزش نادرست داشته‌اند و باید اقداماتی را برای اصلاح آن انجام دهیم.»^۱

کتاب «بازاندیشی در سلفی‌گری؛ شبکه‌های فراملی علمای سلفی در مصر، کویت و عربستان سعودی»

عنوان لاتین:

Rethinking Salafism; The Transnational Networks of Salafi 'Ulama in Egypt, Kuwait, and Saudi Arabia

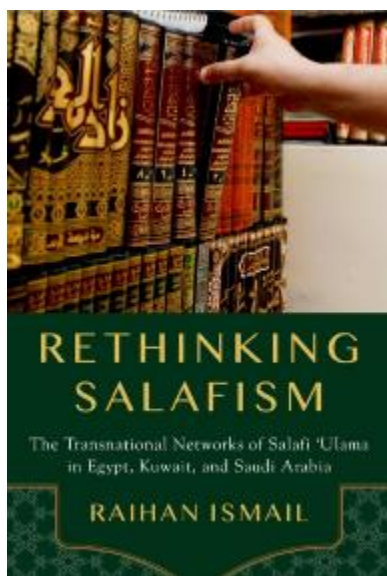
نویسنده: Raihan Ismail

انتشارات: انتشارات دانشگاه اکسفورد

سال انتشار: ۲۰۲۱

سلفی‌گری یکی از منابع ایدئولوژیک اصلی برای خشونت

افراطی در گروه‌های جهادی است. مجموعه‌ای از ادبیات علمی و پژوهش‌های قابل توجه در مورد شبکه‌های جهادی فراملی، به ویژه پس از حملات ۱۱ سپتامبر در

^۱ <https://www.theguardian.com/world/2022/jan/25/middle-class-britons-more-likely-to-be-biased-about-islam-finds-survey>

ایالات متحده وجود دارد. این مباحث شامل افراطی بودن تفکر سلفی مورد نظر نظریه پردازان جهادی و سلفی‌ها است. با این حال سلفی‌گری یک جنبش یکپارچه و سراسری نیست و جریان‌های متعددی را در بر می‌گیرد. بررسی این جریان‌ها برای درک سلفی‌گری و تأثیر آن بر جوامع مسلمان بسیار مهم است.

علاوه بر جهادی‌های سلفی (کسانی که خشونت را تأیید می‌کنند) دو طیف گسترده دیگر در سلفی‌گری وجود دارد: آرامش‌گرا و اهل مصالحه و دیگری کنش‌گرا و تندرو. سلفی‌های آرامش‌گرا یک سنت غیرسیاسی را تأیید می‌کنند و فعالیت سیاسی را به هر شکلی غیرقابل قبول می‌دانند. سلفی‌های کنش‌گرا از تغییرات سیاسی حمایت می‌کنند و جریان‌های سیاسی به رهبری علما را سنت‌های سلفی تلقی می‌کنند.

علمای آرامش‌گرا و کنش‌گرا به شکل مجزا در جوامع خود فعالیت دارند. مطالعات درباره این علما با توجه به کشورها انجام شده است و بر ماهیت و تأثیر سلفی‌گری بر روند اجتماعی آن کشورها تمرکز دارد. ریحان اسماعیل در کتاب بازاندیشی در سلفی‌گری، خاستگاه، فعل و انفعالات، و تأثیرات اجتماعی شبکه‌های فراملی علمای سلفی در مناطق مختلف شامل عربستان سعودی، مصر و کویت را ارزیابی می‌کند.

او فعالیت‌های علمای آرامش‌گرا و کنش‌گرا را برای حفظ و ترویج عقایدشان نشان می‌دهد. چیزی که از نظر هر کدام از آن‌ها سلفی‌گری «اصیل» است. این کتاب ارزیابی مجددی از دوگانه آرامش‌گرا و کنش‌گرا را ارائه می‌دهد و عقیده

دارد که این دوگانگی در مورد تفکر سلفی‌گری با دوگانگی که در نگرش و تفکر شیعی در باب مسائل اجتماعی وجود دارد، متفاوت است.

فهرست مطالب:

۱. مقدمه
۲. ساختارشکنی سلفی‌گری
۳. همبستگی فراملی علمای سلفی: سیاست اسلام‌گرایی
۴. شبکه‌های فراملی علمای سلفی: بحث بر سر شکاف بین سنی و شیعه
۵. شبکه‌های فراملی علمای سلفی: وحدت حرکی/آرامش‌گرا در برابر سلفی‌گری جهادی؟
۶. شبکه‌های فراملی علما: رقابت در حوزه اجتماعی
۷. نتیجه‌گیری

کتاب، وهابیت و جهان؛ درک تأثیر جهانی عربستان سعودی بر اسلام،

RELIGION AND GLOBAL POLITICS

Wahhabism and the World

*Understanding Saudi Arabia's
Global Influence on Islam*

Edited by
PETER MANDAVILLE

عنوان لاتین:

Wahhabism and the
World; Understanding
Saudi Arabia's Global
Influence on Islam

ویراستار: Peter Mandaville

ناشر: انتشارات دانشگاه
آکسفورد

تاریخ انتشار: فوریه ۲۰۲۲

این اثر یکی از اولین
مطالعات جامع در مورد
چگونگی تأثیر بودجه عربستان

سعودی بر مذهب در سراسر جهان است که تحلیل‌های برترین اندیشمندان
مطالعات اسلامی و دینی را پیرامون این مسئله گرد آورده است.

برای بیش از نیم قرن، عربستان سعودی - چه از طریق کانال‌های رسمی و
چه غیر دولتی - میلیاردها دلار برای تأمین و حمایت مالی از فعالیت‌های مذهبی
در سراسر جهان سرمایه‌گذاری کرده است.

تأثیر تبلیغ وهابیت، شکلی متمایز از اسلام سخت‌گیرانه و سخت و
مرتبط با تشکیلات مذهبی سعودی بوده است که در میان جوامع مسلمان در
تقریباً تمامی قاره‌ها گسترش یافته است.

این جلد شامل مقالاتی از محققان برجسته‌ای است که منشأ و تکامل فراملی‌گرایی مذهبی سعودی، تأثیرات آن در مناطق مختلف در سراسر جهان و روندهای احتمالی آینده را در پرتو رهبری جدید سعودی مورد بحث و بررسی قرار می‌دهند. علاوه بر آن فصل‌هایی از کتاب به بازیگران و نهادهای اصلی درگیر در تبلیغ دینی جهانی عربستان سعودی اختصاص دارد.

این کتاب همچنین شامل طیف وسیعی از مطالعات موردی منطقه‌ای است که تحلیل عمیقی از ماهیت و چگونگی تأثیر نفوذ مذهبی عربستان سعودی در کشورهای مختلف در سرتاسر جهان ارائه می‌کند.

فهرست مطالب:

مقدمه

بخش اول:

وهابیت و جهان: تحول تاریخی، ساختار، و آینده فراملی‌گرایی مذهبی عربستان سعودی

نویسنده: Peter Mandaville

وهابیت و سلفی‌گری در دیدگاه جهانی

نویسنده: Natana Delong-Bas

از درعیه تارياض: تاریخ و تأثیر جهانی تبلیغ و آموزش دینی عربستان

نویسنده: Christopher Anzalone and Yasir Qadhi

منشورات سلفی و نزاع بر سر راست‌دینی و رهبری در اسلام اهل سنت

نویسنده: Andrew Hammond

وهابیت فراملی: رابطه العالم الإسلامی و الندوة العالمیة للشباب الإسلامی

نویسنده: Reinhard Schulze

سازمان‌های بشردوستانه و امدادی جهانی عربستان سعودی

نویسنده: Nora Derbal

بخش دوم:

سلفی‌گری، آموزش و جوانان: کمپین عربستان سعودی برای وهابیت در

اندونزی

نویسنده: Noorhaidi Hasan

نفوذ عربستان در قرقیزستان: فراتر از مساجد، مدارس و بنیادها

نویسنده: Emil Nasritdinov and Mametbek Myrzabaev

عربستان سعودی: توپ ویرانگر جنوب آسیا

نویسنده: James M. Dorsey

کار برای امرار معاش در سرزمین الله؛ مهاجرت از بنگلادش به عربستان

سعودی و حواله‌های وهابیت

نویسنده: Nazli Kibria and Sultan Mohammed Zakaria

اتیوپی و عربستان سعودی: در میانه نزدیکی و دوری

نویسنده: Terje Østebø

سازش‌های وهابی و «سلفی‌سازی نرم» در ساحل آفریقا

نویسنده: Alexander Thurston

بازکاوی پیوند سعودی-سلفی در مصر

نویسنده: Stéphane Lacroix

برادران عرب، اسلحه و جیره غذایی: چگونه سلفی‌گری به بوسنی و
هرزگوین راه یافت

نویسنده: Harun Karcic

تغییر خطوط نفوذ عربستان سعودی در انگلستان

نویسنده: Hira Amin

مقاله، Süslüman: در مورد مسائل طبقاتی و جنسیتی در اسلام سیاسی معاصر ترکیه،

نویسنده: Hasret Dikici Bilgin

محل انتشار: Turkish Studies

انتشار آنلاین: ۱۲ نوامبر ۲۰۲۱

این مقاله استدلال می‌کند که شکاف طبقاتی در جامعه اسلام‌گرا، جنبه‌ای در حال ظهور از سیاست معاصر ترکیه است.

نزدیک به دو دهه حکومت توسط یک حزب اسلام‌گرا، سرمایه‌داری اسلامی را قادر ساخت تا بدون بهبود قابل ملاحظه شرایط زندگی توده‌های متدین، به بخش مجزایی از سرمایه‌داری تبدیل شود.

این خط گسل در انتقادهای فزاینده و آشکاری که از سبک زندگی روزمره زنان مسلمان ثروتمند از درون بدنه اسلام‌گرایی برخاسته است، خود را بروز داده است.

این مقاله نشان می‌دهد که جنجال Süslüman باید در یک شبکه پیچیده از پویایی‌ها در یک چارچوب تاریخی تفسیر شود. از زمان معرفی اقتصاد اخلاقی اسلامی در اواخر دهه ۱۹۶۰، اقتصاد سیاسی جنبش اسلام‌گرا، شیوه‌های مالی و اقتصادی نئولیبرالیسم را با تفسیر مجدد آن بر اساس اسلام اجرا کرد.

دیدگاه‌ها نسبت به سرمایه‌داری و مصرف‌گرایی اسلامی با رشد و گسترش سرمایه‌های بزرگ اسلامی تغییر کرد. تأسیس موسیاد (MÜSİAD) در این راستا نقطه عطفی برای عقلانی‌سازی و عادی‌سازی مصرف‌گرایی بود، گرچه تأکید بر فروتنی و صرفه‌جویی در لایه رتوریک به‌ویژه در مورد زنان حفظ شد.

رقابت بین بنگاه‌های کوچک و متوسط با سرمایه‌های بزرگ و بین اصلاح‌طلبان با سنت‌گرایان در جنبش اسلام‌گرا به تسلط سرمایه‌های بزرگ به رهبری موسیاد و غلبه حزب عدالت و توسعه بر میراث سنتی «ملی‌گوروش» منجر شد.

جنگال‌ها بر سر زیاده‌روی و اسراف زنان محجبه به عنوان یک مبارزه طبقاتی نیابتی بین طبقه متوسط جدید اسلامی و فقرای متدین، و همچنین دوقطبی شدن مداوم بین اسلام‌گرایان و سکولارها ظاهر می‌شود.^۱

ملاحظه: واژه «Süslüman» یک اصطلاح تحقیرآمیز و ابداعی است که با ادغام دو واژه «süslü» (شیک پوش) و «Müslüman» (مسلمان) ساخته شده است و به زنان محجبه با لباس‌های پر زرق و برق و سبک زندگی مجلل اشاره دارد.

توضیح تصویر: دو قاب از دیروز و امروز زنان اسلام‌گرای ترکیه که با کلیدواژه‌هایی همچون «Süslüman» در فضای مجازی این کشور داغ شده است.

^۱ <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/14683849.2021.1999813>

توافق همزیستی بین حوثی‌ها و سلفی‌ها: انگیزه‌ها و چشم‌اندازهای آیند

نویسنده: اُمجد خشافه؛

محل انتشار: مرکز صنعا للدراسات الإستراتيجية

ترجمه و تلخیص: ایمان محمدی

مقدمه

تنش بین حوثی‌ها و سلفی‌ها از ویژگی‌های تاریخ یمن معاصر است، زیرا حوثی‌ها که یک جنبش شیعی زیدی هستند، سلفی‌ها را به عنوان جنبش وهابی سعودی ضد شیعه طبقه‌بندی می‌کنند و پیروان مکتب سلفی نیز حوثی‌ها را به چشم یک گروه سیاسی شیعه الهام گرفته از ایران می‌بینند.

هر دو جنبش، گروه‌های سیاسی جدیدی هستند که در شمال یمن که از نظر تاریخی پایگاه تشیع زیدی بود، ظهور کردند. اولین مرکز رسمی سلفی‌ها معروف به دارالحدیث، در دماج استان صعده، در اوایل دهه ۱۹۸۰ توسط مقبل هادی

الوادعی تأسیس شد. الوادعی در صعهده به دنیا آمد و طبق مذهب زیدی بزرگ شد، سپس به عربستان رفت و تحت تأثیر روحانی سلفی سوری، محمد نصیرالدین البانی قرار گرفت. الوادعی از پیروان جهیمان العتیبی، رهبر گروهی بود که با در نظر گرفتن بسیاری از نشانه‌های ظهور مهدی منتظر، در سال ۱۹۷۹ شورش مسلحانه‌ای را در مکه رهبری کرد. الوادعی پس از شکست شورش، ماه‌ها در زندان بود و سپس به یمن بازگشت تا جنبش سلفی خود را به سبک البانی تأسیس کند. به کوشش او، سلفی‌گری علاوه بر صعهده، در اکثر استان‌های یمن گسترش یافت.

در مقابل، رهبران زیدی صعهده با تبلیغات سلفی در این منطقه مخالفت و معتقد بودند که مناطق زیدی از نظر ایدئولوژیک باید برای فرقه‌های دیگر بسته بماند زیرا که این منطقه از لحاظ تاریخی، سنگر زیدیه بوده است. علما و رهبران زیدیه در سال ۱۹۹۲، گروه «شباب المؤمن» را برای احیای هویت زیدی در واکنش به گسترش سلفی‌گری در صعهده تأسیس کردند. بسیاری از اعضای اصلی تشکیل جنبش انصار الله در یمن از گروه شباب المؤمن بوده‌اند.

در دهه ۲۰۰۰، گروه حوثی و نیروهای دولتی یمن مجموعه‌ای از نبردها را در این استان انجام دادند که به جنگ‌های (شش‌گانه) صعهده معروف شد. در پی قیام مردم یمن در نتیجه بهار عربی که منجر به کناره‌گیری علی عبدالله صالح از ریاست جمهوری شد، درگیری‌ها بین سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۳ دوباره در دماج آغاز شد. این نبردها با خروج سلفی‌ها از دماج در اوایل سال ۲۰۱۴ به پایان رسید و حوثی‌ها توانستند کنترل شهرهای صعهده و صنعا را به دست بگیرند.

با کنترل صنعا توسط گروه حوثی و گسترش تسلط آن‌ها به استان‌های دیگر از جمله مناطق غیر زیدی، سلفی‌ها تصور کردند که مقامات حوثی به دنبال پایان دادن به فعالیت‌های مذهبی سلفی هستند؛ اما آن‌ها با سلفی‌ها در سه استان صنعا، إب و ذمار، توافقاتی همزیستی منعقد کردند. این مقاله به طور خاص بر روابط بین سلفی‌ها و حوثی‌ها در این سه منطقه متمرکز است. مقاله به بررسی محتوای قراردادهای ما بین دو طرف، جریان‌های مختلف سلفی درگیر در توافقات، عوامل سیاسی پشت امضای آن‌ها، انگیزه‌های طرف‌های ذی‌ربط و میزان اجرای قراردادها در صحنه می‌پردازد. این نوشتار با بحث در مورد اینکه چگونه ذینفعان می‌توانند در حفظ و توسعه توافقات به جلو حرکت کنند، به پایان می‌رسد.

جریان‌ات سلفی در یمن

به طور کلی، سلفی‌گری در یمن را می‌توان به سه گروه اصلی سلفی‌گری سنتی، نوسلفی‌گری و سلفی‌گری جهادی تقسیم کرد.

سلفی‌گری سنتی رویکردی غیرسیاسی و آرام دارد و بر مطالعه و علم‌اندوزی متمرکز است. این تفکر پس از الوادعی توسط مرکز دماج در استان صعده به رهبری یحیی الحجوری نمایندگی می‌شد. الحجوری پس از شکست در ۲۰۱۴، دماج را به همراه شاگردانش در سه استان صنعا، ذمار و إب ترک کرد. مرکز معبر در استان ذمار به رهبری محمد الإمام و انجمن اهل حدیث در مأرب به رهبری مصطفی السلیمانی از دیگر مراکز سلفیت سنتی هستند.

نوسلفی‌گری بر دعوت، کار خیریه‌ای و فعالیت سیاسی متمرکز است. در یمن جریان حکمت به رهبری عبدالعزیز الدبعی، محمد المهدی و احمد المعلم و جریان احسان به رهبری عبدالله الاهدل نمایندگی می‌شود. در حالی که این دو جریان در مورد مسائل دعوت، کار خیریه‌ای و مشارکت در سیاست اتفاق نظر دارند، اما به صورت مستقل و به عنوان نهادهای جداگانه از یکدیگر عمل می‌کنند.

سلفی‌گری جهادی توسط القاعده شبه جزیره عربستان نمایندگی و از سال ۲۰۲۰ توسط خالد باطرفی رهبری می‌شود. اکثر اعضای القاعده در استان البیضاء مستقر هستند.

توافقات همزیستی صورت گرفته بین سلفی‌ها و حوثی‌ها

از ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۴ و در پی بهار عربی، گروه حوثی توانست کنترل چندین استان را به دست بگیرد. با گسترش اختیارات، جنبش انصار الله تعدادی توافق‌نامه همزیستی با جریانات سلفی در صنعا، ذمار و اب منعقد کرد. برخی از قراردادها که عمدتاً با هدف جلوگیری از درگیری‌های مسلحانه بین دو طرف صورت می‌گرفت، به صورت کتبی رسمیت یافت و برخی دیگر از توافقات در حد شفاهی ماند.

اولین توافق در ۲۶ ژوئن ۲۰۱۴ بین گروه حوثی و مرکز سلفی معبر در ذمار منعقد شد. قرارداد مکتوب با عنوان «سند همزیستی» شامل سه نکته بود:

۱. همزیستی مسالمت‌آمیز، عدم اجازه هرگونه درگیری و حفظ آزادی اندیشه و فرهنگ نسبت به همگان.

۲. پایان دادن به لفاظی‌های تحریک‌آمیز و خصمانه علیه طرفین و تلاش برای همکاری بین همه.

۳. ارتباط مستقیم دو طرف برای مقابله با هرگونه شرایط اضطراری، تحولات، مشکلات، اقدامات فردی یا هرگونه تلاش شخص ثالث پنهان با هدف ایجاد درگیری.

سند همزیستی، توافقی بین سلفی‌های مرکز معبر و مراکز وابسته به آن به رهبری محمد الامام و مقامات حوثی به رهبری عبدالملک الحوثی بود که از طرف حوثی‌ها، توسط یوسف الفیشی امضا شد. این سند هیچ مکانیسم اجرایی به جز اشاره به یک بند کلی در ماده سوم در مورد ادامه ارتباط بین دو طرف برای مقابله با هر مشکلی که منجر به درگیری مسلحانه شود، مشخص نکرده است.

توافقی‌های شفاهی جداگانه نیز وجود داشت که در برگیرنده مطالبی همچون: «عدم تلاش حوثی‌ها برای مصادره مساجد سلفی‌ها، عدم جایگزینی امامان سلفی با سایر ائمه وابسته به حوثی‌ها و اجرای آزادی اندیشه و فرهنگ در ازای عدم تحریک درگیری‌های فرقه‌ای یا ایستادگی در کنار نیروهای عربستان سعودی» بود.

طرف حوثی بعداً کمیته‌ای را تشکیل داد که شامل مهدی المشاط، رئیس فعلی مجلس سیاسی عالی صنعا و غالب المقرانی، از شخصیت‌های سیاسی انصار الله برای پاسخ به شکایات سلفی‌ها بود.

در ژانویه ۲۰۱۹، کمیته‌ای مشترک از ۸ عضو از حوثی‌ها و ۶ عضو از سلفی‌ها تشکیل شد تا تداوم همزیستی و هماهنگی برای حل اختلافات داخلی تضمین شود. کمیته هماهنگی بر یک کمیته فرعی با نام «منطقی‌سازی گفتمان دینی» نظارت می‌کرد. وظایف این کمیته فرعی که تحت نظارت وزارت اوقاف صنعا و همچنین کمیته هماهنگی است، هدایت گفتمان دینی به گونه‌ای است که مغایر با اصول ملی نباشد، در چارچوب انسجام و وحدت مردم یمن باشد و در عین حال هر جریانی را در مسیر فکری خود حفظ کند. نمایندگان حوثی همچنین برخی جنبه‌های روش و گفتمان دینی را در مساجد سلفی تعریف کردند که شامل عدم تحریک نسبت به حوثی‌ها، دلسرد نکردن مردم از رفتن به جنگ، سخنرانی مطابق شرایط فعلی و در راستای اتحاد دو طرف و اتمام خطبه‌ها با شعار بر علیه آمریکا و اسرائیل، می‌شد.

آیا توافقاتی همزیستی اجرا می‌شود؟

سلفی‌ها تصور می‌کردند که پس از تسلط نیروهای حوثی بر استان‌های شمالی، نمی‌توانند به فعالیت‌های آموزشی و عقیدتی خود ادامه دهند؛ اما توافقات به این معنی بود که آن‌ها می‌توانستند به فعالیت‌های اساسی خود ادامه دهند. پس از شش سال، طرفین همچنان به تعهدات اساسی خود نسبت به توافقات همزیستی ادامه می‌دهند. این بخش به بررسی دو عنصر اساسی پایان دادن به تحریک علیه یکدیگر و تضمین آزادی عقیده و فرهنگ که منجر به نزدیکی بین حوثی‌ها و سلفی‌ها شده، می‌پردازد.

حزام الاسد، رئیس کمیته هماهنگی ۸+۶ بیان می‌کند: «سلفی‌ها فضا و آزادی دارند که شامل آزادی عقیده و فرهنگ نیز می‌شود. این عملکرد در مورد گروه‌های دیگر مانند صوفیه نیز صدق می‌کند... مشکلاتی برای سلفی‌ها به وجود می‌آید؛ اما این یک چیز نادر است.» و در مورد تحریک می‌گوید: «قانون می‌گوید که تحریک یک گروه بر علیه دیگری جایز نیست و هر گروه از تحقیر و تخریب عقاید گروه دیگر نفی شده است. این امر در مورد همه فرقه‌های زیدی، سلفی، صوفی و اسماعیلیه صدق می‌کند. همه ما شهروندانی در چارچوب جمهوری یمن و رهبری شورای عالی سیاسی هستیم.»

سلفی‌ها به فعالیت‌های آموزشی و خیریه‌ای خود در صنعا، ذمار و اب ادامه داده و چندین مرکز آموزش دینی با بیش از ۵۰۰۰ دانش‌آموز داخلی و خارجی دارند. مرکز معبر در استان ذمار، بزرگترین مرکز سلفی در مناطق تحت کنترل حوثی‌ها است و به نظر می‌رسد که بزرگترین مرکز فعال کنونی در کل یمن باشد. همچنین مؤسسات خیریه سلفی مثل بنیاد الارض الطیبه، مرتبط با جریان احسان در صنعا احیا شده است، جایی که شورای عالی مدیریت و هماهنگی امور بشردوستانه و همکاری‌های بین‌المللی، کار خود را بدون هیچ مانعی انجام می‌دهد.

علیرغم ایدئولوژی‌های مخالف دو جریان سلفی و حوثی، آن‌ها عمدتاً توانستند شرایط آزادی تحصیل و عقیده را رعایت و از تحریک‌های فرقه‌ای جلوگیری کنند. البته هنوز برخی از رخداد‌های طایفه‌گرایانه و برخی از شعارهای مذهبی و همچنین برنامه‌های آموزشی دیده می‌شود.

سلفی‌ها مدعی هستند که تخلفات دیگری از سوی مشرف‌های (بازرسان) حوثی صورت می‌گیرد که آن‌ها فقط می‌توانند از طریق نمایندگان خود در کمیته هماهنگی ۸+۶ آن را حل و فصل کنند. به گفته یکی از اعضای سلفی این کمیته: «گروه حوثی در مناطق شمالی بیش از ۷۰ مسجد وابسته به جریان محمدالامام و ۲۰ مسجد وابسته به جریان الاحسان را مصادره و بسیاری از مدارس قرآنی و یتیم‌خانه‌ها را در صنعا تعطیل کرده‌اند. استدلال حوثی‌ها نداشتن مجوز رسمی از وزارت اوقاف بود. بعداً سعی کردیم مجوزهایی را بگیریم که تأیید نشدند. در این اقدامات، برخی از جوانان سلفی نیز دستگیر شده‌اند.»

این شرایط در اِپ متفاوت است و مشرف‌های حوثی تخلفات کمتری انجام می‌دهند، احتمالاً به این دلیل است که سلفی‌ها در بسیج غیرنظامیان علیه دولت هادی فعال‌تر هستند. در مقابل، جریان‌های سلفی در ذمار و صنعا به دلیل ایدئولوژی ساکت و غیرسیاسی خود، چنین حمایت‌هایی را از دولت صنعا انجام نمی‌دهند. از نظر فرهنگ دینی اسلامی، استان اِپ در ناحیه شافعی و نه زیدیه کشور واقع شده است، بنابراین مقامات حوثی فاقد پایگاه پشتیبانی مردمی در آنجا هستند.

علیرغم این همکاری، مشرف‌های حوثی در استان اِپ، در اوایل سال ۲۰۲۱ تأسیسات آموزشی سلفی مانند مرکز امام الذهبی در شمال شهر اِپ را به دست گرفتند. یکی از رهبران سلفی، این اقدام را کم‌اهمیت جلوه داد و گفت: «رویکرد کلی حوثی‌ها با ما متفاوت است زیرا که همزیستی و تعامل فی ما بین هر روز

قوی‌تر می‌شود و زمانی که برای ما مشکلی رخ می‌دهد و راه حل می‌خواهیم، به ما کمک می‌کنند.» به طور کلی، مشرف‌ها سختگیرتر از رهبران حوثی هستند. حوثی‌ها بیان می‌کنند مساجدی که توسط مقامات آن‌ها مورد تدابیر تنبیهی قرار گرفته‌اند، توافق‌های همزیستی را از نظر تحریک و لفاظی‌های فرقه‌ای نقض کرده‌اند.

حزام الاسد، رئیس کمیته هماهنگی با بیان مدارای مسئولین زیر دست با سلفی‌ها، ادعاهای مطرح را رد و بیان داشت: «برای ما امکان منحل کردن یا مخالفت با برخی از مراکز وجود داشت. مثلاً در صعهه بیش از ۶۰۰ مسجد برای سلفی‌ها وجود دارد. آیا کمبودی در یکی از آن مساجد از سال ۲۰۱۱ پیش آمده است؟ مؤسسات زیادی از ابتدای تجاوز عربستان در ۲۰۱۵ توسط سلفی‌ها ایجاد شده است و ما مخالفتی با آنها نداشتیم. برخی از مساجد سلفی توافقات همزیستی را نقض می‌کنند، بنابراین اقداماتی از سوی وزارت اوقاف انجام می‌شود. این رویه‌ها با نصیحت شروع می‌شود، سپس به رهبری جریان سلفی اطلاع داده می‌شود که واعظان یک مسجد مشخص، باید گفتمان دینی خود را بهبود بخشند یا مبلغ، باید تغییر کند. مراحل دیگری مانند اعزام واعظ از وزارت اوقاف به مسجد وجود دارد، اما اینکه بگوییم مسجد مصادره شده، این درست نیست.»

حزام الاسد همچنین با بیان این که مقامات، فقط به شکایات شهروندان در مورد لفاظی‌های برخی از مساجد سلفی پاسخ می‌دهند، ادامه داد: «برخی از واعظان طوری رفتار می‌کنند که گویی در ریاض هستند و در راستای منافع رژیم

سعودی صحبت می‌کنند. این موضوع باعث اذیت خانواده شهدا و مجروحان و ایجاد اختلاف می‌شود.»

هر دو طرف در رویه‌های عمومی خود به توافق پایبند بوده‌اند. هر فرقه توانسته است بدون برانگیختن نفرت فرقه‌ای، به فعالیت‌های مذهبی، آموزشی، انسانی و فرهنگی خود ادامه دهد. با این حال، برخی از تخلفات حل‌نشده مانند کنترل مشرف‌های حوثی بر مساجد و مراکز آموزشی سلفی باقی مانده است.

درگیری‌ها به چه شکل، انتظارات از آینده توافقات را شکل می‌دهد؟

تنش‌های موجود بین طرفین به دلیل موضع متضاد سلفی‌ها در مورد حمله نظامی ائتلاف و حمایت از دولت هادی و همچنین در مورد حکومت حوثی‌ها است. یکی از رهبران سلفی بیان داشته که واعظان سلفی در سخنان دینی خود، بی‌طرف می‌ایستند و همین امر به تنش با مقامات حوثی منجر شده است.

حوثی‌ها استدلال می‌کنند که خسارات وارد شده در طول جنگ، سکوت را ناموجه می‌کند. بنابراین، از آنجایی که گفتمان دینی در مساجد بر غیرنظامیان تأثیر می‌گذارد، سلفی‌ها باید به این موضوع بپردازند. به گفته یکی از رهبران سلفی، حوثی‌ها در دیدارهای خود با رهبران سلفی استدلال می‌کنند: «یک دشمن مشترک به نمایندگی از آمریکا و اسرائیل وجود دارد و باید قطب‌نما به سمت آن معطوف شود، از تحریک جلوگیری شود، تحرکات فرقه‌ای کاهش یابد و رابطه‌ای مبتنی بر اعتماد دو طرف بر یکدیگر ایجاد کرد.»

یکی از اعضای کمیته سلفی گفت: «ما در مورد نکات به توافق رسیدیم؛ اما از توزیع متون مکتوب به مبلغان برای صحبت در مساجد، از جمله شعار بر ضد عربستان سعودی، شوکه شدیم. ما در این مورد اختلاف نظر داشتیم، زیرا شعار بر ضد عربستان یک مسئله فرقه‌ای است و این در حالی است که عربستان از جمله کشورهای مسلمان به حساب می‌آید و جنگ جاری نیز، نزاع بین مسلمانان است و نمی‌توان علیه آن‌ها شعار داد.»

پاسخ حوثی‌ها این بود که خطبه‌ها - که باید به دستورات صادر شده توسط وزارتخانه پایبند باشند - عمومی هستند و مختص یک فرقه یا گروه نیستند. این متون مکتوب از طرف وزارت اوقاف به همه مساجد، اعم از سلفی یا زیدی ارسال شده است.

هر یک از طرفین، دیدگاه متفاوتی نسبت به روند روابط و آینده توافقات همزیستی دارند. سلفی‌ها توانسته‌اند به فعالیت‌های خود ادامه دهند و از منافع خود محافظت کنند؛ اما اکنون نگران این هستند که مقامات حوثی تا چه حد به توافقات همزیستی با توجه به سوء استفاده‌ها، به ویژه توسط عناصر تندرو حوثی پایبند خواهند بود. از سوی دیگر، به نظر می‌رسد رهبران حوثی از رابطه‌ای که آن‌ها را هماهنگ توصیف می‌کنند، راضی هستند، زیرا که تلاشی برای به حاشیه

نقش آموزش دینی در ساخت هژمونی: مورد مدارس امام‌هاتیپ در ترکیه

نویسنده: Halil Buyruk

محل انتشار:

International Journal of the History of Education, Volume ۵۷, ۲۰۲۱

– Issue ۶

ترجمه و تلخیص: محسن جوادی

مدارس امام‌هاتیپ (خطیب)، نهاد اساسی ارائه‌دهنده تعلیمات دینی در ترکیه هستند که با سابقه‌ای دیرین، الگوی برخی کشورهای دیگر مسلمان نیز قرار گرفته است.

این مدارس که به استثنای دوره‌هایی کوتاه، به طور مستمر در تاریخ معاصر ترکیه رشد و توسعه یافته‌اند، امروزه رسالت تربیت نسل جدید را بر عهده دارند و تلاش‌های ویژه‌ای برای ارتقای کیفیت آن مدارس انجام می‌شود. مقاله مهم و خواندنی زیر مدارس امام‌هاتیپ را از نظر نقشی که در ساخت هژمونی سیاسی ایفا می‌کنند ارزیابی کرده و توسعه و تحول تاریخی این مدارس دینی را بر این اساس در مطالعه می‌کند.

مدارس آموزش دینی امام-هاتیپ (خطیب) یا IMAM HATIB SCHOOLS (IHS) از زمان تأسیس جمهوری ترکیه (۱۹۲۳م) همواره مورد توجه بوده‌اند و چگونگی بازطراحی آنها محل گفتگو بوده است. این گفتگوها

درباره چگونگی بازطراحی این مدارس، IHS ها را به عرصه‌ای برای مبارزه ایدئولوژیک تبدیل کرد. شاید بتوان گفت که بحث در مورد IHS ها تا حد زیادی با افزایش یا کاهش دینداری در ترکیه مرتبط است.

ایدئولوژی اسلام‌گرایانه که در دوره اول فرآیند مدرنیزاسیون ترکیه مورد توجه واقع نشده بود، در دوره‌های بعدی با تغییر قدرتی که به موازات توسعه بورژوازی صنعتی و تجاری رخ داد، گرایش به ایدئولوژی اسلام‌گرایی افزایش یافت و نقش فعالی در ایجاد و حفظ هژمونی ایفا کرد. IHS ها، یکی از مؤسسات بازتولید ایدئولوژی اسلام‌گرایانه، نیز در این میان وسعت یافت و جای خود را در حوزه آموزش باز کرد.

این مطالعه IHS ها را از نظر نقشی که در ساخت هژمونی ایفا می‌کنند ارزیابی می‌کند و بر این اساس توسعه و تحول تاریخی آنها مورد بحث واقع می‌شود.

هژمونی، دولت و آموزش

مفهوم هژمونی به برتری ایدئولوژیک مبتنی بر رضایت بین طبقات یا گروه‌ها اشاره دارد، گرچه از نظر تاریخی با معانی متفاوتی استفاده می‌شد. گرامشی (مبدع نظریه هژمون) این مفهوم را در توصیف بازتولید روابط بین سطوح طبقاتی و قدرت به کار برد.

هژمونی به شکلی از برتری نیز اطلاق می‌شود که از طریق رهبری فکری و اخلاقی به دست می‌آید و استفاده از خشونت و زور را بی‌نیاز می‌کند. دوگانگی جامعه مدنی و جامعه سیاسی (دولت) در تحلیل گرامشی موجود است. به عقیده گرامشی جامعه مدنی حوزه مبارزات هژمونیک است. یک دولت بورژوازی زمانی که مجبور است از خشونت ظاهری استفاده می‌کند، اما با این کار با خطر از دست دادن قابل توجهی از اعتبار ایدئولوژیک خود مواجه می‌شود. گرامشی دولت را با ترکیب جامعه مدنی و جامعه سیاسی فرموله می‌کند؛ به عبارت دیگر، با هژمونی محافظت شده توسط زره زور. بنابراین، قلمرو دولت به فراتر از فرآیندهای اجبار، فشار و سلطه گسترش می‌یابد.

ساختار هژمونیک دولت با کارکرد آموزشی دستگاه‌های دولتی در سازماندهی رضایت مردم ارتباط تنگاتنگی دارد، زیرا به عقیده گرامشی، هر رابطه هژمونیک رابطه‌ای آموزشی است. دولت را باید به عنوان «آموزگار» درک کرد تا جایی که هدفش ایجاد انواع تمدن جدید است. دولت در حالی که وظیفه آموزشی خود را در مورد هدف ایجاد سطح جدیدی از تمدن و نوع شهروند

انجام می‌دهد، می‌خواهد سنت‌ها، نگرش‌ها و ارزش‌ها را در طبقات و اقشار مدیریت‌شده فراگیر کند و برخی از آنها را غیرفعال کند. برای این منظور از امکانات سیستم آموزشی استفاده می‌کند. مدارس و سایر مؤسسات آموزشی که به تقویت هژمونی کنونی کمک می‌کنند، بی‌طرف نیستند و همچنین ارتباط ویژه‌ای با مزایای گروه‌های اجتماعی دارند. بنابراین آموزش و پرورش یکی از نهادهای مهمی است که انتقال اعمال، باورها و نظام‌های ارزشی را تضمین می‌کند و از طریق هژمونی فرهنگی و ایدئولوژیک و حفظ کنترل اجتماعی امکان تداوم منافع گروه‌های مسلط را فراهم می‌کند.

آلتوسر که از آثار گرامشی الهام گرفته، معتقد است دولت دارای دو نوع مکانیسم کنترلی است که با دو عنوان مستبدانه و ایدئولوژیک شناخته می‌شوند. در حالی که دستگاه‌های سرکوبگر دولتی مانند ارتش، نیروی انتظامی و دادگاه‌ها از روش‌های مبتنی بر زور در عملکرد خود استفاده می‌کنند، دستگاه‌های ایدئولوژیک مانند آموزش و رسانه‌های جمعی از فرآیند اقناع استفاده می‌کنند. آلتوسر اشاره می‌کند که یک دولت طبقاتی که مایل است قدرت دولتی را به طور دائم در دست خود نگه دارد، باید هژمونی خود را در درون و فراتر از دستگاه‌های ایدئولوژیک دولت تثبیت کند و تأکید می‌کند که در نظام‌های سرمایه‌داری دستگاه ایدئولوژیک اساسی دولت، مدرسه است.

جایگاه مدارس امام هاتیب در هژمونی‌سازی

جمهوری ترکیه بر اساس یک دولت ملت پایه‌گذاری شد و بر این اساس اصل سکولاریسم در راستای تضمین پیشرفت به سوی مدرنیته اتخاذ شد. یکی از بازتاب‌های اساسی سکولاریسم در عمل، قانون یکپارچه‌سازی آموزش و پرورش بود که در ۳ مارس ۱۹۲۴م به تصویب رسید. آموزش و پرورش بدون هیچ گونه تبعیضی از جمله تبعیض جنسیتی یکپارچه شد و همه نهادهای آموزشی یکپارچه شدند و زیر سقف وزارت آموزش ملی گرد هم آمدند.

در طول امپراتوری عثمانی، هدف اصلی آموزش، تربیت «مسلمانان خوب» بود. بنابراین نیاز به علمای اسلامی بود که از طریق مراکزی برای آموزش الهیات اسلامی به نام «مدرسه» تأمین می‌شد. با یکپارچه‌سازی آموزش و پرورش، ۴۷۹ «مدرسه» ای که در بدنه وزارتخانه بود در سال تصویب این قانون بسته شد و IHS ها به جای آن در ۲۹ مرکز «برای تربیت مقامات دینی» افتتاح شدند. مدت تحصیل در IHS ها چهار سال تعیین شد. بنابراین، IHS ها کار خود را در سال ۱۹۲۴م آغاز کردند، ولی تعداد آنها به سرعت در طول زمان کاهش یافت و در سال ۱۹۳۰م بسته شدند.

دوره بین ۱۹۴۶ و ۱۹۷۳م: باز شدن فضا برای آموزش دینی

حزب جمهوری خواه خلق به رهبری آتاتورک، که به عنوان تنها حزب از زمان تأسیس جمهوری در قدرت بود، در دهه ۱۹۴۰م مشروعیت و هژمونی خود

را از دست داد و تضادهای داخلی در بلوک قدرت که مبتنی بر اتحاد بین دیوانسالاران، زمین‌داران بزرگ و بازرگانان بود، شروع به تقویت کرد. زمین‌داران و بازرگانان بزرگ از بلوک قدرت جدا شدند و به دنبال یک سازمان جدید بودند که پدیده دین را در اولویت قرار داده باشد.

با ظهور فضای دوقطبی پس از جنگ جهانی دوم، بر کشورها واجب شد که طرف خود را انتخاب کنند و به یک قطب تعلق داشته باشند. بدین ترتیب، ترکیه اعلامیه سازمان ملل متحد را امضا کرد تا جایی برای خود در بلوک غرب بیابد. فرسودگی دولت در سالهای تک حزبی در ترکیه سبب به وجود آمدن سیستم چند حزبی در سال ۱۹۴۶م شد. آموزش دینی با گذار به نظام چندحزبی دوباره به موضوع بحث و مناقشه تبدیل شد. دلایل متعددی باعث شد که بحث‌ها درباره دین افزایش یابد:

۱- بورژوازی، هژمونی ایدئولوژیک خود را عمدتاً بر دین و گفتمان دموکراسی استوار کرد،

۲- نگرانی‌های ناشی از ظهور کمونیسم،

۳- اهمیت پرورش مقامات دینی واجد شرایط و تحت نظارت حکومت به جای مقامات دینی تربیت‌شده در فرقه‌های دینی،

۴- غلبه وعده‌های داده شده توسط حزب دموکرات در مورد مسائل مذهبی و آموزش دینی بر نگرش حزب جمهوری خواه خلق.

حزب دموکرات در روند هژمون‌سازی خود سیاست دین‌محوری را در پیش گرفت. گذار به نظام چندحزبی پس از انتخابات ۱۹۴۶م، دوره‌های درسی امام

هاتیپ (برای آموزش مسائل دینی) را مطرح کرد و آزادی مذهبی بیشتر را به دنبال داشت. با این حال، اجرای این اقدامات توسط حزب حاکم جمهوری خواه، انتظارات مردم محافظه کار را به اندازه کافی برآورده نکرد. این امر به این دلیل بود که احزاب دیگر و سایر افراد نیاز به آموزش دینی را با صدای بلندتری بیان می کردند.

بنابراین، هنگامی که حزب دموکرات در سال ۱۹۵۰ به قدرت رسید، مقامات حزب همانطور که قبلاً قول داده بودند IHS ها را در هفت مرکز استان افتتاح کردند. به گفته وزیر آموزش ملی وقت، IHS ها با هدف «پرورش مقامات مذهبی سازنده و روشنفکر» تأسیس شدند.

در آن دوره دو انتقاد عمده درباره IHS ها وجود داشت. یکی از اینها انتقاد سکولارهایی بود که مدارس امام هاتیپ را سرچشمه ارتجاع می دانستند و نگران بودند که مدرنیزاسیون و انقلاب های جمهوری خواه توسط این مدارس معکوس شده و تغییر کنند. انتقاد دیگر از سوی گروه های اسلام گرا بود که ادعا می کردند پرورش مقامات مذهبی که به عنوان روشنفکرانه از طریق IHS ها تربیت می شوند، باعث انحطاط دین می شود.

در دهه ۱۹۶۰م، اتحاد سیاسی شهری به رهبری بورژوازی صنعتی، دیوان سالاران و روشنفکران علیه اکثریت روستایی شروع به تقویت کرد. حزب دموکراتیک به داشتن فعالیت های ضد کمالیستی و ایستادگی در برابر سکولاریسم و ناسیونالیسم مبتنی بر کمالیسم متهم شد.

طراحان کودتای نظامی ۱۹۶۰م برای جلوگیری از سیاسی شدن دین و مشروعیت بخشیدن به کودتا، تعریفی به نام «اسلام واقعی» ارائه کردند. IHSها همچنان وجود داشتند حتی از نظر تعداد نیز بیشتر شدند.

حزب جمهوری خواه خلق IHSها را ابزاری برای پرورش مقامات مذهبی می دانست که تحت کنترل دولت بودند و سکولاریسم را می پذیرفتند بنابراین هیچ حرکتی علیه IHSها، به خاطر کم شدن رضایت اجتماعی انجام ندادند.

حزب عدالت که در سال ۱۹۶۵ به قدرت رسید، رویکرد خود را نسبت به دین بر پایه کسب مشروعیت و تأمین هژمونی ایدئولوژیک خود بنا کرد، زیرا مذهب در جلب رضایت مسلمانان اهمیت داشت. حزب عدالت با ادعای اینکه دولت، باید سکولار باشد نه مردم، از گفتمان آزادی مذهب، وجدان و عبادت در جهان استفاده کرد. IHSها باز افزایش نفوذشان بیشتر و بیشتر شد. در اواسط دهه ۱۹۶۰، فارغ التحصیلان مدارس امام هاتپ و مردم محافظه کار شروع به پر کردن موقعیت های موجود در مکانیزم اداری کشور کردند.

در این دوره، به ویژه سال ۱۹۶۸، زمانی بود که جنبش های اجتماعی دانشجویان و طبقه کارگر در سراسر جهان شتاب گرفت. جنبش های دانشجویی در ترکیه نیز شروع به اوج گیری کردند و فعالیت های کارگری در آن زمان افزایش یافت. تحولات ذکر شده منجر به حمایت از آموزش دینی شد؛ چرا که به عنوان مانعی در برابر توسعه ایدئولوژی های «خارجی و مضر» تلقی می شد. تفکر غالب این بود که تقویت جنبه اخلاقی موجب مقاومت در برابر این گونه ایدئولوژی ها و جریانات خارجی (کمونیسم) می شود. بنابراین، IHSها دوباره به

عنوان نهادهایی برای محافظت از کشور در برابر جریان‌های خطرناک در نظر گرفته شدند.

IHS‌ها که با افزایش فارغ‌التحصیلان در مؤسسات مختلف دولتی و همچنین در اداره امور مذهبی، نفوذ آنها بیش از پیش افزایش یافت، اولین ضربه جدی خود را با تفاهم‌نامه ۱۹۷۱ که موجب سقوط دولت شد، خورد، اما در مدت زمانی کوتاه و با شرایطی بهتر به موقعیت قبلی خود بازگشتند؛ مدارس امام هاتپ به عنوان دوره‌ای چهار ساله پس از مقطع راهنمایی و به عنوان مدارس «فنی و حرفه‌ای» در نظر گرفته می‌شدند و از این رو فارغ‌التحصیلان IHS‌ها با یادگیری علوم دینی نمی‌توانستند به مدارس آموزش عالی بروند. بنابراین نام مدارس امام هاتپ به دبیرستان‌های امام هاتپ تغییر یافت و با قانون اساسی آموزش ملی که در سال ۱۹۷۳م به تصویب رسید، امکان رفتن به دانشگاه برای فارغ‌التحصیلان IHS‌ها و تحصیل در رشته‌های شاخه ادبیات و علوم انسانی فراهم شد.

دوره بین ۱۹۷۳ و ۱۹۹۷م: تلاش برای ساختن نسلی جدید

حزب نجات ملی - حزب اسلام‌گرای سیاسی - با ۴۸ نماینده خود به عنوان شریک ائتلاف با حزب جمهوری‌خواه خلق به پارلمان راه یافت و این باعث تغییرات زیادی در آموزش دینی شد. یکی از مهم‌ترین تغییرات این بود که IHS‌ها به عنوان مدرسی که مقامات مذهبی روشنفکر را پرورش می‌دهند، شناخته شدند. به گفته حزب نجات ملی، IHS‌ها بلوک‌هایی ساختمانی بودند که ترکیه

قرار بود با آنها بنا شود. این حزب برای آموزش اهمیت ویژه‌ای قائل بود و هدف آن تربیت نسلی با ارزش‌های اخلاقی بود.

در دوره دولت‌های جبهه ملی که در نیمه دوم دهه ۱۹۷۰ به قدرت رسیدند تعداد IHS ها به طور قابل توجهی افزایش یافت.

جبهه ملی تقریباً ۷۰ تا ۸۰ مدرسه امام هاتپ در هر سال و ۲۳۰ مدرسه در مجموع سه سال و نه ماه - دوره‌ای که در قدرت باقی ماند - افتتاح کرد. در پایان دولت دوم جبهه ملی، تعداد IHS ها به ۳۳۴ مدرسه افزایش یافت.

رشد عظیم IHS ها در دهه ۱۹۸۰م، رشد گرایش‌های رادیکال مذهبی و وقوع انقلاب ایران، توجه‌ها را به بخش اسلامی جلب کرد و اینکه آیا رژیم سکولار ترکیه در خطر بود یا خیر، موضوع گفتگو واقع شد.

پس از کودتای نظامی ۱۲ سپتامبر که در سال ۱۹۸۰م برای اجرای سیاست‌های نئولیبرالی جهانی انجام شد، یکی از انتظارات این بود که IHS ها - که در کنار اسلام سیاسی از آن یاد می‌شد - بسته شوند ولی با این حال، همان تعداد مدارس باقی ماند.

رویکرد اسلام معتدل که به عنوان راه بازدارنده اسلام رادیکال و جنبش‌های چپ تلقی می‌شد، مطابق با پروژه سبز آمریکا در سیاست‌های دولتی گنجانده شد. بدین ترتیب اسلام از یک سو به عنوان پادزهر کمونیسم و به عنوان پشتوانه یک جناح راست سرمایه‌داری جدید مورد استفاده قرار گرفت و از سوی دیگر با تغییر تحت کنترل دولت، نقش خود را در ایجاد هژمونی حفظ کرد.

شاید بتوان گفت که سنتز ترکی-اسلامی به عنوان سیمانی در تأسیس بلوک حاکم بر عصر جدید عمل کرد. سنتز ترکی-اسلامی را می‌توان به عنوان تلاشی برای ترکی کردن اسلام و اسلامی کردن ترکیه توصیف کرد. این تلاش‌ها تأثیرگذاری دولت بر دین را تضمین می‌کند و جامعه همگن می‌شود، یعنی دولت با تشریح دین رسمی، خوانش‌های دیگر از دین را تحت کنترل درمی‌آورد. در این چارچوب، IHS ها را می‌توان به عنوان مناطقی توصیف کرد که در آن تفسیر رسمی از اسلام معاصر تدریس می‌شد و هژمونی بر آن بنا شد.

IHS ها که توسط کودتای نظامی آسیب ندیدند، در دهه ۱۹۸۰م به رشد خود ادامه دادند و تعداد دانشجویان پذیرفته شده توسط آنها ۴۵٪ افزایش یافت. تغییر مهم در IHS ها در این دهه، افتتاح «دبیرستان‌های امام هاتپ آناتولی» بود. این دبیرستان‌ها مطابق با مقتضیات آن دوره بازطراحی شده بودند و آموزش زبان خارجی خوبی ارائه می‌دادند و دارای آزمایشگاه کامپیوتر و امکانات ورزشی بودند. افتتاح مدارس امام هاتپ آناتولی دوباره به بحث در مورد اهداف IHS ها دامن زد، زیرا IHS ها در آغاز برای پرورش مقامات مذهبی تأسیس شده بودند. با این حال، همانطور که می‌توان فهمید، مدارس امام هاتپ آناتولی برای تربیت فرزندان ایجاد شد که مطابق با نیازهای روز آموزش می‌دیدند و همچنین به ارزش‌های مذهبی مجهز می‌شدند، و نه برای تربیت فرزندان که قرار بود مقامات مذهبی شوند. این مدارس در طول زمان با افزایش تقاضا برای آنها گسترش یافت و به زودی برای افرادی که می‌خواستند فرزندان‌شان آموزش دینی ببینند

محبوب شدند. افزایش تعداد IHS ها و تغییر در عملکرد آنها توجه افراد از محافل مختلف را به خود جلب کرد.

اسلام سیاسی با افزایش تخریب سیاست‌های نئولیبرالی - که تأثیرات آن در دهه ۱۹۸۰ محسوس شد - قدرت بیشتری پیدا کرد و بنابراین مدیران، IHS ها را به عنوان ابزاری برای ایجاد هژمونی در نظر گرفتند.

در نتیجه قدرت گرفتن سیاست‌های هویتی به موازات گسترش سیاست‌های نئولیبرالی، جنبش اسلام‌گرا از حمایت گروه‌های محروم از نظر فرهنگی برخوردار شد. عقب‌نشینی تدریجی دولت از حوزه‌های بهداشت و آموزش و محدودیت‌های هزینه‌کردهای اجتماعی، فرصت‌های مهمی را برای جنبش اسلام‌گرا ایجاد کرد و آنها را قادر ساخت تا نقش مهمی در تأمین نیازهای اسکان و خوابگاه دانشجویان IHS ها ایفا کنند.

بورژوازی اسلامی در حال ظهور می‌توانست روشنفکران ارگانیک خود را ایجاد کند و IHS ها به مناطقی تبدیل شدند که روشنفکران ارگانیک بورژوازی اسلامی در آن جمع شده بودند.

در دهه ۱۹۹۰، تعداد IHS ها از ۵۰۰ فراتر رفت و بحث در مورد اینکه آیا IHS ها جایگزین سیستم فعلی آموزش سکولار بودند یا خیر، آغاز شد.

با قدرت یافتن بخش اسلام‌گرای بورژوازی در دهه ۱۹۹۰ و پیروزی حزب رفاه در انتخابات محلی، «چالش اسلام» در برابر سیستم فعلی خودنمایی کرد. روی کار آمدن حزب رفاه به عنوان شریک ائتلافی قدرت، نقش مهمی توجه فزاینده به IHS ها داشت. ادعاهایی مبنی بر اینکه فارغ‌التحصیلان IHS ها به جای تبدیل

شدن به مقامات مذهبی، تصرف دفاتر بوروکراتیک دولت را انتخاب کردند، این که دولت به تدریج توسط اسلام سیاسی تسخیر شده و این وضعیت ارزش‌های اساسی جمهوری را به خطر انداخته، شروع شد. بدین ترتیب، IHS‌ها به یکی از حوزه‌هایی تبدیل شدند که جریان اسلام‌گرا ارتقای جایگاه آن تأثیرگذار بود.

دوره بین ۱۹۹۷ و ۲۰۱۸: سقوط و ظهور IHS‌ها

در پایان قرن بیستم، IHS‌ها چنان از نظر کمی و کیفی توسعه یافتند که دیگر نمی‌توانست با رسالت تربیت مقامات مذهبی توجیه‌پذیر باشد. این وضعیت توجه محافل متعددی را به خود جلب کرد و این بحث را برانگیخت که ساختاری دوگانه در آموزش و پرورش ترکیه وجود دارد. IHS‌ها که تعداد آنها به ۶۰۰ مدرسه رسیده بود و تقریباً ۱٫۵ میلیون فارغ‌التحصیل داشتند، با مداخله ۲۸ فوریه^۱ وارد دوره جدیدی شدند. دوره متوسطه IHS‌ها مجبور به ارائه دوره آموزشی هشت ساله شدند و در نتیجه کاهش شدید تعداد دانش‌آموزان را در پی داشت.

یکی دیگر از دلایل کاهش تعداد دانش‌آموزان در IHS‌ها، اعمال ضرایب مختلف بود که باعث کاهش نمرات فارغ‌التحصیلان دبیرستان‌های فنی و حرفه‌ای در آزمون ورودی دانشگاه‌ها می‌شد. بر این اساس، برای دانش‌آموزانی که در

^۱ کودتای ۲۸ فوریه که کودتای پست مدرن نیز خوانده می‌شود، به تصمیمات صادر شده توسط رهبری نظامی ترکیه در جلسه شورای امنیت ملی در ۲۸ فوریه ۱۹۹۷ اشاره دارد.

دبیرستان‌های فنی و حرفه‌ای تحصیل می‌کردند، تقریباً غیرممکن بود که به یک موسسه آموزش عالی خارج از منطقه خود بروند.

IHS‌ها که در هر دوره‌ای مورد حمایت دولت‌ها بودند و نقش مهمی در هژمونی‌سازی داشتند، در آن دوره با خطر بسته شدن مواجه شدند. اگرچه دلایل متعددی برای آن وجود داشت، اما مهم‌ترین آنها این بود که ایدئولوژی اسلام‌گرا - که قبلاً علیه «جریان‌های مضر» مثل کمونیسم به کار می‌رفت - به تهدیدی برای ایدئولوژی رسمی تبدیل شده بود.

موضوع چگونگی ادامه IHS‌ها یکی از زمینه‌هایی بود که در دوره حزب عدالت و توسعه (AKP) که در سال ۲۰۰۲ به قدرت رسید، مورد بحث بود. زیرا یکی از ساده‌ترین راه‌ها برای هژمونی حزب عدالت و توسعه بر توده‌ها، تأکید بر ملاحظات مذهبی بود. با این حال، آنچه حزب عدالت و توسعه را موفق کرد، نه تنها تأکید آن بر ملاحظات مذهبی بود، بلکه نشان دادن خود به عنوان یک دموکراسی لیبرال و در عین حال با هویت مسلمان بود.

با این حال، رویه‌های حزب به زودی نگرانی‌ها را در مورد اسلامی کردن جامعه افزایش داد. مداخلات سیاسی (میان شورای آموزش عالی و حوزه قضایی) در مورد حفظ یا حذف اعمال ضرایب مختلف در کنکور در آن سال‌هایی که فارغ‌التحصیلان IHS‌ها در بسیاری از مناصب دولتی به کار گرفته می‌شدند و به مناصب بالاتر ارتقا می‌یافتند، وجه مشهود مبارزات هژمونیک در محور IHS‌ها بود.

اجرای سیاست‌های نئولیبرالی در حوزه آموزش در دوران حکومت حزب عدالت و توسعه سرعت گرفت. در حالی که خصوصی‌سازی در آموزش و پرورش از یک سو در حال افزایش بود، از سوی دیگر اصلاحاتی در سیاست‌های آموزشی ایجاد شد. یکی از اصلاحات اصلی افزایش تحصیلات به ۱۲ سال با مقاطع تحصیلی ۴ ساله بود. بدین ترتیب کارکرد یادگیری یک شغل در مقطع دبیرستان پایان یافت و همچنین امکان رفتن به IHS‌ها - که از نظر کمی و کیفی کاهش یافته بود - دوباره در مقطع متوسطه برای دانش‌آموزان فراهم شد.

حزب عدالت و توسعه در تمام دوره‌های قدرت سیاسی خود، تغییرات در IHS‌ها را در مرکز بحث‌های سیاسی در فرآیند ساخت هژمونی خود قرار داد. ابتدا کاربرد ضرایب مختلف را خاتمه داد، سپس فرصت‌هایی را برای بازگشایی مدارس متوسطه IHS‌ها ایجاد کرد و در نهایت تلاش کرد تا سیاست‌هایی را برای تبدیل IHS‌ها به مدارس دارای رجحان و با کیفیت خوب، اجرایی کند.

وزارت آموزش ملی که «نهاده‌ها» آموزش دینی در آموزش رسمی را هدف‌گذاری کرده است، با حمایت مالی از IHS‌ها و با توصیف آنها به عنوان یک الگوی ملی در حل مشکلات اجتماعی، تأکید کرده است. با وجود همه این تلاش‌ها نمی‌توان گفت که تعداد دانش‌آموزانی که به این مدارس می‌روند به حد مورد انتظار رسیده است، زیرا تعداد دانش‌آموزان هر مدرسه در IHS‌ها از مدارس دیگر کمتر است.

با این حال، حزب عدالت و توسعه، IHS‌ها را به عنوان نهادهای رسمی اصلی آموزش می‌داند که امکان پرورش نسل‌های مذهبی را فراهم می‌کند. بنابراین،

IHSها با رسالت تربیت نسل جدید شکل می‌گیرند، نه به عنوان مؤسسات
پرورش‌دهنده مقامات مذهبی آن‌طور که در آغاز طراحی شده بود.^۱

^۱ <https://mersadcss.com/divisions/turkey/> - آموزش - ترکیه / نقش - آموزش -

/دینی - در - ساخت - هژمونی - مورد - مدار